

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**ANKARA DEVLET OPERA VE BALESİ KOSTÜM
ATÖLYELERİNDE BULUNAN BAŞ SÜSLEME
AKSESUARLARININ İNCELENMESİ VE TURİSTİK ÜRÜN
TASARLANMASI**

Mihrinaz SÖYÜK GÜVEN

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi Lale ÖZDER

SANATTA YETERLİK TEZİ

EL SANATLARI ANA SANAT DALI

ARALIK - 2022

**ANKARA DEVLET OPERA VE BALESİ KOSTÜM ATÖLYELERİNDE
BULUNAN BAŞ SÜSLEME AKSESUARLARININ İNCELENMESİ VE
TURİSTİK ÜRÜN TASARLANMASI**

Mihrinaz SÖYÜK GÜVEN

**SANATTA YETERLİK TEZİ
EL SANATLARI ANA SANAT DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ARALIK - 2022

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Mihrinaz SÖYÜK

GÜVEN

.../11/2022

Ankara Devlet Opera ve Balesi Kostüm Atölyelerinde Bulunan Baş Süsleme Aksesuarlarının
İncelenmesi ve Turistik Ürün Tasarlanması
(Sanatta Yeterlik)

Mihrinaz SÖYÜK

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Aralık 2022

ÖZET

İnsanoğlunun süsleme ve süslenme ihtiyacının doğal sonucu olarak ortaya çıkan güzel görünme isteği zamanla giysi kültürüne yansımıştır. Giyinme ihtiyacının zaman içerisinde süslenme ihtiyacını doğurması bir aksesuar olan şapka sanatının gelişmesine neden olmuştur. İlk olarak korunma ihtiyacının etkisi ile başlayan başlık kültürü, daha sonra sembolik anlamlar ile çeşitlenmiştir. Ayrıca iklim, yaşam tarzı, cinsiyet ve kültür gibi kavramların etkisi de başlık kullanımının yaygınlaşmasının önemli unsuru olmuştur. Günümüzde sahne sanatlarında kostümün tamamlayıcı ögesi olarak kullanılan başlıklar, eserin sahnelenme sürecinde belirtildiği gibi aslına sadık kalınarak üretilmektedir. Bu çalışmada, Ankara Devlet Opera ve Balesi kostüm departmanına ait şapka atölyesinde bulunan 100 adet başlık incelenmiş ve elde edilen ürünlerin fotoğrafları çekilerek, detaylı bilgi formları düzenlenmiştir. Araştırma sonuçlarının analiz ve yorumlanmasında frekans ve yüzdelik dağılımları dikkate alınmıştır. Çalışma kapsamında Ankara devlet opera ve balesi şapka-çiçek atölyesinde bulunan başlıkların boyut, teknik, malzeme, renk, desen-form ve model-kompozisyon özellikleri incelenmiştir. Ayrıca incelenen başlıklardan esinlenerek 12 adet turistik ürün tasarımı yapılmıştır. Araştırmanın, bu konu ile ilgilenen kişiler için yazılı belge niteliği oluşturacağı ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Bilim Kodu : 40-614

Anahtar Kelimeler : Şapka, başlık, opera, sanat, teknik.

Sayfa Adedi : 215

Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Lale ÖZDER

An Investigation of Head Decoration Accessories in Ankara State Opera and Ballet Costume
Workshops and Designing Touristic Products

(Proficiency in art)

Mihrinaz SÖYÜK

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

December 2022

ABSTRACT

The desire to look beautiful, which emerged as a natural consequence of human beings' need for ornament and adornment, has reflected in the culture of clothing over time for centuries. In this regard, it is claimed that the need for dressing has also paved the way for the need for adornment by time, leading to the development of the art of hat, which is an accessory. Headwear culture, which is believed to have started with the effect of the need for protection purposes, later on, was diversified with symbolic meanings. Besides them, the effects of the concepts such as climate, lifestyle, and gender along with culture differences have been a distinguishing determinant in the widespread use of headgear. In today's world, headdresses are known to be used as a complementary piece of the costume in performing arts and they are produced sticking to their original forms as stated throughout the staging process of the work. In this very current dissertation, a number of 100 headdresses in the hat workshop of Ankara State Opera and Ballet Costume Department were investigated and detailed information forms were made available by taking photos of the products obtained. The frequency and percentage distributions were taken into consideration in the analysis and interpretation of the research results and findings. Within the framework and scope of the dissertation, the size, technique, materials used, color, pattern-forms and model-composition properties of the headdresses in Ankara Opera and Ballet hat-flower workshop were scrutinized. What is more, inspired by the titles investigated, 12 touristic product designs were made. It is thought that the dissertation will make up a written document for those people who would love to work on the same study topic, and it will shed light on the further future studies.

Science Code : 40-614
Key Words : Hat, Headgear, opera, art, technic.
Page Number : 215
Supervisor : Dr. Lecturer Lale ÖZDER

TEŞEKKÜR

Tez araştırmam süresince, çalışmalarına destek veren, yönlendiren, bilgi ve tecrübelerini sakınmadan benimle paylaşan sayın hocam, tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Lale ÖZDER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez çalışmam sırasında her zaman desteğini hissettiğim sevgili hocam Sayın Prof. Dr. Melda ÖZDEMİR'e çok teşekkür ederim. Ankara Devlet Opera ve Balesi Kostüm Tasarımı Bölümünün Şapka-Çiçek atölyesinde görevli çok kıymetli şapka sanatçıları Zeynep ÜNER, Zehra AYALP, İlknur ALTUNDAĞ ve Elmas GÜLAY ARDIÇ' a katkılarından, bana verdikleri destekten dolayı ve hiç bitmeyen ilgileri için ayrıca teşekkür ederim. Her türlü sorumu sabırla cevaplayıp yardımcı olan Kadın terzihane şefi Sayın Sibel ÇETİN ve erkek terzihane çalışanlarına da sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	viii
RESİMLERİN LİSTESİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	13
2.1. Baş Süslemelerinin Tanımı	13
2.2. Baş Süslemelerinin Tarihsel Gelişimi	13
2.2.1. Hunlar’ da Baş Süslemeleri.....	17
2.2.2. Göktürkler’ de Baş Süslemeleri	19
2.2.3.Uygurlar’da Baş Süslemeleri	19
2.2.4. Selçuklularda Baş Süslemeleri	21
2.2.5. Osmanlı’da Baş Süslemeleri	23
2.2.6. 19-20. Yüzyıl ve Günümüz Baş Süslemeleri	27
2.2.7. Dünyada Baş Süslemeleri 1600-1940	31
2.3. Dünya’da Şapka Müzeleri	38
2.4. Şapka Yapımında Kullanılan Malzemeler	46
2.5. Sahne Sanatlarında Baş Süsleme.....	59
2.5.1. Opera	59
2.5.2. Bale.....	60
2.5.3. Ankara Devlet Opera ve Balesi	61
2.6. Sahne Sanatlarında Şapkanın Tasarım Süreci	67
2.7. Kostüm Tasarım Sürecinin Planlanması	69
2.8. Kalıpların Hazırlanması ve Üretim Süreci	70
2.9. Ankara Devlet Opera ve Balesi Şapka Atölyesinde Derviş Oyunun Şapka Tasarım Süreci.....	71
2.9.1. Derviş oyunu börk başlık örneği	71
2.10. Aksesuar ve Süsleme.....	81
2.12. Saç Tasarımı, Penuka ve Makyaj	82
2.13. Depolama ve Arşivleme	83
3. YÖNTEM.....	85
3.1. Araştırmanın Modeli	85

3.2 Evren ve Örneklem.....	85
3.3 Veri Toplama Teknikleri	86
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	86
4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE YORUM.....	89
4.1. Ankara Devlet Opera ve Balesi Şapka Atölyesinde Bulunan Başlıkların Özellikleri.....	89
4.1.2. Başlık Yapımında Kullanılan Teknikler	90
4.1.3. Başlık yapımında kullanılan malzemeler	91
5. TURİSTİK ÜRÜN UYGULAMALARI	195
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	207
6.1 Sonuç	207
6.2 Öneriler.....	208
KAYNAKÇA.....	209

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge 4.1. Başlıkların boyutuna ilişkin dağılım.	89
Çizelge 4.2. Başlık yapımında kullanılan tekniğe göre dağılım.	90
Çizelge 4.3. Başlık yapımında kullanılan malzemeye göre dağılım.	91
Çizelge 4.4. Başlık yapımında kullanılan renk dağılımı.	92
Çizelge 4.5. Başlık yapımında kullanılan desene göre dağılım.	92
Çizelge 4.6. Başlık yapımında kullanılan kompozisyon ve modele ilişkin dağılım. .	93

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim 2.1.	İstanbul karaca Ahmet mezarlığından 18. Yüzyıla ait bir mezar taşı (Barışta, 1998 s. 155).	14
Resim 2.2.	İstanbul karaca Ahmet mezarlığından 18. Yüzyıla ait bir mezar taşı. (Barışta, 1998 s. 155).	14
Resim 2.3.	Artemis (Önder, 1985, s. 192).	15
Resim 2.4.	Athena Baş Roma Dönemi Aydın Arkeoloji Müzesi (Söyük, Ekim 2018).	15
Resim 2.5.	Mısır kraliçesi Nefertiti https://www.arkeotekno.com/index.php	16
Resim 2.6.	Ana Tanrıça Kibele. Anadolu Medeniyetler Müzesi (Söyük, Mayıs 2019).	16
Resim 2.7.	Frigya başlığı giyen imparator Attis. https://stringfixer.com/tr/Phrygian_cap	17
Resim 2.8.	Esik kurganından çıkarılan altın işlenmiş zırh giysi. https://www.irfankaygisiz.com/2018/08/11/altin-elbiseli-turk-prensi-esik-kurgani-issik-kurgani/	18
Resim 2.9.	1 no'lu Pazırık kurganından çıkarılan keçe başlık. Ermitaj Müzesi. St. Petersburg (Özder. Haziran 2015).	19
Resim 2.10.	Konya Karatay Müzesi (Süslü, 1989 s.102).	20
Resim 2.11.	Konya İnce Minareli Medrese. Taş Eserler Müzesi (Süslü, 1989 s.179).....	21
Resim 2.12.	Selçuklular Döneminde Giyilen Bazı Başlıklar (Türkoğlu, 2002 s.148).....	21
Resim 2.13.	Selçuklu Börk Şapka Örneği (Söyük, Aralık 2021).	22
Resim 2.14.	Konya Karatay Müzesi (Süslü, 1989 s.249).	23
Resim 2.15.	Osmanlı Kadın Başlık Örnekleri https://istanbultarihi.ist/118-osmanli-istanbulunda-giyim-kusam	23
Resim 2.16.	Osmanlı Erkek Başlık Örnekleri https://efendidergi.com/	24
Resim 2.17.	Osmanlı Kadın Başlık Örnekleri. https://www.peramuzesi.org.tr/sergi/imparatorluktan-portreler/153	25
Resim 2.18.	Osmanlı Başlık Örnekleri. https://www.peramuzesi.org.tr/sergi/imparatorluktan-portreler/153	26
Resim 2.19.	Mihrimah Sultan Başlık Örneği. https://en.wikipedia.org/wiki/Mihrimah_Sultan_(daughter_of_Suleiman_I)	27
Resim 2.20.	Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf(Söyük, Nisan 2019).	27
Resim 2.21.	Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf (Söyük, Nisan 2019).	28

Resim 2.22. Edremit Geleneksel Başlığı Örneği (Tansuğ, 1988 s.37).	29
Resim 2.23. Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf (Söyük, Nisan 2019).	29
Resim 2.24. Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf (Söyük, Nisan 2019).	30
Resim 2.25. 1860-1921 Başlık Örnekleri Headgear 1860-1921, Plate 171. https://libmma.contentdm.oclc.org/digital/collection/p15324coll12/id/6720	31
Resim 2.26. 1600-1940 Şapka Örnekleri. https://candicehern.com/regencyworld/london-head-dresses-may-1800/	32
Resim 2.27. 1600-1940 Şapka Örnekleri (Fashion Design 2001, s. 239).....	33
Resim 2.28. 1770- 1777 Şapka Örnekleri (Russel, 1983 s.286).	34
Resim 2.29. Shingle Kesimi Şapka Örneği (Söyük, Ocak 2022).	34
Resim 2.30. 1800-1940 Erkek Şapka (The Pepin Press, 2001 s.238).....	35
Resim 2.31. Ressam Edgar Degas'ın Şapkacı Dükkânı Tablosu. 1882. https://fineartbiblio.com/artworks/edgar-degas/8297/the-millinery-shop	36
Resim 2.32. 1800-1940 Şapka Örnekleri Fashion Design (The Pepin Press 2001 s.215).....	37
Resim 2.33. Moda Tasarımcısı Coco Chanel https://vogue.com.tr/arama-sonuc?keyword=coco%20chanel	37
Resim 2.34. Kastamonu Şapka Müzesi (Söyük, Nisan 2019).	38
Resim 2.35. Kastamonu Şapka Müzesi (Söyük, Nisan 2019).	39
Resim 2.36. Şapka Müzesi Fransa- Lyon http://www.museeduchapeau.com/	39
Resim 2.37. Şapka Müzesi Fransa- Lyon http://www.museeduchapeau.com/exposition-temporaire-1-1-1.html	40
Resim 2.38. Şapka Müzesi Portekiz-Maderia https://pt.wikipedia.org/wiki/Museu_da_Chapelaria	40
Resim 2.39. Şapka Müzesi Portekiz-Maderia	41
Resim 2.40. Şapka Müzesi Almanya-Lindenberg.....	41
Resim 2.41. Şapka Müzesi Almanya-Lindenberg. https://www.inspirock.com/germany/lindenberg/german-hutmuseum-lindenberg-a5316828421	42
Resim 2.42. Şapka Müzesi Letonya-Riga https://www.arrivalguides.com/en/Travelguide/RIGA/doandsee/three-brothers-17384	42
Resim 2.43. Şapka Müzesi Letonya-Riga https://www.tripadvisor.co.uk/Attraction_Review-g274967-d6918284-Reviews-The_World_of_Hat_Museum-Riga_Riga_Region.html	43

Resim 2.44. Tek parçalı tepe kalıbı örneği.	48
Resim 2.45. İki pensli kalot örneği.	49
Resim 2.46. İki pensli kalot kalıbı çizimi.	49
Resim 2.47. Dört pensli kalot kalıbı çizimi.....	50
Resim 2.48. İki parçalı tepe kalıbı.	51
Resim 2.49. İki parçalı tepe kalıbı çizimi.	51
Resim 2.50. Üç parçalı tepe kalıbı.	52
Resim 2.51. Üç parçalı tepe kalıbı çizimi.	52
Resim 2.52. Dört parçalı tepe kalıbı örneği.	53
Resim 2.53. Dört parçalı tepe kalıbı çizimi.....	53
Resim 2.54. Kalot ile ölçü alma.	54
Resim 2.55. Mulaj kâğıdı kenar yapımı için orta kısımdan dörde katlanır.....	55
Resim 2.56. Cetvel ile kenar ölçüsü alınır.	55
Resim 2.57. İç kısımdan 1cm pay bırakılarak kesim yapılır.....	56
Resim 2.58. Kaplin kenar örneği.	56
Resim 2.59. Kaplin kenar örneği.	57
Resim 2.60. Kanotiye kenar örneği.....	57
Resim 2.61. Kloş kenar örneği.....	58
Resim 2.62. Breton kenar örneği.	59
Resim 2.63. 19. yüzyılda gösterimi yapılan “La Sylphide” Balesi (Deleon, 1997).	61
Resim 2.64. Ankara Devlet Opera ve Balesi (Söyük, Ekim 2022).	62
Resim 2.65. Aida, 2019 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	62
Resim 2.66. Cavalleria Rusticana, 2021 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	63
Resim 2.67. Gangster, 2022 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	63
Resim 2.68. Saraydan Kız Kaçırma, 2021 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	64
Resim 2.69. Tosca, 2022 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	64
Resim 2.70. Yunus’un Yolu, 2022 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	65
Resim 2.71. Midas’ın Kulakları 2021, Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	65

Resim 2.72. Romeo ve Juliet 2018, Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	66
Resim 2.73. Kuğu Gölü, 2019 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	66
Resim 2.74. Göbekli Tepe, 2020 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan.....	67
Resim 2.75. Derviş 2021, https://www.haber1.com/sanat/yunus-emreyi-anlatan-dervis-adli-sahne-gosteriminin-dunya-promiyeri-yapildi/	67
Resim 2.76. ADOB Kumaş Deposu.....	70
Resim 2.77. Ankara Devlet Opera ve Balesi Derviş operası için kostüm tasarımcısı Gazal Erten tarafından tasarlanan kostüm çizimi örneği.	72
Resim 2.78. Kumaşın kalıbının çıkarılması ve kesme işlemi.	73
Resim 2.79. İç astar ile birleşimi.....	73
Resim 2.80. Kenar kısmın birleştirilmesi.....	74
Resim 2.81. Tepe kısmın dört parça birleştirilmesi.	74
Resim 2.82. İç astarın hazırlanması.	75
Resim 2.83. Çalışmanın son hali.....	75
Resim 2.84. Tepe germe için kumaş kesimi.	77
Resim 2.85. Ahşap tutkal ve su ile karışım hazırlama.	77
Resim 2.86. Islatılan tarlatan kumaş kalota gerilir.....	78
Resim 2.87. Lastikle bağlanır ve kenar temizliği yapılır.	78
Resim 2.88. Baş çevresine kumaş eklenir.....	79
Resim 2.89. İç kısma biye geçilir.....	79
Resim 2.90. Derviş sarığı son hali.	80
Resim 2.91. Kostüm çizim örneği.....	81
Resim 2.92. ADOB Puka Atölyesi (Söyük, Ekim 2022).	82
Resim 2.93. ADOB Puka Atölyesi (Söyük, Ekim 2022).	83
Resim 2.94. Depolama için kuru temizlemede hazırlanan kostümler (Söyük, Mayıs 2022).	84

1. GİRİŞ

Giysiyi tamamlayıcı aksesuar olan şapka ve başlıklar, tarihin her döneminde çeşitli amaçlar ile kullanılmıştır. Günümüze ulaşan bilimsel nitelik taşıyan kaynaklara göre; çoğunlukla kötü hava koşullarından korunmak amacıyla kullanılan başlıklar, zamanla sembolik anlamlar kazanmışlardır. Başlıklar ve şapkalar ait olduğu kültüre dair bilgiler yansıtan önemli aksesuarlardır.

Kültür, sosyal sistemin ana parçasını oluşturan önemli bir unsurdur. Sosyal düzenin içerisinde yer alan duygu, düşünce, değer, norm, mekân, yaşam tarzı, sanat, tasarım olmak üzere anahtar kavramları temsil etmektedir. Bir grubun özelliğini yansıtan kültür olgusu, grubun içerisinde yaşayan bireylerin paylaştıkları ortak değerleri yansıtmaktadır (Lebrón, 2013 s.127).

Kültür kavramı toplumun kimliğini oluşturan, sahip olduğu değerleri bir arada tutan ve bütünleştirici etkisi bulunan kuvvetli bir yapıdır. Ait olduğu dönemde toplumla birlikte yaşayan, gelişen, değişen, şekillenen, devam eden bu kavram örf, adet, gelenek, görenek, dil, din, tarihin yanı sıra sanat, tasarım, mimari alanlarda rol oynamaktadır (Tanrıkulu, 2015 s.474).

Sanat ve kültür kavramı, birlikte yaşayan ve ait olduğu toplumun etkisine göre şekillenerek ortak değerler kazanan çeşitli sanatları birleştirerek, birçok ortak kavramın özelliğini yansıtmaktadır.

Kullanılan malzemeye göre yapılan sanat, eski çağlardan bu yana usta-çırak ilişkisi içinde aktarılmış, çeşitli dönemlerde de sanat okullarında ve akademilerde öğretilmiştir. Bu özellik sanatın “zanaat” ile ilişkisini göstermektedir (Bozkurt, 1995 s.17).

Sanatlar ve sanat yapıtları çok farklı biçimlerde sınıflandırmalara tabi tutulmuşlardır; örneğin, bir sınıflandırma biçimi, sanat nesnelerini içinde bulundurdukları ortamlara göre (zamansal, mekânsal hem zamansal hem de mekânsal olarak) ayırmaktadır. Bu ayrıma göre temelde seyirlik ya da göz için olan “görsel sanatlar”, Resim, Heykel, Mimarlık gibi sanatlardır. Zamansal ya da kulak için “işitsel sanatlar” da şiir, müzik ve söz sanatlarını kapsar. Ürünleri hem mekân hem de zaman içinde yer alan sanatlar da tiyatro, dans ve operadır. Bunlar arasında sinema sanatı bütün sanatları birleştiren bir sanat olarak anlaşılr (Akyıldız, 2020 s.29).

Ortaya çıkış nedeni başlangıçta insanın ihtiyacını karşılamak olan el sanatları, zaman içerisinde farklı amaçlar için üretilerek sürekli bir değişim ve gelişim göstermiştir. Sanatsal bir yere sahip olan el sanatları ürünleri, estetik beğenilerinin dışında üretildiği toplumun tüm yaşam ve kültürel özelliklerini nesilden nesile aktarmıştır. Örneğin tarihsel özellik taşıyan bir başlık veya bir oya yazılı kaynak olmadığı halde yaşadığı kültürün özelliklerini somut olarak gelecek kuşaklara aktarabilmektedir.

El sanatı somut bir ürüne dönüşmeden önce geleneklerden süzülen bilgi, anlayış, görgü, tasarım, stil, zaman gibi soyut boyutların etkisinde şekillenmektedir. El sanatı içindeki sanatsal emek el sanatçısının kişiliği ve becerisine dayanmaktadır. Diğer yandan el sanatçısının üretimlerini talep eden kullanıcıların kimlikleri ve algı dünyaları da elişinin sanatsallığı hakkında fikir verebilmektedir. Öte yandan, el sanatı yerel ve kolektif kimliği yansıtıcı role de sahiptir (Öter, 2010 s. 176).

El sanatları toplumların yaşam tarzı ile şekillenen, el emeği ile yapılan, dokuyan, işleyen kendini ifade etmesine imkân tanıyan, üretildiği dönemin özelliklerini ve kültürel kimliğini yansıtan ürünleri oluşturmaktadır. İnsanların kendileri için veya ekonomik fayda sağlamak amacıyla üretmesi vb. nedenlerine bağlı olarak el sanatları halı, kilim, kumaş dokuma, işleme, Giyim-Kuşam vb. olmak üzere farklı kullanım alanlarına sahiptir (Onuk ve Akpınarlı, 2005).

Giyim; İnsanların yeryüzünde var olduklarından beri doğa koşullarından korunma, etik anlayış ve süslenme isteği gibi nedenlerden dolayı örtünme ihtiyacı ile ortaya çıkmıştır. Tarih boyunca giyim insanların bağlı oldukları uluslara, topluluklara, kişilerin ekonomik düzeyine, sosyal mesleki statüsüne, yaş cinsiyetine bir ölçüde de özel zevkine göre değişen koşullar ve gelişmeler doğrultusunda şekillenmiş ve farklılaşmıştır (Erdem, 2003 s.564).

Giyim, bugün sadece vücudu dış etkilerden korumak amacıyla kullanılan bir vasıta değil, insan topluluklarının sosyal ihtiyacını karşılayan aynı zamanda süsleme ve zarif görünme isteğini yerine getiren bir vasıta olarak kullanılmaktadır (Görgünay, 1992 s.75).

Giyim-Kuşam, bir toplumun içinde yaşadığı coğrafi koşulların, kültürel ve ekonomik özelliklerinin, sahip olduğu değer yargılarının, gelenek ve göreneklerinin en önemli ve doğal göstergelerinden biridir (Aysal, 2011 s. 3-32).

Giyim tarzı ve anlayışı simgesel anlatım gücü oluşturur. İnsanların yaşadığı coğrafyayı, mensup olduğu topluluğu, hangi dinden olduğunu anlamak çoğu kez bu simgesel anlatım gücü ile mümkün olmaktadır (Koca, 2008 s.797).

İnsanların önemli ihtiyaçları içerisinde yer alan süsleme ve süslenme geçmişten günümüze ulaşan çeşitli örnek ve yazılı kaynaklarla kendini kanıtlamış ve izleyenlerin hayranlığını kazanmıştır. Giyim ve süslenmede yüzyıllarca sürekli değişimler ve gelişmeler olmuştur bu durum insanın yaratılışında olan süslenme ihtiyacı ile çeşitli süslü giyim ürünlerinin yapılmasına yol açmıştır (Özder, 1999 s.6).

Baş süslemeleri, giyim kültürünün tamamlayıcı bir ögesi olarak geçmişten günümüze birçok farklı amaç ile kullanılmıştır. El sanatlarında önemli bir yeri olan özellikle geleneksel baş süslemeleri, tarihsel süreçte Anadolu topraklarında var olmuş, farklı uygarlıkların temsili olarak, varlığını günümüzde de sürdürmektedir. İlk zamanlarda örtünme ve korunma amacı ile yapılan bu ürünlerin en önemli özelliği, ait olduğu toplumun folklorik ve sosyo-ekonomik yapısı ile ilgili bilgi vermesinin yanı sıra ait olduğu bölgenin coğrafi yapısı hakkında da önemli bilgiler vermesidir. Başlıklar, korunma amacı için kullanılırken zaman içerisinde moda etkisi ve süslenmeyi tamamlayan önemli bir aksesuar olmuştur. Modanın etkisiyle farklı renk, boyut ve kompozisyon özellikleri eklenmiştir. Bu özelliklerin günlük yaşamda, özel günlerde, özel gecelerde ve sahne sanatlarında kullanıldığı görülmektedir.

Başa giyilen başlık anlamında Latince adı “cappa” olan bir kelimedir. Bay, bayan ve çocukların gerek aksesuar, gerekse sıcak veya soğuktan korunmak için giydiği kumaş, hasır, fötr veya çeşitli yün, pamuk türü ipliklerden yapılmış değişik desen ve şekillerde olan kıyafeti tamamlayan bir aksesuardır. İlk şapkaya eski Mısır ve Yunan uygarlıkları zamanında bulunan mezarlarda rastlanmıştır. 20 yy’dan itibaren şapkalar şekil değiştirerek 1950’lerde dünya modasında hızla yerini almıştır” (Aygenç, 2007 s.10).

Türk kadın giyim kuşam ve süslenmesinin en önemli kısmı “başlıklardır”. “Baş bağlama” deyiimi Anadolu’da evlenme anlamındadır. Genç kızların başlıkları ya hiç yoktur, ya da çok sadedir. Gelin başlıkları en gösterişli başlıklardır. Kaç-göçün olduğu toplumlarda başlıklar çeşitli süs unsurlarıyla bazı duyguları çevrelerine yansıtırlar. Sözlü veya sevdalı genç kızlar feslerine açık renkli krep bağlarlar, böylece beklenmeyen isteklere karşı kendilerini korurlar. Dul kadınlar feslerinin üzerine kara yazma bağlarlar. Yeni gelinler ise açık veya canlı renkleri tercih ederler.

Başlıklardaki altın sayısı bazı yörelerde çocuk sayısını, evli kalınan yıl sayısını gösterir (Özel, 1992 s.17).

Anadolu'da baş süslemeleri doğumla başlayarak, bebeklikten, genç kızlığa, evlilikten hamile kadına ve ölümüne kadar kadının toplumsal mertebesini anlatan ve aynı zamanda da kadının konuşamadığı zamanlarda aile ve toplum içerisinde onun mesajlı iletişim aracı olmuştur. Yörelere göre fes, terlik, tepelik, takke, hotoz, tagga gibi farklı isimlerle anılan başlıklar, fes, terlik, tepelik, takı, zülûf bastı, yanak döğen, pır pır, kefiye, çeşitli oyalar, yazma, yaşmak, eseli, tûlbent, gibi rengârenk örtüler olmak üzere birçok parçanın bir araya gelerek oluşturduğu başlıklar, yörelerin kıyafetlerine göre farklı özellikler taşımaktadır (Özbağı, T., Kurt, G., 2003 s.549).

Osmanlı kadın başlıkları genel olarak hazır başlıklar ve baş üzerinde hazırlananlar olmak üzere iki çeşittir. Fes, rakçın (arakçın), taç, tuzak (tozak) hotoz, tepelik, tas hazır başlıklardır. Fesin askerler ve memurlarca giyilmesine II. Mahmut döneminde başlanmış, sonra halk arasında da yaygınlaşmıştır. Kaynağı Fas'tır. Feslerin çeşitli boylarda, yumuşak veya sert kalıpta, sade veya işlemeli olanları vardır. Kadın başlıklarında feslerin kenarlarına yemeni, yazma, krep vb. örtüler sarılır, mücevher takılır. Rakçın, tiftikten yapılan küçük beredir. Taç, mücevherlerle süslü, madeni veya kumaş başlıklardır. Tuzak üzerine madeni süsler yapılmış kumaştan hazırlanmış bir kadın başlığı çeşididir. Tepelik köylerde yaygındır. Tepelik çevresine ve alın kısmına altın ve gümüş paralar dizilir. Küçük tas da kadın başına şekil verdiği ve kenarlarına yazma sarılabildiği için başlık olarak kullanılır. Bazı hazır başlıklar, altlarına veya üzerlerine oyali yazma, yemeni veya baş kuşağı sarılarak tamamlanır (Özel, 1992 s.19).

Kadın başlıkları çok çeşitlilik göstererek, zamanla değişikliklere uğrasa da, kültürel yapı içerisinde gelenekselliğini de koruyarak geçmişten günümüze kadar hala varlığını sürdürmektedir. Kadın giyim ve süslenmesi, kadının konumuna göre çeşitlilik göstermektedir. Anadolu kadını eskiden beri başlıklar ile ayırt edilmeyi ortaya çıkarmıştır. Çocuk, genç kız, nişanlı kız, gelin, evli kadın, dul kadın, kaç çocuğu olduğu gibi işaretleri başa takılanlarla yansıtmaktadır. Yaşamın geçiş dönemleri olan doğum, evlilik, ölüm durumları da yine başlıklarda ifade bulmaktadır (Özsoy, 2009 s.2).

Tiyatro sahnesini oluşturan dekor, kostüm, ışık, aksesuarlar, oyuncunun davranışları ve sahnede yaratılan durumlar bir anlama yönelik olduğu için tiyatro bir göstergeler sanatı olarak kabul edilir. Dekor, oyunun nerede geçtiğinin gösterirken kostüm, oyuncunun kim olduğunu gösterir, rolün göstergesidir (Keskin, 2008 s.41).

Bir drama ve canlandırma sanatı olan tiyatro, oyun yazarı, besteci, koreograf, dramaturg, yönetmen, oyuncu, kostüm tasarımcısı, maske yapımcısı, şef ve müzisyen gibi çok geniş bir sanatçı gücünün toplamıdır (Güler, 1997 s.7).

Çalışma kapsamında Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka-çiçek atölyesinde üretilen baş süslemeleri boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model açısından incelenmiştir. Çalışmada tasarlanan turistik ürünler için deneme uygulamalarının yapılması amaçlanmıştır.

Problem Durumu

Araştırmanın Problemini; Ankara Devlet Opera ve Balesi kostüm atölyesinde bulunan baş süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model açısından incelenmesi ve turistik ürün tasarımlarının geliştirilebilmesi oluşturmıştır.

Amaç

Araştırmanın genel amacı; Ankara Devlet Opera ve Balesi Kostüm atölyelerinde 2018-2022 tarihleri arasında sahnelenen eserlerde oyuncular tarafından giyilen başlıkların süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model açısından incelenmesi.

Araştırmanın esas amacı; Ankara Devlet Opera ve Balesi kostüm atölyelerinde sergilenen temsillerde kullanılan başlıkları analiz etmektir. Ayrıca; Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin 2018-2022 yılları arasında 15 farklı oyunda giyilen baş süslemelerinin bazıları için turistik ürün tasarlanması.

Önem

Moda tasarımında giysiyi tamamlayan şapka, giyinme kültüründe önemli bir yere sahiptir.

Şapkanın tarihsel gelişimi incelendiğinde, baş süslemelerinin kullanıldığı açıkça görülmektedir. Geçmişte iklim şartlarına ve elde edilen hammaddeye göre çeşitli tekniklerle ve malzemeyle yapılan birçok şapka ve baş süsleme örneği

bulunmaktadır. Şapka sanatına farklı bir bakış ve geçmişe dair bilgiler vermesi açısından bu alanın sanatsal ve bilimsel açıdan geliştirilmesi için çalışma önemlidir. Türk kültüründe Hun Türklerinden günümüze kadar değişerek gelen şapka ve baş süslemeleri, cumhuriyet döneminde şapka inkılabı ile tarihsel süreci devam ettirmiştir. Bu açıdan şapka sanatının sanatsal ve bilimsel etkilerinin sürdürülebilmesi için çalışma önemli belge olma özelliği taşımaktadır.

Ankara Devlet Opera ve Balesi kostüm atölyesinde üretilen başlıkların El sanatları ana sanat dalı programının ders müfredatına da bulunan şapka teknikleri, spor şapka teknikleri ve geleneksel başlık derslerine katkı sağlaması.

El sanatlarımıza farklı yeni bakış açıları kazandırıp yeni yapılacak çalışmalara sanatsal ve bilimsel veri olarak kaynak oluşturmasından dolayı çalışma önemlidir.

Varsayımlar

- Araştırma için verilen yöntem ve teknikler araştırmanın amacına hizmet eder niteliktedir.
- Araştırma konusunda araştırmacı, teknik bilgi ve becerileri açısından araştırmayı yürütmeye yeterlidir.
- Araştırmada kullanılan yazılı kaynaklardan edinilen bilgiler, ifadeler doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.
- Araştırma kapsamında incelenecek olan atölyeden edinilecek bilgiler araştırmanın amacına uygun bilgi verecek niteliktedir.
- Araştırmada kullanılan yazılı kaynaklardan edinilen bilgiler ve uzmanlardan edinilen bilgi ve ifadelerin doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma konusunun kapsamı;

- Basılı, çevrimiçi, sözlü ve görsel yayın organları ile erişilebilen kaynaklar,
- Ankara Devlet Opera ve Balesi Atölyelerinde bulunan 100 adet baş süsleme ürünleri ve 15 opera eseri ile sınırlıdır.
- Araştırma belirlenen tez süresi ile sınırlıdır.
- Planlanan turistik ürün tasarımları ile sınırlıdır.

Tanımlar

El sanatları: El Sanatları ürünleri Anadolu da önemli bir iletişim aracıdır. Karşılıklı ilişkileri anlaşmaları ve statüyü simgeler. Yapıldığı dönemlere tanıklık edebildiği gibi yaşantının yoğunluk kazanmasında, kişinin doğaya, çevresine uymasında, farklı istek ve gereksinimlerinin doyuma kavuşmasında yardımcı olmakta farklı görevler yüklenmiş bulunmaktadır (Kazıcıoğlu, 1994, s.271).

Estetik: Görsel olarak güzel olan şeylerin, sadece sade görünümünün bizi memnun ettiği ve kendini izlettirmeye devam eden bir seyirden elde ettiğimiz duygular olduğunu ifade etmektedir. Bu ifade, temelde doğru ve genel bir süreci açıklamaktadır. Buna göre objenin memnun eden ve objeyi izlemenin zevkine neden olan unsurların psikolojik ve çevresel kazanımlardan oluştuğu anlaşılabılır (Levinson 2011, s.192).

Güzellik: Estetiğe bazıları “Sanat felsefesi” demesine rağmen “güzellik felsefesi” diyenler de çoktur. Dolayısıyla bugün estetiğin en temel kavram, güzelliştir. Güzellik, çağdan çağa, toplumdan topluma ve insandan insana, hatta insanın yaşına, mesleğine, içinde bulunduğu sosyal ve psikolojik duruma göre değişen bir değerdir. Zaten insan gerçek bir dünyada kendi koyduğu, yaygın kabul gören değerleriyle yaşar. Bilgilerimizi düzenleyen doğruluk değerleri, ahlâkımızı düzenleyen iyilik değerleri ekonomimizi ve pratik hayatımızı düzenleyen yararlılık değerleri ve estetik hayatımızı düzenleyen güzellik değerleri vardır. Bu değerleri ortaya koyan, bir şeyi iyi, güzel yapan insandır. Estetiğe bazıları “Sanat felsefesi” demesine rağmen “güzellik felsefesi” diyenler de çoktur. Dolayısıyla bugün estetiğin en temel kavram, güzelliştir. Güzellik, çağdan çağa, toplumdan topluma ve insandan insana, hatta insanın yaşına, mesleğine, içinde bulunduğu sosyal ve psikolojik duruma göre değişen bir değerdir. Zaten insan gerçek bir dünyada kendi koyduğu, yaygın kabul gören değerleriyle yaşar. Bilgilerimizi düzenleyen doğruluk değerleri, ahlâkımızı düzenleyen iyilik değerleri ekonomimizi ve pratik hayatımızı düzenleyen yararlılık değerleri ve estetik hayatımızı düzenleyen güzellik değerleri vardır. Bu değerleri ortaya koyan, bir şeyi iyi, güzel yapan insandır. <https://docplayer.biz.tr/2866914-Estetik-sanat-felsefesi.html>.

Sanat: Güzeli gerçekleştirmek için ortaya konulan özel etkinlik alanlarının her biri (Timuçin, 2002 s.70).

Sanat, insanlık tarihinin her bölümünde var olan ve var olmaya devam edecek bir olgudur. İnsanlığın geçirdiği evrimler yaşam tarzlarını, sanat biçimlerini, hayata ve sanata bakışlarını değiştirmiş ve her toplumda sanat farklı şekillerde ortaya çıkmıştır (Kara, 2010, s. 2).

Tiyatro: İnsan yaşamı içinde, tiyatro olgusunun yerini doğru bir yolda saptayabilmek için her şeyden önce bu sanat dalının toplumdaki görevini açık ve seçik ortaya koymak gerekir. Çünkü tiyatro bir arada, topluca yaşayan insanların tek tek değil yine topluca katıldıkları bir anlatım aracıdır (Nutku, 1971 s.75).

Tiyatro düşüncesi, var oluşundan günümüze dek, bulunduğu coğrafyaya bağlı olarak, siyasal ve toplumsal koşullar, dini inançlar gibi birçok farklı durumdan etkilenerek gelişmiş ve her dönemde farklı yorumlarla karşılaşmıştır. Amaç ve yöntemleri farklılık göstermekle birlikte, diğer sanatlardan ayrılarak temelde eğitici olma görevi taşımaktadır (Semercioğlu, 2020 s.23).

Tiyatronun kökenine dair olgusal kanıtlar çok az sayıda olmasından dolayı araştırmalar öncelikle kurama dayandırılır. En kalıcı kurama göre ise tiyatro ritüel ve mitolojiden gelişmiştir. İlk antropologlar tarafından saptanan süreç kısaca şöyle özetlenebilir: İlk insanlar yiyecek kaynaklarını ve diğer var olma koşullarını denetleyen güçlerin adım adım farkına vardıktan sonra bu üstün güçlerin lütfunu kazanma yollarını aramaya başlarlar. Bir süre sonra kullandıkları araçlarla elde etmek istedikleri sonuçlar arasındaki açık bağıntıyı algılarlar. Zamanla yinelenen bu araçlar sadeleşerek kalıplaşır ve sonuçta birer ritüele dönüşür (Brockett, 2000 s.19).

Kostüm: Kostüm, belli bir dönem, sınıf, topluluk ya da bölgeyle özdeşleşmiş giysi tipi olarak tanımlanmaktadır (Ambrose ve Harris, 2012 s.166).

Kavuk: İçi boş anlamına gelen ‘kof’ ve ‘kav’ sözcüklerinden alınmaktadır.

Kavukların içi genellikle pamuk doldurulmuştur (Süslü, 1989 s.152).

Tepelik: Doğrudan saçın üzerine tülbent veya kadın fesleri üzerine yerleştirilerek kullanılan nadiren altından, çoğunlukla gümüşten yapılan baş süsü olarak bilinmektedir (Kırtunç, 1990 s.78).

Destar: Kavuk, külah, fesin etrafına sarılan sarık; sarığın aydınlar ağzında ki adı. Eski toplum hayatında işe, mesleğe, mevkî ve memuriyete göre destarın sarılma şekilleri vardır (Koçu, 1967 s.93).

Kurgan: İlk çağlarda mezar üzerine toprak yığılarak yapılan küçük tepe veya höyüktü (Çoruhlu, 2007 s.77).

Hotoz: Divan-u Lûgat-it Türk’de kebez olarak bilinen yüksek kalpak veya külahların başta durması için sakalduruk denilen bir kaytan kullanıldığı bilgisi yer almaktadır (Atasoy, 1971, s. 137-138).

Yüksek Kadın Hotozu: Tepelikler, Takkeler, hotozlar çok çeşitlidir. Hotoz denilen serpuşta zemin siyah tepenin etrafında ki süslerle altta ki parça sırma işlemidir (Sevin,1990 s.25).

Sorguç: Bazı kuş türlerinin tepesinde bulunan çoğunlukla başlıklarda süsleme için kullanılan bir çeşit tüy.

Sarik: Fes çevresine ya da doğrudan başa sarılan çoğunlukla Müslümanlar toplumlarda kullanılan pamuklu kumaş.

Takke: Müslüman erkeklerin ibadet esnasında alını açık bırakacak şekilde giydikleri sade başlık. İnce pamuklu kumaştan dikilen ya da örülen başlık.

Serpuş: Farsça başı çevreleyen anlamına gelmektedir. Osmanlı hanedanlarının giydiği başı saran gösterişli başlıktır.

Puşu: Hem başa hem bele sarılan etrafı saçaklı kuşak.

Penez: Çeşitli takılarda ve başlıklarda kullanılan altın, gümüş, madeni paralara, üzeri desenli veya düz pullara verilen addır (Balta, 2014 s. 429).

Tepelik: Çoğunlukla Anadolu kadınlarının başlarını süslemek için giydikleri altın ve gümüş ile süslü başlık.

Külah: Keçeden yapılan ucu sivri ve yüksek başlık.

Fes: Birçok Müslüman ülkede kullanılan tepe kısmı düz püsküllü, al renginde erkek başlığı.

Mahrama: Bazı bölgelerde kadınların sokağa çıkarken başlarını saklamak ve korumak için giysi üzerine örtündükleri işlemeli örtü.

Taç: İlk toplumlarda hükümdarların başlarına giydiği tanrısal gücü ve iktidarı simgeleyen çeşitli değerli taşların kullanıldığı, başın bir kısmını kaplayan sembolik başlıktır.

Ferahi: Askeri üniformalarda bulunan metal tepelik.

Bağtak: Uygurlarda giyilen tepe kısmı tüylü olan başlık.

Maşlah: Arap ülkelerinde kadınların başlarına giydiği deve tüylü ve tek parça ipek üstlük.

Arakçın: Gelinlerin taktığı bir çeşit taç.

Üsküf: Yeniçeri askerlerinin giydiği arkaya doğru uzayan başlık.

Zülüf: Şakaklardan sarkan saç.

Fötr: Fransızca keçe.

Kalpak: Çeşitli Türk topluluklarında kullanılan, genellikle deri ve kürkten yapılan özellikle kış aylarında kullanılan koni biçiminde başlık.

Yazma: İnce pamuklu kumaş üzerine çeşitli Anadolu motifleri ve çiçek desenleri ile baskı yapılarak süslenen kadın başörtüsü.

Bürgü: Kasabalarda ve bilhassa köylerde kadınların sokağa çıkar iken dini örtünme yolunda başlarının üzerine atarak büründükleri bir çarşafa verilen isimdir (Koçu, 1967 s.54).

Telpek: Türk dünyasının genelinde gördüğümüz ve Telpek yanında farklı isimlerle de anılan bu baş giyimi, deriden yapılan baş giyiminin genel adıdır. Uygur erkeklerinin yaygın olarak kullandığı Telpek, diğer Türk boylarında da görülmektedir (İslam, 2010 s. 24).

Tiyara: Eski Yunan ve Roma kültüründe ay şeklinde başı süslemek için kullanılan genellikle altın ve değerli taşlarla süslenen taç.

Diyadem: Antik Roma'da Kralların başlarını süslemek için taktığı taç biçimli baş süsü.

Börk: Orta Asya ülkelerinde soğuktan korunmak için giyilen deri ve kürkten yapılan erkek başlığı.

Klaft: Eski Mısırda giyilen kenar kısımları geniş olan başlık.

Yaşmak: Dini kitaplardan edinilen bilgiye göre Yahudi kadınları, Yakup peygamber zamanında başlarına yaşmak örterlermiş (Becker, Sapmaz ve Polat, 1964 s.5).

Tambur: İranlı kadınlar deriden yapılmış küçük tamburlar giyerler ve bu tambura tutturulan bir tülle yüzlerini örterlermiş (Becker, Sapmaz ve Polat, 1964 s.6).

Barbette: Fransızca kökenli bir kelime. 12. Ve 14. Yüzyıla kadar beyaz örtü üzerine başı korumak amacıyla giyilen ve başı çevreleyen bant şeklinde başlık.

Kukuleta: Soğuktan ve yağmurdan korunmak için başa geçirilen, çoğunlukla giysiyle bitişik olan kuyruklu başlık.

Kep: Ön kısmında koruma siperliği olan, arkadan ayarlanan bir tür şapka.

Kuturma: Bone şeklinde ince esnek kumaştan yapılan arkadan bağlamalı bir tür başlık.

Tasarım Öğeleri: Görsel tasarım öğeleri, herhangi bir görsel tasarımda veya sanat eserindeki ayrıştırılabilecek ve tanımlanabilecek bileşenlerdir. Çalışmanın yapı taşlarını oluştururlar ve çok çeşitli ifade güçleri vardır. Başka bir deyişle bir tasarım veya sanat eseri yaratmak için kullanılan öğelerdir. Görsel tasarım öğeleri, bir kekin pişirilmesinde kullanılan yumurta, süt ve un malzemeleri gibidir, ya da çivi, tahta ve tuğla gibi bir ev inşa etmek için kullanılan malzemeler gibidir. Bu öğeler olmadan, tasarım ve sanat eseri yaratılamaz. Görsel tasarım öğelerini şöyle sıralayabiliriz: Nokta, çizgi, doku, şekil, biçim, espas, renk (Gezer, 2019 s. 597).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Baş Süslemelerinin Tanımı

Kadınlarda başlık olarak, sivri bir külah şeklindeki “boğtak” ve çağatayca “kaos” sözcüğünden geldiği sanılan “hotoz” kullanılmıştır. Başa konulduktan sonra düşmemesi için çene altından bağlanan “kebez” denilen başlığın, bağlama bantlarına ise “sakalduruk” deniyordu. Bu başlıkta Anadolu’da asırlarca kullanılmıştır. Börk, genellikle keçe veya çuhadan yapılıyordu. İçi kürklü olanları ve kenarına sırmalı bant çekilenleri de çok giyiliyordu. Böyle tüylü ve kürklü olanlarına; “kudurma”, kenarlıklarına; “kıdıklık”, tiftikten olanlara; “kıymaç”, yüksek olanlara; “sukarlaç” deniyordu. Hem kadın hem erkekler tarafından börklerin kullanıldığı bilinmektedir.” (Türkoğlu, 2002 s,146-147).

Yüzyıllar öncesinden günümüze kadar, kültür hazinemizin bir kolu halinde gelmiş olan kadın başlıkları Anadolu’nun bütün bölgelerinde ortak gelenek olarak kullanılmıştır. Kadının süsü olan başlıklar, çeşitli süslemelerle kişinin sosyal durumunu ortaya koyar. Genç kız, gelin, yeni evli kadın, çocuklu kadın, dul kadın, oğlu askere gitmiş ana ve nene baş süslemeleri her birinde farklı özellikler gösterir. Aynı zamanda kadın başında ki başlığı ile ekonomik durumunu çevresine gösterir (Kırmızıoğlu, 1989, s.21).

Şapka, her türlü doğa koşullarından korunmak ve ihtiyaçları karşılamak için başa giyilen bir giysi tamamlayıcısıdır (Ünsal,1975, s.2).

Sözlük anlamı keçe, hasır, fötr vb. maddelerden çeşitli şekillerde yapılan kadınlar ya da erkekler tarafından süs olarak ya da hava şartlarından korunmak için giyilen başlık olan şapkalarda günün modasının etkisi görülür. Şapka giyilmediği zamanlarda bunun yerini saç süslemeleri, özel ve anlamlı günlerde saça takılan çiçekli kep, tül, taç gibi baş süslemeleri almaktadır (Özder, 1995, s.10).

2.2. Baş Süslemelerinin Tarihsel Gelişimi

Süsleme ve süslenme, insanlık tarihi ile birlikte başlamış ve insanların en doğal duygusu olarak ortaya çıkmıştır. Süsleme insanların kendilerini hoş görünecek biçimde güzelleştirmesi için üsluplaşmış şekil ve motiflerle değerlendirilmesidir (Özbaşı, 1989 s.1).

İnsanoğlu, doğumdan ölüme ve öldükten sonra süsleme ve süslenmekten hiç vazgeçmemiştir. Öldükten sonra mezar taşlarında süsleme ihtiyacı devam etmiştir.

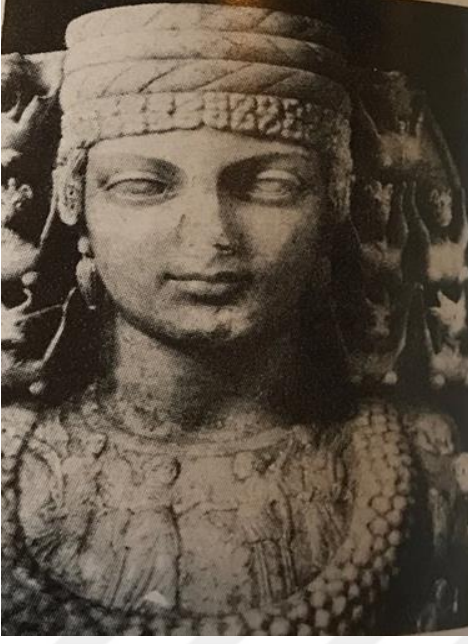
Resim 2.1. İstanbul karaca Ahmet mezarlığından 18. Yüzyıla ait bir mezar taşı (Barişta, 1998 s. 155).

Resim 2.2.İstanbul karaca Ahmet mezarlığından 18. Yüzyıla ait bir mezar taşı. (Barişta, 1998 s. 155).

Şapka ilk olarak kötü hava şartlarından, sert cisimlerden ve silahlardan korunmak için ortaya çıkmışken sonraları otoritenin simgesi haline gelmiştir. Çünkü Mısır,

Roma ve Yunan medeniyetlerinde şapka, kişilerin sosyal sınıfını ortaya koyuyordu. İlerleyen zamanlarda ise kadınların şapka kullanımı 17. yüzyılın sonuna doğru erkek modasından esinlenilerek ortaya çıkmıştır. 18. yüzyıla gelindiğinde ise şapkalar artık kişinin sosyal durumunu yansıtmaya başlamıştır. Günümüz modasında şapka ve başlıklar çeşitli şekillerde kullanılmaktadır.

Resim 2.3.Artemis (Önder, 1985, s. 192).

Resim 2.4. Athena Başı Roma Dönemi Aydın Arkeoloji Müzesi (Söyük, Ekim 2018).

Tarihi kaynaklarda ve görsellerde kötü hava şartlarından ve sıcaktan korumak amacıyla hayvan derisinden yapılan birçok başlık örneği görülmektedir.

Resim 2.5. Mısır kraliçesi Nefertiti <https://www.arkeotekno.com/index.php>

İlk şapka örneklerine eski Mısır uygarlığı zamanında Teb şehrinde bulunan mezarlarda rastlanmıştır. M.Ö 3200 yılında Mısırlıların başlarına “ klaft ” adı verilen bir çeşit bez taktıkları bilinmektedir (Ünal, 2008, s. 19).

Bütün uygarlıklar için baş süslemeleri sembolik olarak bir anlam ifade etmiştir. Toplumsal bir sınıfa ait olma ve kültürel değerlere göre değişen başlıklar, her dönem simgesel bir aksesuar olarak kullanılmıştır.

Resim 2.6. Ana Tanrıça Kibele. Anadolu Medeniyetler Müzesi (Söyük, Mayıs 2019).

Resim 2.7. Frigya başlığı giyen imparator Attis.

https://stringfixer.com/tr/Phrygian_cap

Frigler antik dönemde Anadolu da yaşamış olan ve dünyayı en çok etkileyen önemli medeniyetlerden biridir. Bütün dünyanın özgürlük ve bağımsızlık simgesi olarak kabul ettiği Frig şapkası, Fransa'da düzene karşı bir isyan sembolü olarak Fransız Devrimi'nde devrimcilerin giydiği şapka olarak kabul edilmektedir.

Ortaçağ oyuncularını kendi zamanının giysilerine, halkın anladığı tipik kostümlerine bürünmüşlerdir. Bazı rollerin basit simgelerle karakterize edilmesi, mesela kral için taç ve manto, soytarının kareli elbisesi, askerin zırhı, büyükannenin mavi mantosu, şeytan ve yakınları için kirli giysiler giydirilip, grotesk hayvan maskelerinin takılması adet haline gelmiştir (Aksel, 1988 s. 23).

2.2.1. Hunlar' da Baş Süslemeleri

Kazakistan'ın Almatı şehri yakınlarında yol çalışması sırasında tesadüfen bulunan ve M.Ö 4-5. Yüzyılda sakaların hüküm sürdüğü döneme ait olduğu düşünülen zırh Kazakistan merkez bankası müzesinde sergilenmektedir. Başlığın üzerinde kuş tüyleri, tuğlar, iki at motifi ve keçi kabartması motifi bulunuyor. Başlıkta ki hayvan motifleri emsalsiz bir işçilikle yapılmış ve oldukça büyüleyicidir.

Altından yapılan başlıkta tasvirler aplike olarak işlenmiştir. Taç olarak kullanılan kısımda dağ keçisi figürü kullanılmış, üst kısmında ok uçları ve aralarında altın yapraklar bulunmaktadır. Geyik, boynuzlu atlar, grifon, aslan, kutsal dağ gibi

sembolik ve mitolojik açıdan önemli hayvan figürleri kullanılmıştır (Çoruhlu, 2007, s. 105-108).

M.Ö. IV. yüzyıldan itibaren görülen Hun baş süslemeleri, kalıcı mezar olarak inşa edilen kurgan kazılarında kişisel eşyalar arasında ele geçirilmiştir (Çoruhlu, 2007, s. 77).

Resim 2.8.Esik kurganından çıkarılan altın işlenmiş zırh giysi.

<https://www.irfankaygisiz.com/2018/08/11/altin-elbiseli-turk-prensi-esik-kurgani-issik-kurgani/>

Resim 2.9.1 no'lu Pazırık kurganından çıkarılan keçe başlık. Ermitaj Müzesi. St. Petersburg (Özder. Haziran 2015).

2.2.2. Göktürkler' de Baş Süslemeleri

Moğolistan'da Mayhan Uul bölgesinde bulunan ve Göktürklerle ait olduğu düşünülen buluntulardaki figürler atlı şekilde betimlenmişlerdir. Başlıkları, turkuaz rengidir. Turkuaz renginin kullanılması Türklere özgü bir özelliktir. Zırhlı ve zırhsız olarak betimlenen atlıların taktıkları külah şeklindeki başlığın, enselerini örttüğü görülmektedir (Oktay, 2012 s.24).

Başlık olarak üç tip börk giyildiği bilinmektedir. En çok giyilen börk, kuturma, sukarlaç ve kadıglı börk'tür (Sarı, 201 7s.83). Göktürklerin başlarına taktıkları, kendilerine özgü börklerin keçeden ya da kenarları kürkten yapılmış başlıklar olduğu anlaşılmaktadır (Salman, 2018 s. 42).

Göktürklerin keçeden börk giydikleri kaynaklarda belirtilmektedir. Keçeyi sadece çadır kullanımında kullanmadıkları, günlük yaşamlarının her alanında örneğin kıyafetlerinde de kullandıkları anlaşılmaktadır (Ergenekon,1999 s.42).

2.2.3.Uygurlar'da Baş Süslemeleri

Orta Asya'da kuraklığın başlaması üzerine büyük göçlerle Anadolu'ya göç eden Türkler buraya kendi medeniyetlerini de getirmişlerdir. Bu arada Anadolu'da var olan medeniyetleri de benimseyip kendi kültürleri ile birleştirmişlerdir. Bu medeniyetlerde var olan bir takım törenler, seyirlik oyunlar Türkler tarafından benimsenerek korunarak ve tamamen Türkleştirilerek günümüze kadar yaşatılmaya çalışılmıştır (Kurtuluş, 1974 s.18).

Türkler Anadolu'ya gelirken beraberinde kültürünü, sanatını, birikimini getirmiştir. Tarih öncesi devirlerden itibaren geçmiş medeniyetlerden etkilenecek gelişen, büyüyen ve kendine özgü karakteristiğini oluşturan dokumacılık sanatı Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan çok eski bir sanat dalıdır. Anadolu'da Selçuklu dönemi ile ivme kazanan bu sanat Osmanlı Devleti'nin yükselme ve gelişme dönemlerinde ise zirveye ulaşmıştır (Yağan, 1978 s.62-63; Dölen, 1992 s.373).

Türklerin tarih boyunca kullandığı başlıklar tarihin her döneminde çok çeşitlilik göstermiştir. Bazı dönemler başı çevreleyen taç şeklinde başlıklar kullanılmış iken, bazı dönemler başı neredeyse tamamen kaplayan şapkalar kullanılmıştır.

Bugünkü Moğolistan'da Selenga Nehrinin doğu kıyısında Gök Türklerle bağlı olarak yaşıyan Uygurlar 745'de Gök Türklerin yerine geçerek Uygur devletini kurmuşlardır. Günümüze kadar ulaşabilen çoğunluğunu Hoço ve Sorçuk'ta bulunan freskler oluşturmaktadır. Sorçuk fresklerinde tasvir edilmiş olan genç Uygur Vakıfçılarının baş süslemeleri ve giysileri birbirlerine hiç benzememektedir. Hun adetleri ve geleneklerinin Uygurlarda görölmesinin yanı sıra giyim kuşam ve baş süslemeleri bakımından da bazı değişimlere rağmen başa verilen önem süslemeye gösterilen özen bakımından devamlılık vardır. (Özder, 1999 s.22).

Türkler, çağlar boyunca ilişki kurdukları ölkelerin iklim, meslek, sınıf, dil ve dinlerine göre çeşitli giysi ve başlık kullandıkları için giyim kuşamında bir birliktelik yoktu. Özellikle de İslamiyet'i kabul ettikten sonra, dinin etkisi giysilerine de yansıdı. Derinin yerini dokuma aldı, yerleşik hayata geçişle birlikte kent ve kırsal kesim giyimleri birbirinden ayrıldı. Giysi bölgelere göre değişiklik gösterir hale gelirken, insanlar ait oldukları din ve mezheplere göre belli tipte ayakkabı ve başlık kullandılar (İnan, 1981 s.177).

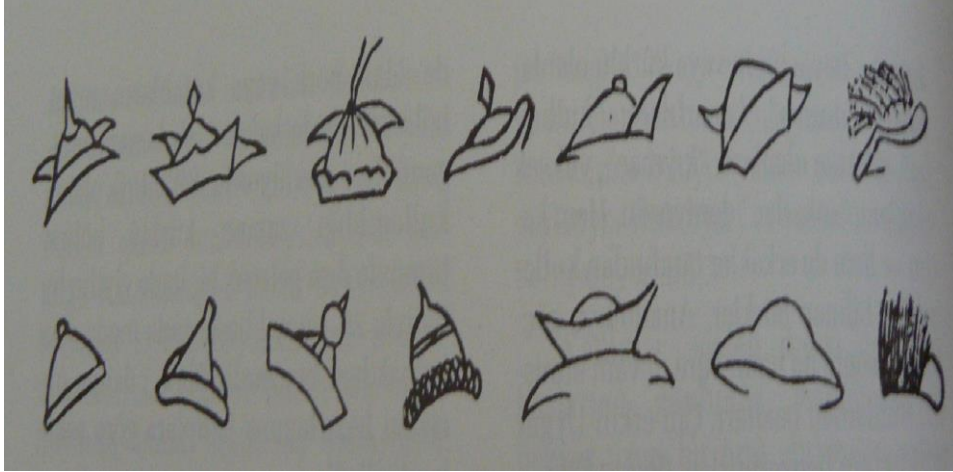

Resim 2.10.Konya Karatay Müzesi (Süslü, 1989 s.102).

Resim 2.11.Konya İnce Minareli Medrese. Taş Eserler Müzesi (Süslü, 1989 s.179). Türk kavimlerinde yaygın olarak kullanılan keçe başlıklara Uygurlar döneminde tepecikler ilave edildiğini Turfan’da yapılan kazılarda bulunan Maniheizm sanatına ait fresklerden anlaşılmaktadır. Yine Hoço’da bulunan Uygurlara ait bir minyatürde Mani Türklerinin Keçe şapka giydikleri görülmektedir (Ergenekon; 1999, s.20-22).

2.2.4. Selçuklularda Baş Süslemeleri

Resim 2.12.Selçuklular Döneminde Giyilen Bazı Başlıklar (Türkoğlu, 2002 s.148). Orta Asya Türkleri tarafından kullanılan başlıklara börk adı verilmiş ve Selçuklu devleti döneminde de börkler kullanılmaya devam etmiştir. Kaşgarlı Mahmud’un Divan-ı Lügat-it Türk adlı eserinde börk konusuna da yer verilmiştir. (Ergenekon, 1999 s.28).

Türkler, tarih boyunca yaşadıkları coğrafyaların iklim şartlarından dolayı börk giydiler. Anadolu'ya yerleştikten sonra da börk giymeye devam ettiler. Düzenli ordunun kullandığı başlık haline gelen börk, zaman içerisinde değişik modellerle ve malzemeye en çok tercih edilen başlık haline geldi. Osmanlıda da askerler kırmızı börk, yeniçeriler ise beyaz börk giyerlerdi.

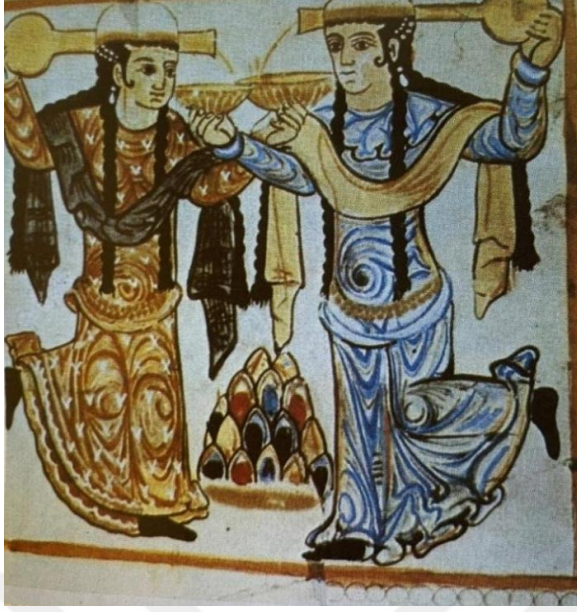

Resim 2.13. Selçuklu Börk şapka  rneği (Söyük, Aralık 2021).

Türk kültürüne ait kaynaklarda keçeden yapılan b rklerle sıklıkla yer verilmiştir. Kaşgarlı Mahmut'un "başsız börk bolması, tatsız Türk bolması yani; başsız börk olmaz, tatsız Türk olmaz" sözleri b rk n eski bir Türk başlığı olduğunu gösteren bir örnektir. Yine Fuad K pr l n n araştırmalarından Selçuklu devri Türkmen boy ve oymaklarının "kızıl börk ve  arıklı" olduklarını anlıyoruz. Osmanlılarda da aynı giyim tarzı görülmüştür (Avcı,2013, s.28).

Türklerin giyim kültürü de tarih boyunca değişmeler kaydetmiştir. Türk toplumu, Orta Asya göçebe toplumunda kadın erkek benzer giysileri giyerdi. Türkler Anadolu'ya ayak bastıktan sonra da geleneksel giyim biçimlerini devam ettirmişlerdir; ancak karşılıklı kültür alışverişiyle yeni coğrafyada hem etkilenmişler hem de etkilemişlerdir.

Türklerin Orta Asya'da kullanmakta oldukları ve Anadolu'ya göç ettikten sonra da kullandıkları deri ve astragan başlıklar haçlı seferleri ile Avrupa'ya taşınarak yayılmıştır (Artun, 2008 s.69).

Resim 2.14.Konya Karatay Müzesi (Süslü, 1989 s.249).

Selçuklu devri kadınlarının giydiği başlıklar “Bağaltak” ve “Üsküp” olarak adlandırılmıştır. Bağaltaklar, üç dilimli ve kenarları değerli taşlar ve sırmalarla süslenerek hazırlanmıştır. Selçuklu devri kadın başlıklarından biride uçları ortaya sarkan külah biçiminde ki keçeden veya kalın kumaşlardan yapılan üsküflerdir (Çulcuoğlu,2007 s.81).

2.2.5. Osmanlı’da Baş Süslemeleri

Resim 2.15.Osmanlı Kadın Başlık Örnekleri <https://istanbultarihi.ist/118-osmanli-istanbulunda-giyim-kusam>

Tarih boyunca kadınlar kılık kıyafetlerine önem vermiş, zarafet aynı zamanda kılık kıyafete özen göstermeyi gerektirmiştir. Özellikle batılılaşma hareketleri kapsamında Osmanlı sosyal hayatında, kılık kıyafet özelinde Fransız kültürünü görmekteyiz. Tanzimat’ın ilanıyla birlikte ve daha çok II. Meşrutiyet döneminde özgür bir ortamın

oluşması ile Avrupa ve daha çok Fransız moda tasarımları dergilerin çoğunda gerek çizimlerle gerek resimlerle Osmanlı kadınına örnek olmuştur (İlbeyi, 2014 s.327).

Resim 2.16. Osmanlı Erkek Başlık Örnekleri <https://efendidergi.com/>

Osmanlı kıyafetlerinde değişim 17. yüzyıldan itibaren Batı etkilerinin girmeye başlamasıyla gözlenir. Giyimde görülen esas değişiklikler 19. yüzyılda Batı'ya açılışın devlet politikası olarak resmen ilan edildiği Tanzimat'la (1839) beraber yaygınlaşır. Bu süre II. Mahmud'un 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldırıp, yerine yeni bir askeri teşkilat olan Asakir-i Mansure-i Muhammediye'yi kurmasıyla başlar (Kütükoğlu, 1981 s. 519-605).

Osmanlı toplumunda esnaf da yaptığı iş koluna uygun bir kavuk giymek zorundadır. “Başlık kişiyi temsil etmede o kadar önemli bir özelliğe sahipti ki, öldükten sonra da mezar taşına kazınmaktadır” (Abalı, 2009 s.188).

Osmanlı Devletinin kurucusu Osman Gazi'nin yerini alan Orhan Gazi devrinde kardeşi Alâeddin Paşa vezirlik görevi sırasında giyim kuşam ile alakalı özellikle başlıklar konusunda bazı değişiklikler yapmıştır. Bizans ve Oğuzlardan/Türkmenlerden ayrı olmak için askere ve hükümdarın maiyetindeki memurlara beyaz keçeden külâh giydirilmiştir. Nitekim sefer zamanlarında sadece Bilecik'te imal edilen beyaz keçeden külâhlar Osmanlı Beyleri tarafından giyilmiştir. Merasimlerde ise bu külâhların çevresine muslin kumaş sarılmıştır (Usta, 2019 s.60).

Resim 2.17.Osmanlı Kadın Başlık Örnekleri.

<https://www.peramuzesi.org.tr/sergi/imparatorluktan-portreler/153>

Başlık elit ile halk arasındaki farkı belirleyen önemli bir faktör olup saraylı kadınların ve zengin sınıf kadınlarının başörtüsü süslemeleri de daha ayrıntılı, incelikli ve ihtişamlı yapılmıştır. Ayrıca zenginliğe paralel olarak kıyafet sayısı artar, kumaş çeşitliliği ve kalitesi yükselir, kürk, kaftan gibi değerli eşyaların sayısı çoğalır. İthal kumaşlar ve ipek, zenginler tarafından tercih edilirken, fakirler yerel üretimi kullanırlardı. Haremde yaşayan hanedan mensubu kadınlar ve harem personelinin kıyafetleri konumlarına göre değişirdi. Onlar halkın giysisinden daha özenli, özel olarak dokunmuş kaliteli kumaşlardan dikilmiş giysiler giyerlerdi (<https://istanbultarihi.ist/118-osmanli-istanbulunda-giyim-kusam>).

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde, ülkede bozulan düzeni yeniden yapılandırmak için başlayan çağdaşlaşma hareketleri yaşam biçimini de etkiledi. Günlük hayatı Batıya uydurma çabaları giyim kuşamda da kendisini gösterdi. II. Mahmut döneminde, setre pantolon, Frenk gömleği, boyun bağı giymeye başladı; erkekler saçlarını uzatıp, bıyıklarını kestiler. Konuşurken yabancı sözcükler kullanmak, kadın-erkek el sıkışmak, dans etmek, açık giysi giymek, şapka takmak saygınlık kazandıran davranışlar haline geldi (Kudret,1981, s.31).

Resim 2.18.Osmanlı Başlık Örnekleri.

<https://www.peramuzesi.org.tr/sergi/imparatorluktan-portreler/153>

Başlıkları süslemek amacıyla tavus kuşu, turna kuşu, deve kuşu ve balıkçıl gibi kuş tüyleri kullanılmıştır. Başlığa takılan yakut, zümrüt, elmas ve firuze gibi değerli taşlar bir çiçek ya da bir damla şeklinde kullanılmış ve bu taşlara “Sorguç” adı verilen iri tüyler takılarak başlık süslemeleri yapılmıştır. Bu tüyler padişahın halktan farklı konumunu vurgulamak için kullanılmıştır. Padişahların törenlerde kullandıkları sorguçlar ile günlük yaşamda kullandıkları veya sefere giderken kullandıkları sorguçların birbirlerinden farklı oldukları bilinmektedir. Sorguç adı verilen tüyler ileri gelen devlet adamları, özellikle padişahlar tarafından ve saray kadınları tarafından da kullanılmıştır (Kanişkan, 2011 s.91).

Günümüze ulaşan yazma eser ve minyatür envanterleri araştırıldığında padişahın ve sultanın başlıklarına ait sanat eseri niteliği taşıyan gösterişli, devasa başlıklara ulaşılmaktadır. Örneğin Topkapı Sarayı koleksiyonunda yer alan Hanzâde Sultan’a ait tepesi sivri olmayan külah başlık bulunmaktadır. Yukarı doğru daralan Külah başlık seraser kumaştan yapılmıştır. Yine Topkapı Sarayı koleksiyonunda yer alan başlığın bir benzer örneği 17. yüzyılda Genç Kadın isimli minyatür eserde görülmektedir. Figürün başında yukarı doğru daralan altın yaldızla tasvir edilmiş sorguçlu külah başlık bulunmaktadır (Kurtuluş, 2017, s. 456-457).

Resim 2.19. Mihrimah Sultan Başlık Örneği.

[https://en.wikipedia.org/wiki/Mihrimah_Sultan_\(daughter_of_Suleiman_I\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Mihrimah_Sultan_(daughter_of_Suleiman_I))

Osmanlı dönemi kadın giyim kuşamında başa giyilenler; başlık, börk, fes, hotoz, kalpak, külah, kuş bastı, takke, tepelik, üsküf, vs. şeklindedir. 19.yy saray cariyelerinin başlıkları; fes, rakçın, taç, hotoz, tepelik, tas şeklindedir (Avcı, 2013 s.58-68).

2.2.6. 19-20. Yüzyıl ve Günümüz Baş Süslemeleri

Resim 2.20. Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf(Söyük, Nisan 2019).

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren uygulamaya konulan devrimlerle Türkiye'nin çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırılması hedeflenmişti. Bunun için eski ve işlevini

yitirmiş kurumların bırakılması kadar, toplumun dış görünümünün de değiştirilmesi önemliydi. İmparatorluktan ulus devlete geçişin tamamlanmak üzere olduğu ilk yıllarda kılık ve kıyafette yapılacak değişikliklerle toplum, eski düzenin sembolü haline gelmiş bulunan kıyafetlerden kurtularak modern bir görünüme kavuşacaktı (Çapa, 1996 s.22-28).

Resim 2.21.Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf (Söyük, Nisan 2019).

Peçenin ortadan kalkması ile ipek eşarplarla saçlar örtülmeye başlanmıştır. Yirmili yılların sonlarında kadınlar arasında kenarlıklı şapkaların önemini yitirmesi ile başa takke gibi oturan bereler rağbet görmüştür (Uysal, 2011 s. 77).

Resim 2.22. Edremit Geleneksel Başlığı Örneği (Tansuğ, 1988 s.37).

Yörelere göre çeşitlilik gösteren başlık altı fesi ya da takkesi giyen Anadolu kadınının fes üzerine renkli yemeni ve kıymetli taşlarla süslü baş yapması 1838’li yıllarda başlamıştır (Görgünay, 1989 s.126).

Cumhuriyetin ilanından sonra bir takım değişiklikler yapan Mustafa Kemal halkın kılık kıyafetine bazı değişimler getirmek istemiştir. Topluma modern görünüm kazandırmak amacıyla 1925’te Kastamonu’da halka şapka inkılabını ilan etmiştir.

Resim 2.23. Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf (Söyük, Nisan 2019).

Şapka inkılabının ilk günlerinde Mustafa Kemal Atatürk “ Efendiler, Türkiye Cumhuriyetini tesis eden Türk halkı, medenidir. Tarihte medenidir, hakikatte medenidir. Fakat ben sizin öz kardeşiniz, arkadaşınız, babanız gibi söylüyorum, medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı, fikriyle medeni olduğunu ispat ve izhar etmek mecburiyetindedir. Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı aile hayatıyla, yaşayış tarzıyla medeni olduğunu göstermek mecburiyetindedir. Velhasıl medeniyim diyen, Türkiye’nin hakikaten medeni olan halkı başından aşağı dış görünüşüyle dahi medeni ve mütekâmil insanlar olduğunu fiilen göstermeye mecburdurlar. Medeni ve beynelmilel kıyafet bizim için çok cevherli, milletimiz için layık bir kıyafettir. Onu giyeceğiz. Ayakta iskarpın veya fotin, bacakta pantolon, yelek, gömlek, kravat, ceket, yakalılık ve tabii ki bunları tamamlamak üzere başta şapka. Bunu çok açık söylemek isterim. Bu serpuşun ismine şapka denir. Redingot gibi, bonjur gibi, smokin gibi, frak gibi işte şapkamız (Lewis ve İnalcık, 1998 s.93).

Resim 2.24.Kastamonu Şapka Müzesinden bir fotoğraf (Söyük, Nisan 2019).

‘Bu serpuşun adına şapka derler’

M. Kemal Atatürk, 27 ağustos 1925

Şapka ne kadar gösterişli ise takan kişinin sosyal statüsünün o derece iyi olduğu düşünülüyordu. Öte yandan şapka takmayan kişilere de statü sahibi olmayan biri gibi

bakılıyordu. 19. yüzyıla gelindiğinde ise şapkalar; kurdeleler, çiçekler, kuş tüyleri ve tüllerle süslenmişti. Bunların yanı sıra şapkaların boyutu büyümüştür (Alphan, 2008 s.57-58).

2.2.7. Dünyada Baş Süslemeleri 1600-1940

16. yy'ın sonlarına kadar kadın şapkaları kötü havalarda başı korunmak ve çok çeşitli grupların sembolü olarak kullanılırken, 17. yy'da süslenme amacıyla şapkalar giyilmeye başlanmıştır. 17. yy sonunda Avrupa ve Amerika'da birçok şapka atölyesi kurulmuş ve geleneksel başlıklar yerini daha gösterişli ve kullanışlı şapkalara bırakmıştır. 18.yy'dan sonra sanayinin gelişmesiyle modaya uygun şekilde gelişmiştir.

Resim 2.25.1860-1921 Başlık Örnekleri Headgear 1860-1921, Plate 171.
<https://libmma.contentdm.oclc.org/digital/collection/p15324coll12/id/6720>

Şapka modası, tarihsel süreçte hem şekil hem teknik konusunda büyük değişimlere maruz kalmıştır. Orta çağda uzun huni biçimli ve peçeli başlıklar kadınlar için moda iken, sonra ki dönemlerde hasır şapkalar çeşitli süslemelerle moda olmuştur. 16. ve 19. yy. başlarında dantel kurdele ve çiçekle süslenen her çeşit şapkalar giderek artmış

19. Yüzyılın sonuna doğru ise daha kullanışlı ve gösterişli şapkalar tasarımcıların koleksiyonlarında yerini almıştır.

Resim 2.26.1600-1940 Şapka Örnekleri.

<https://candicehern.com/regencyworld/london-head-dresses-may-1800/>

Birinci ve ikinci dünya savaşı sırasında, çalışma hayatından uzak kalan kadınlar savaşın sona ermesinden sonra iş hayatına tekrar atıldılar. İş hayatının gerektirdiği şık olma ve modaya uyma yarışı şapka modasının da hızlı bir şekilde gelişmesine yol açtı. 1930'lar ve 40'larda, şapkalar daha kısa kenarlı ve şıklığı tamamlayacak modele sahipti 1950'lerde hazır giyimnin gelişmesi, tasarımcıların moda dünyasındaki önemli etkileri, şapka koleksiyonlarının yelpazesini oldukça genişletti. 1980'lere kadar kuaföre daha az ihtiyaç duyan kadın, giyside rahatlığı tercih ettikten sonra kuaföre başını süsletmeyi daha uygun buldu ve baş süslemelerinde çiçekli taçlar, çeşitli süslü tokaları daha çok tercih etmeye başladı. Ancak şapkanın fonksiyonel yapısından dolayı kenarlı ve kenarsız şapkaların tercih edildiği resimlerde görülmektedir.

Resim 2.27.1600-1940 Şapka Örnekleri (Fashion Design 2001, s. 239).

Kadın şapkalarında ki sürekli değişim, şapka yapımında kullanılan malzemeyi önemli derecede artırmıştır. Örneğin 18. ve 19 yy. da çok fazla kullanılan çiçek, tüy, inci ve kürk gibi malzemeler zamanla şapka yapımında geri dönüşümü tetiklemiş, özellikle Amerika ve Avrupa’da bazı kuş türlerinin yok olma ihtimaline karşı, bazı tüylerin kullanımı yasaklanmıştır. Şapka sanatında kullanılan bazı süsleme malzemelerin tekrar kullanımı sağlanmıştır. Sanayinin gelişmesi ve ticarete rekabetin artması şapka sanatının modaya uygun gelişmesini önemli derecede etkiledi. Şapka giyiminin artması çocuk şapkalarının da çeşitliliğinin artmasını sağladı.

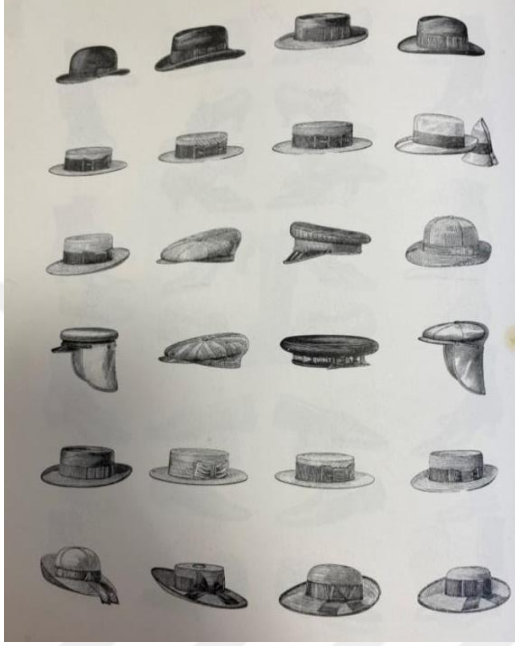
Resim 2.28.1770- 1777 Şapka Örnekleri (Russel, 1983 s.286).

1900'lerin başlarında şapkaların çoğunda çiçekler, tüyler, kurdeleler ve tül gibi süsleme malzemesi bulunurken, 1920'lerin ortalarında çok kısa kenarlı bir kask gibi kafayı saran shingle kesimi şapkalar moda olmuştu. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, malzeme tedarikinde yaşanan sıkıntı stil ve materyallerde azalma olmasından dolayı, birçok şapka modeli daha sade ve küçük olarak üretilmek zorunda kaldı.

Resim 2.29. Shingle Kesimi Şapka Örneği (Söyük, Ocak 2022).

Erkek şapka stilleri, orta çağda davlumbaz şeklinde 17. yy da bacalı şapka olarak 18. yy'da boynuz şeklinde 19.yy da ise melon şapkaları ve 1920'lere kadar hasır şapka olarak kullanılmaya başlandı. Hasır ve keçe şapkalar çoğunlukla kırsal kesimde giyilen şapka olmasına rağmen zamanla kullanımı arttı ve erkek modasında popüler olarak giyilen şapkalardan oldu.

Resim 2.30. 1800-1940 Erkek Şapka (The Pepin Press, 2001 s.238).

Resim 2.31. Ressam Edgar Degas'ın Şapkacı Dükkânı Tablosu.
1882.<https://fineartbiblio.com/artworks/edgar-degas/8297/the-millinery-shop>

Resim 2.32. 1800-1940 Şapka Örnekleri Fashion Design (The Pepin Press 2001 s.215).

1970'de kuzey ülkelerinde tercih edilen ikonik deri başlıklar, özellikle bölgede yaşayan hayvanlardan elde edilen bir takım boynuz ve tüyler eklenerek geleneksel bir tasarım olarak üretilmişlerdir. Özellikle Viking miğferleri, tüylü Flaman bereleri, rozet ve kurdelelerle süslenmiş küçük hasır şapkalar en çok üretilen şapkalar olmuşlardır. 1950'lerden sonra sade İngiliz silindir şapkalarının yanı sıra Avrupa'da etnik stilli şapkalar ve baş süslemeleri oldukça moda olmuştur.

Resim 2.33. Moda Tasarımcısı Coco Chanel <https://vogue.com.tr/arama-sonuc?keyword=coco%20chanel>

Coco Chanel, “İyi tanınmayan insanlarla ögle yemeği yerken her zaman şapka giyilmelidir” der. Çünkü şapkanın kişiyi daha gizemli ve özgüvenli gösterdiğine inanır. Modacının, şapkaların kullanıcıya saygınlık ve çekicilik kazandırma gücüne duyduğu saygı, uzun bir tarihsel gelenekten kaynaklanmaktadır. Ayrıca kullanışlı olmasının yanı sıra kötü bir havada veya herhangi bir saldırının etkilerini azaltmak içinde şapkanın her zaman işe yaradığını dile getirmiştir.

2.3. Dünya’da Şapka Müzeleri

Müzeler; kültür, sanat, bilim yapıtlarını ve doğa nesnelerini toplayarak, bunları toplumun gelişmesi ve eğitilmesi amacıyla sergileyen, inceleyen ve koruyan kurumlardır. Kavram olarak 17. yüzyılda ortaya çıkan müzecilik çağımızda alan olarak bilimden sanata, uygarlığın gelişimini simgeleyen çeşitli dallarda etkinlik göstermektedir (Yaldız, 1993 s. 20).

1. Mimar Vedat Tek Kültür Merkezi Şapka Müzesi Kastamonu-Türkiye
Büyük Önder Atatürk’ün şapka inkılabını Kastamonu’da yapmasıyla birlikte, Cumhuriyet’in kurulduğu günden günümüze kadar giyilen bay ve bayan şapkalarından ve Atatürk’ün giydiği şapkalardan oluşan Türkiye’de ki ilk ve tek şapka müzesi.

Resim 2.34. Kastamonu Şapka Müzesi (Söyük, Nisan 2019).

Resim 2.35. Kastamonu Şapka Müzesi (Söyük, Nisan 2019).

2. Atelier Musee du Chapeau Fransa-Lyon: 1930 yılında kurulan şapka fabrikası, 1983 yılında şapka müzesi eklenerek faaliyetlerine devam etmiştir. Halen çeşitli şapka yapımı eğitimleri veren kurum sergi salonu ve şapka yarışmaları düzenlemektedir.

Resim 2.36. Şapka Müzesi Fransa- Lyon <http://www.museeduchapeau.com/>

Resim 2.37. Şapka Müzesi Fransa- Lyon
<http://www.museeduchapeau.com/exposition-temporaire-1-1-1.html>

3. Museu Chapelaria Portekiz-Madeira: 1995'te planlaması yapılan müze 2005 yılında resmi olarak açılmıştır. Şapka ve keçe eğitimi veren müze, çocuklar için birçok etkinlik düzenleyerek 2010 yılında Portekiz kültür bakanlığı tarafından en iyi eğitim veren müze olarak seçilmiştir.

Resim 2.38. Şapka Müzesi Portekiz-Maderia
https://pt.wikipedia.org/wiki/Museu_da_Chapelaria

Resim 2.39. Şapka Müzesi Portekiz-Maderia

4. Hut Museum Almanya-Lindenberg: Şapka Müzesi resmi olarak 2014'te Lindenberg'de açıldı ve açıldıktan bir yıl sonra 2015 Bavyera Müze Ödülü'ne layık görüldü. 2016 yılında Avrupa Müzeler Ödülü'ne aday gösterilen müze birçok workshop ve sergi ile bir kültür fabrikası olarak kabul edilmektedir.

Resim 2.40. Şapka Müzesi Almanya-Lindenberg.

<https://www.inspirock.com/germany/lindenberg/german-hutmuseum-lindenberg-a5316828421>

Resim 2.41. Şapka Müzesi Almanya-Lindenberg.

<https://www.inspirock.com/germany/lindenberg/german-hutmuseum-lindenberg-a5316828421>

5. The World of Hat Ethnic Museum Letonya-Riga: Müze açma fikri kolleksiyoner ve gezgin antropolog Kirill Babaev'in gezilerinde hayran kaldığı kültürel ve geleneksel turistik ürünlerden etkilenmesiyle başladı. Ayakkabı ve geleneksel başlıklara ilgi duyan antropolog 2002 yılında oluşturduğu koleksiyonunu Riga'da bir müze açarak sergilemeye başladı. Müzede bazı eğitimler ve workshoplar verilmektedir.

Resim 2.42. Şapka Müzesi Letonya-Riga

<https://www.arrivalguides.com/en/Travelguide/RIGA/doandsee/three-brothers-17384>

Resim 2.43. Şapka Müzesi Letonya-Riga
https://www.tripadvisor.co.uk/Attraction_Review-g274967-d6918284-Reviews-The_World_of_Hat_Museum-Riga_Riga_Region.html

Başlık Çeşitleri

1.1.Şapka çeşitleri ve özellikleri

Genel olarak şapkalar cinsiyete, yaşa, mevsime, giyildiği yere ve malzemesine göre isimlendirilir.

Erkek şapkaları

Klasik Şapkalar

Spor Şapkalar

Fantezi Şapkalar

Kadın şapkaları

Klasik Şapkalar

Spor Şapkalar

Fantezi Şapkalar

Çocuk şapkaları

Renkli ve Figürlü Şapkalar

1.2. Bir giysi aksesuarı olarak şapka ve baş süslemeleri

Kadınların çeşitli takılar takarak süslenmesi insanlık tarihi kadar eski bir olaydır. Çünkü malzemesi ister altın, ister gümüş, ister bitki, ister çaput, ister boncuk olsun. Takının etnografik önemi halk yaşantısı içinde ki yerinde aranmalıdır. Türklerde takı takma ve başlık giyme geleneği, doğumla başlar. Ömür boyu sürer. Güncel hayatta ve özel törenlerde, takının önemli rolü olur. Hatta bazı takılar, ölenle birlikte gömülür (Tansuğ, 1986 s.13).

Şapkanın Bölümleri

Tepe (Kalot) : Şapkanın üst kısmıdır. Yuvarlak ve parçalı olarak çeşitli şekilleri vardır.

Parçalı kalotlar 2-3-4-6-8-10-12 parça ve daha çok parçalı olarak çalışılabilmektedir. Tek parçalı kalot yapım tekniği muslin gibi seyrek dokunuşlu kumaşlarla çalışılabilir. Kalıp ölçülerinde kare bir parça nemlendirilerek ön, arka ve yanların vereve gelmesine ve hiçbir pili veya kırışıklık olmamasına dikkat edilerek kalıba çekilir. Bir şerit veya ekstrafor ile kumaşın alt kısmı kalıba sıkıca bağlanarak kurumaya bırakılır (Becker, Sapmaz ve Polat, 1964 s.240).

Çok parçalı kalotlarda ise baş çevresine göre kalot parçalarının kalıpları çıkarılır. Bir kalotun parçalarının şekilleri kalotun 2, 3, 4 veya 6 ve daha fazla olmasına göre değişmektedir. Hazırlanan kalıplar kullanılarak elde edilen kumaş parçalar dikim tekniklerine göre birleştirilerek parçalı kalotlar elde edilir (Becker, Sapmaz ve Polat, 1964,s.240).

Pensli Kalot: Kumaşı kalıba oturtmak için bazı yerlerden içeriye doğru daraltılarak dikilen bölümlere pens denilmektedir. Pensli kalot yapım tekniğinde, kalotların şekli parçalar yerine penslerle verilmektedir. Pensli kalotlarda 2, 4, 6, 8 olarak istenilen sayıda çoğaltılarak pens uygulanabilmektedir (Becker, Sapmaz ve Polat, 1964 s.246).

Kenar: Tepenin alt kısmında yüzü çevreleyen bölümdür. Çeşitlerine göre uzun ve kısa modelleri olan şapkanın kenar kısmıdır. Kanotiye, kloş, breton ve kaplin olmak üzere dört temel kenar bulunmaktadır.

Süsleme: Tepe ve yan kısımların çeşitli aksesuar malzemelerinin kullanılarak süslenmesi işlemidir.

Şapka üç bölümden oluşur fakat bazen tek bölümden de oluştuğu görülmektedir.

2.4. Şapka Yapımında Kullanılan Malzemeler

- Hasır
- Deri
- Kumaş
- Boncuk
- Düğme
- Kurdele
- Tül
- Müslin
- Taş
- Pul
- Biye
- Tüy
- Püskül
- Sim
- Stras
- Yapay çiçek
- İnci
- Dantel
- Vualet
- Tarlatan
- Tela elyaf
- Lastik
- Ahşap kalot
- Keçe
- İplik
- Makas
- Tel
- İğne
- Mezura
- Raptiye
- Toplu iğne
- Kalıp kâğıtları
- Çizim sabunu
- Jelatin
- Boya
- Yapıştırıcı
- Balmumu
- Doğal yünler

Baş ölçüsü alma

Baş çevresi ölçüsü: Başın en geniş kısmı olan kaşların üzerinden alını ortalayarak mezura ile başın arka ortasından geçerek tepe ölçüsü alınmaktadır. Baş çevresi ölçüsü modele göre değişmektedir.

Şapka yüksekliği: Derinlik ölçüsüdür. Baş çevresi ölçüsü alınıp belirlendikten sonra şapkanın başa oturan kısmı tespit edildikten sonra yukarıya doğru olan uzunluk modele göre tespit edilerek ölçü alınır.

Kenar ölçüsü: Şapkanın baş çevresinden itibaren omuzlara doğru uzayan kenarın genişlik ölçüsüdür. Uzunluk ve genişlik ölçüsüdür. Baş çevresi olarak çalışılan şapkanın bölümünde ki kenar uzunluğu modele göre uzun kenarlı veya kısa kenarlı çeşitli kenar hazırlama teknikleri ile isimlendirilerek belirlenir.

Şapka için tepe kalıbı hazırlama: Yuvarlak kalıplar üzerinde parçalı ve pensli kalotlar yapılır.

Tek parçalı tepe kalıbı (Kalot) : Tepe kısmına kalot ismi verilir. Seyrek dokumalı esnek verev kumaş 1cm pay bırakılarak kesilir. Tepe kalıbın üzerinden çekilerek birleştirme yapılır. Birleştirme işlemi önce toplu iğne ile yapılır. Daha sonra teğellenen kumaş kalıptan çıkarılıp makinede dikildikten sonra kenarlar övarlok makinesinden geçirilir ve içe doğru kıvrılır. Kenarlar makine dikişi ile dikilir ve ütülenir.

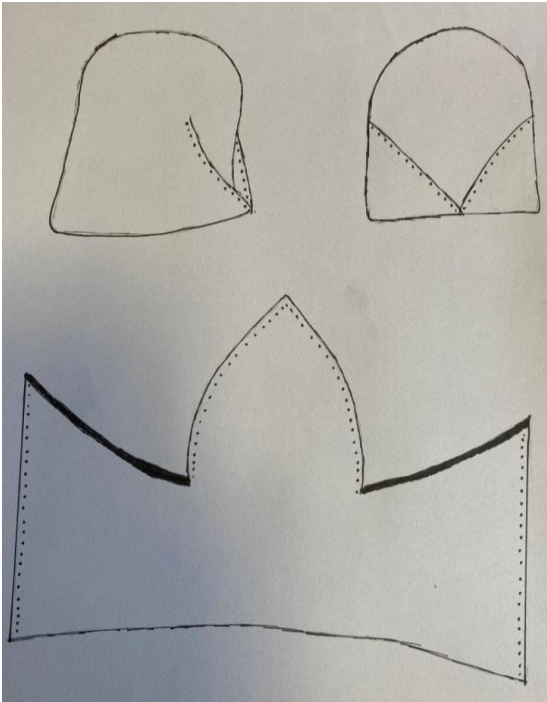
Resim 2.44. Tek parçalı tepe kalıbı örneği.

Pensli Kalotlar

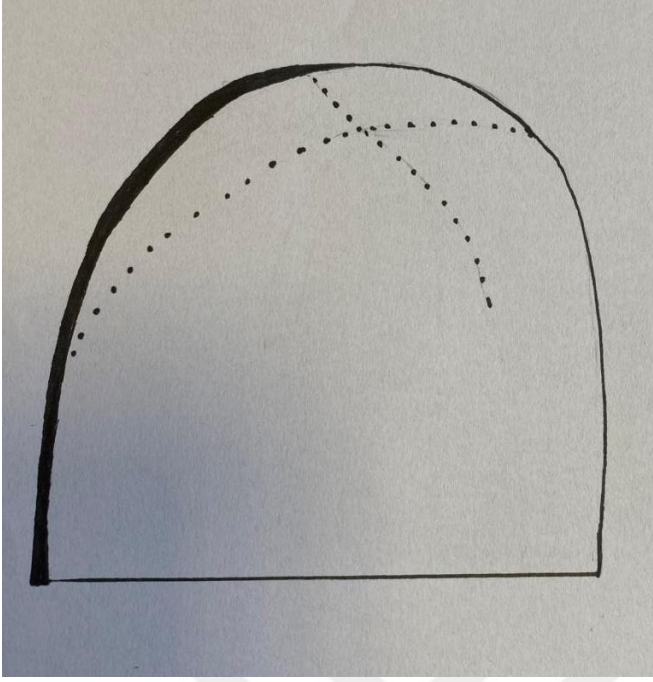
İki pensli kalot kalıbı hazırlamak için verev üçgen bir kumaş kesilerek arka ortası birleştirilmelidir, arka ortası dikişinden başın üstünden yanlara ve öne doğru pensler alınarak başın üst kısmının yanlarına denk gelecek biçimde pensler alınarak kalıp çıkarılır.

Resim 2.45. İki pensli kalot örneği.

Resim 2.46. İki pensli kalot kalıbı çizimi.

Resim 2.47. Dört pensli kalot kalıbı çizimi.

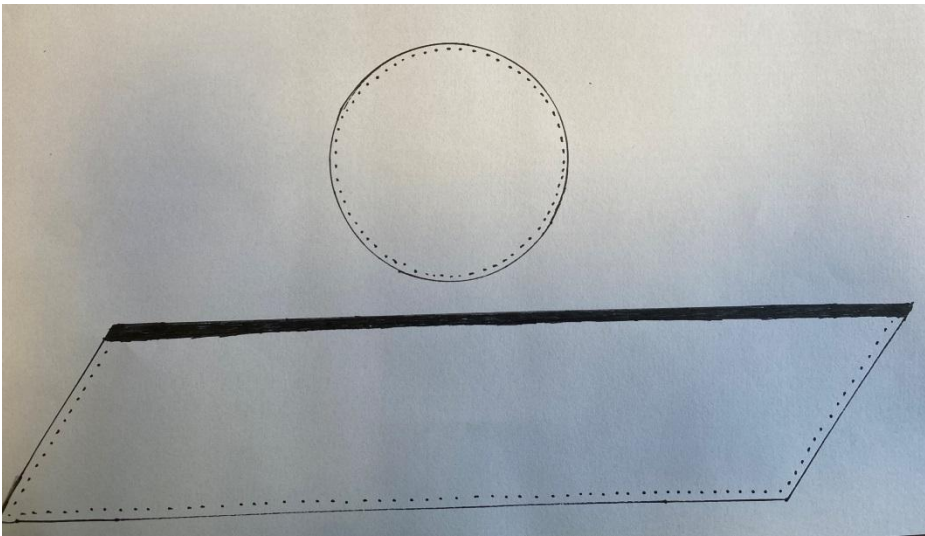
Dört pensli tepe-kalot kalıbı hazırlama: Baş çevresi ölçünde dikdörtgen ve verev kumaş kesilerek hazırlanır, arka ortası dikişi payından teyellenerek birleştirilir. Başın ön ortası hattı belirlenir, pensin birisi arka dikişte olacak şekilde, diğeri ön ortada alınır diğer pensler başın yanlarına denk gelecek şekilde 4 adet pens yapılarak kalıp çıkarılır.

Parçalı Kalotlar

İki parçalı tepe kalıbı (Kalot) : Tepenin en yuvarlak kısmını ve yanları kapsar. İki parçalı kalıptır. Kalıbın en tepe kısmı yuvarlak şekilde çizildikten sonra kumaşa aktarılır. Baş çevresi ölçüsüne göre verev kumaştan kesilen kenar bir santim dikiş payı bırakılarak kesilir. Kalıp üzerinde toplu iğne ve teyel alındıktan sonra makine çekilir. Teyeller alındıktan sonra dikiş payı olarak bırakılan kısımlara tırnak ütüsü yapılır ve başlık kenarlar temizlendikten sonra ütülenir.

Resim 2.48. İki parçalı tepe kalıbı.

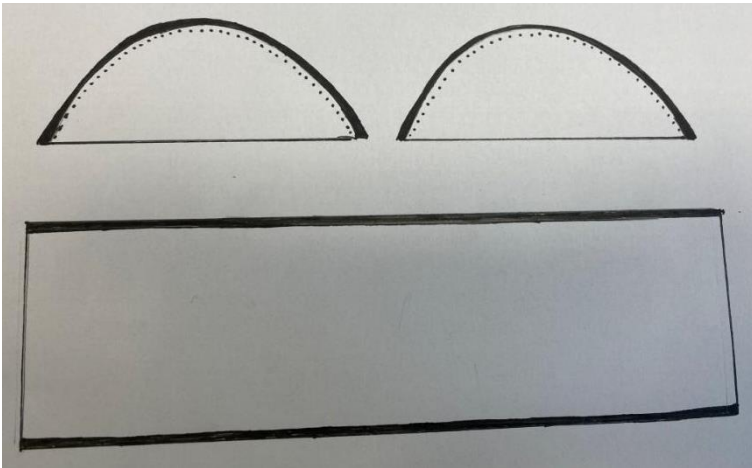

Resim 2.49. İki parçalı tepe kalıbı çizimi.

Üç parçalı tepe kalıbı (kalot) : Yanlar ve ön kısmından arkaya devam eden üç parçadan oluşan kalıptır. Orta kısmı vereve gelecek şekilde dikdörtgen biçiminde kesilir. İkiye katlanan kumaş ütü ile kat yeri belirginleştirilir. Yan kısımlar için önceden hazırlanan üçgen kalıba göre orta kısım vereve gelecek şekilde kumaş dikiş payı bırakılarak kesilir. Kesilen kumaşlar kalıp üzerinde toplu iğne ile 4 cm ön 3,5 cm arka kısma sağ sol eşitlenerek ters şekilde yerleştirilir. Teğellenen kumaş makineden geçirildikten sonra fazlalıklar temizlenip ütülenir.

Resim 2.50. Üç parçalı tepe kalıbı.

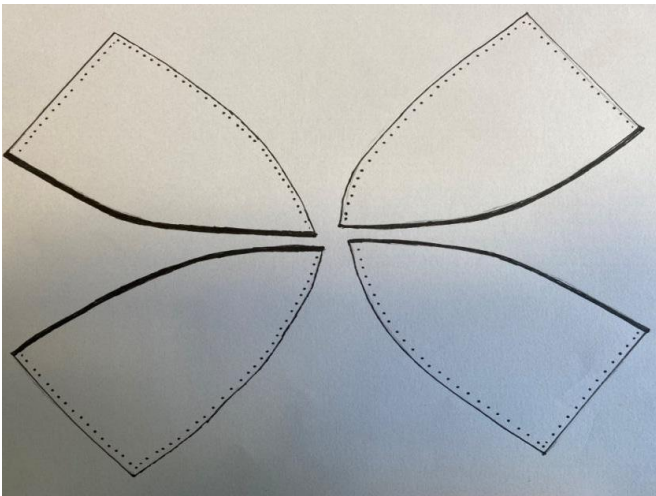

Resim 2.51. Üç parçalı tepe kalıbı çizimi.

Dört parçalı tepe kalıbı (Kalot) : Kalıbın tepe ortasından kenar uçlarına doğru dört adet dikdörtgen kumaş hazırlanır ve parçalar birbirine tutturulur. Aynı ölçüde hazırlanan kalıplara göre dikiş payı bırakılarak kesilen kumaş önce ikili olacak şekilde teyellenir daha sonra dört parça olarak birleştirilir. Fazlalıklar temizlendikten sonra ütü yapılır. Bu tarz kalıp baş ölçüsü $1/6$ ve $1/8$ parçaya bölünerek çalışılabilir. Bu tarz kalıplar baş çevresi kaç parçalı yapılmak isteniyorsa o kadar sayıya eşit olarak bölünerek yapılabilir, model uygulamalarında bu düzen değişebilir.

Resim 2.52. Dört parçalı tepe kalıbı örneği.

Resim 2.53. Dört parçalı tepe kalıbı çizimi.

Kenar kalıbı hazırlama

Şapka kenar kalıbı hazırlamak için parşömen kâğıdı, cetvel, toplu iğne ve kurşun kalem gerekmektedir.

Ahşap, kalıp kâğıdının orta kısmına yerleştirilir ve baş çevresi çizilir. Ön:12 cm yan: 11 cm arka: 10 cm ön taraftan arkaya kısma gidildikçe birer milim azaltılır.

Kaplin kenar hazırlama

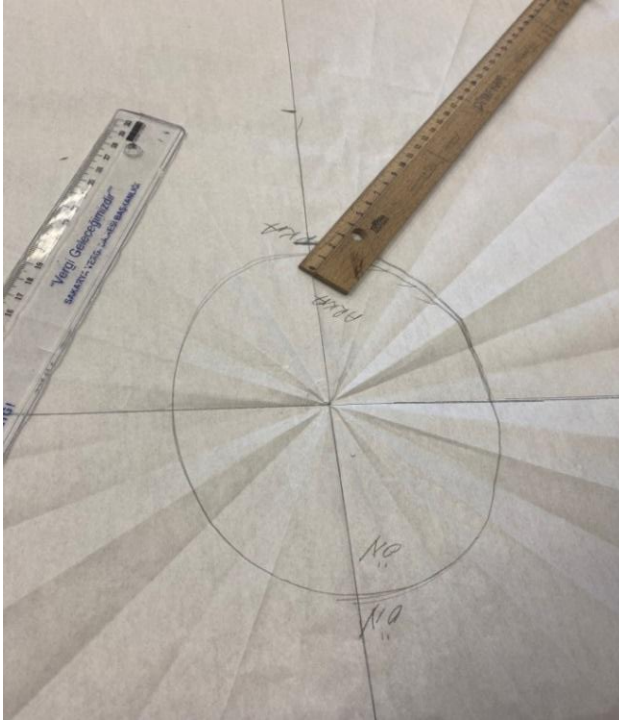
Çizimi yapmak için mulaj kâğıdı sekize katlanır başın oval çizgisi çizilir sonra arka ortası çizilir. Kaplin en geniş kenardır. Güneşten korunmak ve aksesuar amaçlı giyilen geniş kenarlı bir şapkadır.

Resim 2.54. Kalot ile ölçü alma.

Resim 2.55. Mulaj kâğıdı kenar yapımı için orta kısımdan dörde katlanır.

Resim 2.56. Cetvel ile kenar ölçüsü alınır.

Resim 2.57. İç kısımdan 1cm pay bırakılarak kesim yapılır.

Resim 2.58. Kaplin kenar örneği.

Resim 2.59. Kaplın kenar örneği.

Kanotiye Kenar Hazırlama: kaplın kenarın hazırlığı gibi kâğıt ortadan katlanarak hazırlanır, kenar ölçüleri kaplın kenarın genişlik ölçüsünün yarısı kadardır ve kaplın kenar gibi açık bir kenardır. Kenar ölçüleri ön 6cm, yanlar 5.5cm arka uzunluk 5 cm'dir.

Resim 2.60. Kanotiye kenar örneği.

Resim 2.61. Kloş kenar örneği.

Kloş kenar hazırlama: Baş çevresinden yanlara doğru genişleyen kenardır. En çok tercih edilen şapka modellerinden biridir. Kapalı ve açık şeklinde çeşitleri vardır. Kapalı bir kenar çeşididir kloş etek görünümünde baş çevresinden hafifçe genişleyerek açılır. Ölçüleri breton kenar ile aynıdır. Ön: 9cm,yanlar:8.5cm,arka: 8cm'dir. Kaplin kenarın hazırlanma tekniği ile hazırlanan kâğıda çizilen baş çevresinde ölçüler alınarak kesildikten sonra kenara pensler yapılarak kloş şekil verilir arka ortası dikişinin yapılacağı Kısımın birbirinden açıldığı uzaklaştığı görülecektir pensler yapılarak istenilen kapalılık oluşturulduktan sonra pensler kapalı olarak tekrar kâğıda çizilerek asıl kalıp çıkarılabilir.

Resim 2.62. Breton kenar örneği.

Breton kenar hazırlama: Fransa'nın Brotenya bölgesinde Fransız köylüleri tarafından giyildiği için Breton kenar adını almıştır. Kenar kısımları yukarı dönük yuvarlak ve dar şeklindedir. Breton kenar ölçüleri ön:9cm, yanlar:8.5cm, arka 8 cm'dir.

kaplin kenar hazırlığı gibi hazırlanan kâğıda baş çevresi çizilerek ölçüleri alınır, baş çevresinden kenara doğru kapatılarak pensler alınır, kenarın daraltılması sağlanır arka ortası dikişi kloş kenara göre daha fazla açılmış olacaktır, bu daralma kenarın yukarı dönmesini sağlayacaktır. Pensleri istenilen kapalılıkta alınan kâğıt kalıp pensli olarak tekrar kâğıda yerleştirilerek esas kalıp çıkarılabilir.

2.5. Sahne Sanatlarında Baş Süsleme

2.5.1. Opera

Opera, eşsiz doğası gereği, çeşitli sanatsal bileşenleri olan bir alandır. Oyunculuk ve jestler, reji, sahne ve tasarım içerir. Sözlü şarkılar (arya, düet, trio ...) için kullanılan metinler, şiir veya düz yazının librettolaştırılması ile oluşur. Giriş / açılış müziği (uvertür) ve tüm ara melodileri opera müziksel ve teatral bir bütünlüğü temsil eder. Bütünselliği ile bu unsurlar, operaya insanı çevreleyen güçlü duygusal ifade gücü sağlar. Bir hikâyeyi sözcükler ve müzikle aktarmak, insanlığın temel içgüdüsel

özelliklerinden biridir. İnsan ırkının en ilkel dürtülerine dayanan doğal ve kalıtsal bir nitelik (Attepe, 2021 s.4).

Sahne sanatları alanında opera terimi müzikli tiyatro anlamına gelmesine rağmen tiyatro sanatından farklıdır. Sahne sanatlarından tiyatro ve opera, konu ve rol bakımından benzerlik göstermekle birlikte teknik ve estetik özellikler bakımından farklılıklar göstermektedir. Opera sanatı 18.yüzyıldan sonra müzikli anlatımla estetiği birleştirerek tiyatrodan uzaklaşmıştır. Tiyatroya göre daha geniş alana ihtiyaç duyan opera sanatı, kostüm ve dekor tasarımcılarına olan gereksinimi arttırmıştır (Altar, 1982 s.23).

Oyun, kültürden daha eskidir. Nitekim kültür kavramını ne kadar daraltsak da, bu kavram her halükarda insan toplumunun varlığını gerektirir ve hayvanlar, kendilerine oyun oynamalarını öğretmesi için insanın gelmesini beklememişlerdir.” (Huizinga, 2010 s.16).

Antik Yunan eserlerini tekrar canlandırmak amacıyla koro eşliğinde bestelenen “Daphne” adlı sanatsal nitelik taşımayan ilk opera Ottovio Rinnucini tarafından yazılıp Jacope tarafından bestelenmiş ve 1594’de Floransa karnavalında sahnelenmiştir (Maralı 1993).

Bu eserin kostümü olarak dönemin giysilerine benzer özellikler taşıyan ruff yakalı bluzlar, külot pantolonlar, kalça hizasına kadar gelen kenarları işlemeli pelerinler ve üzerine yüksekliği 20- 25 cm olan kenarı tüylerle süslenmiş şapkalar kullanılmıştır (Payne, 1965 s.23).

2.5.2. Bale

Belli figürler ve adımlarla sahne düzenlemesi içinde kompozisyonu yapılarak müziğe dayalı gösteri türü olarak tanımlanan bale başlangıçta sadece jest ve mimiklerle yorumlanmıştır. Daha sonra müzik, dans, mim, kostüm, dekor ve ışıklandırma bale sahnelenmesinde bir bütün olarak düşünülmüştür. Böylece eserin sahnelenmeye karar verilmesinden sonra rejisörün ve tasarımcıların sürekli iş birliği içinde olması gerektiği anlaşılmıştır (Woodward, 1985 s.42).

Kostüm olarak balerinler uçları dantellerle süslenmiş dik ve derin U ya da kare yakalı, omuzları büzgülü ve kabarık bileklerde sıfırlanarak tasarlanmış kolları olan bedene oturan bluzlar ile etekleri yere kadar uzanan, korselerle desteklenmiş kabarık

etekler giymiştir. Balerin kostümleri gerçek taşlarla süslenmiştir. Baletler ise ruff yakalı, kolları kabarık, üste oturan ceket ve bacakları sıkıca saran pantolonlar giymiştir (Payne, 1965; Dodd, 1998).

Çağdaş dans eserleri, dansçıların daha rahat hareket etmeleri için kostümleri yalınayak ve bedeni saran likralı kumaşlardan yapılan “leotard” isimli giysilerle yorumlanabilmektedir (Woodward, 1985 s.27).

Resim 2.63. 19. yüzyılda gösterimi yapılan “La Sylphide” Balesi (Deleon, 1997).

2.5.3. Ankara Devlet Opera ve Balesi

1933’te sergi salonu olarak inşa edilen bina 1948 yılında opera binasına dönüştürülmüştür. Konumundan dolayı semte adını vermiştir. 1933-1934 yılları arasında inşa edilen yapının mimari Şevki Balmumcu ‘dur. 1948 yılında tekrar yapım sürecine giren bina, Alman mimar Paul Bonatz tarafından yeniden tasarlanarak günümüzde ki halini almıştır. Giriş, seyirci salonu ve sahne olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Devlet Tiyatrosu ve Operası 5441 sayılı Kanun ile 16 Haziran 1949 yılına yürürlüğe girmiş ve ödenekleri devlet tarafından karşılanan bir kurum olarak Ankara’da iki sahnesiyle 1 Ekim 1949 yılında çalışmalarına başlamıştır. 1954- 1955 döneminde Ankara’da ve şehir dışında yeni sahneler açılmaya başlanmıştır. 1956-1957 döneminde Devlet Tiyatrosu ve Operası her on beş günde bir İstanbul’da tiyatro ve opera gösterileri düzenlemeye başlamıştır. Ancak turnelerin devlet bütçesini

zorladığı düşünülerek 1965- 1966 döneminde bu sanat kurumu ikiye ayrılarak Devlet Tiyatrosu ve Devlet Opera ve Balesi olarak değiştirilmiştir. Sahne sayılarının artmasıyla denetimleri zorlaşan Devlet Tiyatrosu ve Devlet Opera ve Balesi, 1970-1971 döneminde Ankara ve İstanbul olarak ayrılmış, daha sonra İzmir ve Antalya içinde ayrı genel müdürlükler verilmiştir (Nutku, 1985 s.67).

Resim 2.64. Ankara Devlet Opera ve Balesi (Söyük, Ekim 2022).

Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde 2018-2022 yılları arasında sahnelenen oyunlar;

Resim 2.65. Aida, 2019 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.66. Cavalleria Rusticana, 2021 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.67. Gangster, 2022 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.68. Saraydan Kız Kaçırma, 2021 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.69. Tosca, 2022 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.70. Yunus'un Yolu, 2022 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi.
Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.71. Midas'ın Kulakları 2021, Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi. Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.72. Romeo ve Juliet 2018, Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi.
Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.73. Kuğu Gölü, 2019 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi.
Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.74. Göbekli Tepe, 2020 Ankara Devlet Operası ve Balesi fotoğraf arşivi.
Fotoğraf: Yusuf Emre Turan

Resim 2.75. Derviş 2021, <https://www.haber1.com/sanat/yunus-emreyi-anlatan-dervis-adli-sahne-gosteriminin-dunya-promiyeri-yapildi/>

2.6. Sahne Sanatlarında Şapkanın Tasarım Süreci

Reji: Bir eserin sahnelenme sürecini yöneten ve ilk günden son temsile kadar bütün aşamalarını ayrıntılarıyla planlayan birimdir. Planlaması yapılan eserin her ayrıntısı kâğıda aktarılır. Sahnede kullanılacak olan her şey; dekor, kostüm, giriş çıkışlar, aksesuar listeleri, müzik ve belge niteliği taşıyan her şey rejinin kontrolünde programlanır.

Kostüm: Sahnede rol alan oyuncular tarafından giyilen her şey kostüm olarak nitelendirilmektedir. Kostüm, teknik olarak aksesuarları, saç ve makyajı da kapsamaktadır (Yerdelen, 2010 s.143).

Oyuncuların, operacıların, dansçıların oyun esnasında sahnede kullandıkları giysiler, sahne sanatlarının optik kısmının önemli bir ögesini oluşturmaktadır. Sahne üzerinde rol yapan insan, günlük yaşantısının üzerinde dramatik bir anlam kazanmaktadır. Giysiler bu yüzden önem kazanır. Oyuncunun yalnız dışının giyinmesi yeterli olmaz, sanatçı oynadığı roldeki iç değişikliğini de yansıtmalıdır. Giysi yalnız bir elbise olarak düşünülmemelidir, oynanan yabancı karakterin giysi dolayısıyla bedeni sarması ve oyuncunun kişiliğine büründüğü rolde, ona güçlü bir yardımcı olarak eşlik etmelidir. Böylece kostüm tiyatrodaki etkinin artmasına, sanat gücünün yükselmesine, rol karakterinin ortaya çıkmasına yarar sağlamaktadır (Aksel, 1988 s.23).

Oyuncularca giyilen tüm beden aksesuarları, giysi parçaları, saç şekliyle ilişkin tüm başlıklar, yüz ve vücut makyajıyla ilgili her şey sahne kostümünü oluşturur. Kostümler, oyunun gerçekleştiği dönemin tanımlanmasını sağlayarak şehirde, kırsal bölgede, batıda, güneyde özel bir mekânda geçip geçmediğine yönelik mevkii yerleştirmesi yapmaktadır. Bunu yaparken de günün zamanını vurgular ve bununla birlikte olayın meydana gelişinin doğasını açıklar. Olayın içinde yer alan oyuncunun sosyal sınıf ve ekonomik statüsünü, mesleğini, yaşını da yerleştirir (Yerdelen, 2010 s.144).

Kostüm yılın soğuk mu sıcak mı olduğunu ya da bir şenlik günü olup olmadığını anlatabilmektedir. Kişilerin toplumsal ve ekonomik durumunu, mesleğini, yaşını, ya da kişiler arasındaki ilişkiyi belirleyebilmektedir. Bir oyun kişinin oyundaki önemi ya da önemsizliği elbiseyle vurgulanmaktadır. Kişinin ve olayların oyun boyunca gelişimi de elbiseyle gösterilebilmektedir (And,1973 s.136).

Sahnede oyuncuların rolleri gereği kullandıkları ve sahnelemeye göre gerçekleştirilen sahne giysisi tasarımı oyuncuyu ilk bakışta oyuncu kılan tiyatro ögesidir. Dramatik anlatım aracı olarak kılık değiştirerek dış görünümü dönüşüme uğratma edimi, tiyatronun kökenlerine bakıldığında belki de ilk temel tiyatro ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğasal ve dinsel kutlama törenlerinde, başlıca çeşitli

maskeler ya da yüz ve gövde yoluyla doğayla ve gizil doğasal güçlerle bütünleşme etkisi, dramatik anlatımda giysiyi öne çıkarmaktadır (Çalışlar,1993 s.105).

Yunan tiyatrosunda temsillerin tüm görsel üslubu, kostüm ve maskelerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Birçok tarihçi bütün tragedya oyuncularını için standart kostümün uzun kollu, son derece süslü, bazen de kısa kollu olmakla birlikte genellikle uzun bir tunik olduğunu ileri sürerler. Bu kostümlerin ya Dionysos rahiplerinin kıyafetlerinden geldiği ya da beşinci yüzyılın başlarında Aiskhylos tarafından icat edilmiş olduğu söylenir. Dionysos Anadolu ve Yunan mitolojyasında, doğanın yenileyicisi ve yaşamın simgesi olan şarap ve coşku tanrısı, Zeus ve Semele'nin oğludur (Nutku, 1998 s.55).

Sahne giysisinin tarihsel gelişimi, sahne giysisinin tarih boyunca kazandığı işlevleri ve taşıdığı özellikleri de göstermektedir. Antik Yunan'da tragedya giysileri ile komedyas giysileri birbirinden temel ayrılıklar taşımıştır. Tragedya 'da sahne giysisi görünümü abartmak, görkem ve yücelik kazandırmak amacı gütmüş, bunun için de uzun giysiler, abartmaya yarayacak peruka, maske ve nalınlar kullanılmıştır (Çalışlar,1993 s.106).

2.7. Kostüm Tasarım Sürecinin Planlanması

Tiyatro, opera veya bale gibi sahne sanatlarında kostüm tasarımcısının öncelikli adımı yorumlamadır. Yorumlama, oyun, libretto, konu, sinopsis, metin, müzik gibi her türlü tekstin öz, biçim ve teknik açıdan özelliklerini incelemekle başlamaktadır. Bu özellikler, yapısı, dili, tarihselliği veya güncelliği, yazıldığı yıllar, o yılların yazara ve besteciye politik veya kültürel, sosyal etkileri gibi etkenleri kapsamaktadır (Şengezer,1999 s.7).

Oyun, opera ve bale tarihsel konuları işliyorsa olay daha bir değişik çalışmayı gerektirir. Dekoratör yoruma ve seyirciye karşı sorumludur. Eğer dekoratör tarihi belgelerle, yapıtı arasındaki o olağanüstü hassas dengeyi sağlayamamışsa dekor ve kostümü küf kokacaktır, yaratılması istenen yanılsama inandırıcılıktan uzak düşecektir. Gerçek başka şeydir, inandırıcılık başka şey. Tarihsel belgelerden alınıp kullanılan öğelerin inandırıcı olması için bunların çağdaş bir şeyler söyleyebilmenin parçaları 33 halinde bir araya getirilmeleri gerekir. Dekor ve kostümcü olarak tarihe karşı ne kadar sorumluyum çağdaşlığa karşı da o kadar sorumluyum (Şengezer,1999 s.14).

Resim 2.76. ADOB Kumaş Deposu.

Karakteri oluştururken, kostüm tasarlanırken silueti ortaya çıkarmak için aksesuarlar da etkilidir. Oyuncular tarafından sahnede taşınan peruk, şapka, mücevher, baston, ayakkabı, maske, eldiven, çanta ve daha pek çok parça aksesuar olarak değerlendirilir. Hepsi de kostümün tamamlayıcısı görevini üstlenmiştir. Aksesuarlarda ya da kumaşın üstünde kullanılan bütün süslemeler ve bezemelerin kostümün doğasında olan temel karakter çizgisinde bir yansıması olması gerekir (Yerdelen,2009 s.135).

Kostümün yardımcıları aksesuarlardır. Ayakkabı, eldiven, şapka, çorap, çanta, baston, şemsiye, süs eşyaları, görünen iç çamaşırları, yakalar, gömlek manşet kravat gibi temel ölçü içinde tarihi gerçeklere uyarak seçilmekte ve figürün karakterine yardımcı olmaları gerekmektedir (Aksel,1988 s.25).

Belli bir dönemi konu alan tarihsel oyunlarda, kostüm tasarımcıları anlatılan döneme uygun giyim-kuşam özelliklerine bağlı kalmalarının yanı sıra, çağdaş bir anlayış ve yeni bir yorumla kostümleri tasarlamaktadırlar. Bazı tarihsel oyunlarda, geçmişin yansıtılması amaçlanırken, kostümlerin geleceğe yönelik değişimlerini de ele almak oldukça önemlidir.

2.8. Kalıpların Hazırlanması ve Üretim Süreci

Kostüm için kalıp hazırlanması ve kalıpların kumaşa aktarılması oldukça önemli bir süreçtir. Kalıp hazırlanmadan önce eserde rol alacak olan sanatçıların beden ölçüleri

alınır. Kişi sayısına göre malzeme temini yapıp kalıplar hazırlanır. Hazırlanan kalıplar kumaşa aktarılır ve terzihanede ürünler dikilir. Şapka atölyesinde de süreç aynı şekilde devam eder. Başlıklar hazırlanır. Üretilen ürünler hazır olduktan sonra prova edilir ve kuliste yer alan giyinme odasına çıkarılır. Oyun provalarında kostümlü olarak oyun sahnelenir. Eksikler giderilir eserin sahnelenmesinden sonra ürünler temizlenir.

2.9. Ankara Devlet Opera ve Balesi Şapka Atölyesinde Derviş Oyunun Şapka Tasarım Süreci

Malzemesi belirlenen başlık eskizleri şapka atölyesinde ki şapka sanatçılarına dağıtılmaktadır. Şapka atölyesinde başlıklarla ilgili kısa bir planlama yapılır ve modelin gerçeğe uygunluğu ve biçimi netleştirmek amacıyla kalıp çıkartılır.

Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde sahnelenen eserler için tamamlayıcı aksesuar olan şapka, kostüm atölyesine bağlı şapka çiçek atölyesinde hazırlanır ve prova edilir. Atölyede dört şapkacı görev yapmaktadır.

Gerekli teknik sorumlu kişiler, oyunculara giysileri giydirme, başlarını ve gerekli makyajlarını yapma ve aksesuarlarını zamanında sağlamakla yükümlüdürler. Sahnelenme sırasında yıpranan ya da gerekli plastik-görsel değeri yiten kostümler onarılmaktadır. Sahne aralarında giysi değişimlerinin zamanında yapılması gerekir. Temsil sonrasında olduğu kadar, oyun dönemi sonrasında da kostümler özenle korunmaktadır (Çalışlar, 1993 s.111).

2.9.1. Derviş oyunu börk başlık örneği

Ünlü İslam düşünürü Yunus Emre'nin hayatını konu alan Derviş oyunu için, önce kostüm tasarımcılarının çizdiği başlık örnekleri incelenir ve gerekli malzemeler belirlenip, başlıklar hazırlanır.

Selçuklu Askeri börkü için malzemeler;

- Astar
- Deri
- Pelüş
- Keçe
- Biye

- Dikiş malzemeleri

İşlem basamakları:

Dört parçalı kalot için kalıp hazırlanır. Çıkarılan kalıplar ayakkabı astarı üzerine iğnelenerek çizim yapıldıktan sonra kumaş kesilir. Aynı işlem deri içinde uygulanır. Astar ve deri ayrı ayrı dikildikten sonra iç içe geçirilir ve kenarlar içe kıvrılarak dikilir. Aynı şekilde Kenarlar için hazırlanan kalıp, pelüş kumaşı üzerine konup çizim sabunu ile çizim yapılır. Kenarlar kesildikten sonra içine keçe konur ve elde dikilir. Daha sonra kenarlar ve tepe kısmı önce iğne ile tutturulur ardından dikiş tekniği ile birleştirilir.

Resim 2.77. Ankara Devlet Opera ve Balesi Derviş operası için kostüm tasarımcısı Gazal Erten tarafından tasarlanan kostüm çizimi örneği.

Resim 2.78. Kumaşın kalıbının çıkarılması ve kesme işlemi.

Resim 2.79. İç astar ile birleşimi.

Resim 2.80. Kenar kısmın birleştirilmesi.

Resim 2.81. Tepe kısmın dört parça birleştirilmesi.

Resim 2.82. İç astarın hazırlanması.

Resim 2.83. Çalışmanın son hali.

Bir opera eserinin sahnelenme süreci birçok hazırlık gerektirmektedir. Bunlar; sahnenin esere göre tasarlanması, oyun karakterlerinin oluşturulması, gerekli olan malzemenin temin edilmesi ve gösteri için tasarlanan sahnenin esere göre

biçimlendirilmesidir. Ayrıca süreç boyunca devam eden sahne provaları eserin sorunsuz bir şekilde sahnelenmesi için oldukça önemlidir.

Derviş sarığı için Malzemeler;

- Tarlatan
- Ahşap tutkalı
- Lastik
- Deri
- Sünger
- Keçe
- Biye
- Jelatin
- Çeşitli pamuklu kumaşlar
- Dikiş malzemeleri

İşlem basamakları;

İlk olarak tepe germe işlemi (tek parçalı kalot) için ahşap tutkal ve su ile bir karışım hazırlanır. 30x40cm ölçüsünde kesilen tarlatan kumaş parçaları, hazırlanan karışıma konduktan sonra jelatin ile kaplanan kalota potluk bırakmayacak şekilde yerleştirilir. Uç kısım lastik ile sıkıca bağlandıktan sonra kenar kısımlarda ki fazlalıklar kesilir ve kuruması için bir gün bekletilir.

Kalot üzerinde kuruyan başlık çıkarıldıktan sonra, üzerine ince bir sünger ile kaplama yapılır. Süngerin üzerine elyaf ütü ile yerleştirilir. Daha sonra üzerine önceden kostüm tasarımcısının çizdiği kumaş iğnelenir ve elde dikilir. Kenarlara eklenen kumaşlar sarma tekniği ile tutturulur en son kısımlar yapıştırıcı ile sabitlenir. Başlık içine gerek görülürse iç astar eklenir ve ihtiyaca göre küçültme ve sabitleme kenarlığı konur.

Resim 2.84.Tepe germe için kumaş kesimi.

Resim 2.85.Ahşap tutkal ve su ile karışım hazırlama.

Resim 2.86.İslatılan tarlatan kumaş kalota gerilir.

Resim 2.87. Lastikle bağlanır ve kenar temizliği yapılır.

Resim 2.88.Baş çevresine kumaş eklenir.

Resim 2.89. İç kısma biye geçilir.

Resim 2.90.Derviş sarığı son hali.

Kostümler, oyundaki karakterleri tanımlamaya yarayan göstergelerin en önemlileri arasında yer almaktadır. Kostüm Tasarımı, tasarım kavramlarının belirli ilkeler doğrultusunda formüle edilerek yorumlandığı ve üç boyutlu ürün haline dönüştürüldüğü kostüm oluşturma sürecini kapsayan bir araştırmadır (Koca ve Koç, 2011, s. 55).

Bir eser için kostüm tasarımı yapılırken oyunun geçtiği dönem, dönemin modası, karakterin yaşadığı yer, karakter yapısı, karakterin ekonomik, psikolojik ve sosyal durumu incelenmektedir (Kuruç, 1987).

Resim 2.91.Kostüm çizim örneği.

Çağdaş oyunlarda kostüm tasarımı hemen göze çarpmayan bir sanattır; bir tasarımcı önemli bir noktaya temas etmek için, örneğin renk gibi bir özelliği vurgulamak ya da hafifletmek amacıyla bir silueti manipüle edebilir. Amaç seyircinin karakteri hemen algılamasını sağlamaktır. Sahnede görünen hiçbir şey gelişigüzel değildir. Her aksesuar ve kostüm, tasarımcı tarafından yapılmış bilinçli bir seçimin sonucudur. Giysinin yapılması ya da alınması betimlenen dramatik durum bağlamında yapılmalıdır (Benedetto, 2012, s. 114).

2.10. Aksesuar ve Süsleme

Aksesuarlar, kostümü tamamlayan materyaller olmasından dolayı sahne sanatlarında oldukça önemli bir yere sahiptirler. Kostümün hazırlık sürecinde aksesuarın temayı desteklemesi ve kostüm ile uyumlu olması gerekmektedir. Ayrıca, gösteride ki etkisini istenilen sonuca ulaştıracak aksesuar kullanılması oldukça önemlidir. Sahne sanatlarında süsleme için kullanılan aksesuarların seçimine kostüm tasarımcısı karar vermektedir.

2.12. Saç Tasarımı, Peruka ve Makyaj

Giysi ve makyaj, oyuncunun görünümsel vurgusunu artırır. Oyuncu, sahne üzerinde Günlük bugünkü giysilerle de olsa, oyuncunun mutlaka yoruma uygun olarak hazırlanmış giysiyle sahneye çıkması gerekmektedir. Giysi ve makyaj yalnızca oyuncuyu tanıtmaz, aynı zamanda kişileştirmeyi ve değişimleri de yansıtmaktadır. Oyunun gereği, bir oyuncu daha sonra yaşlanmış olarak sahneye çıkıyorsa ya da sağlığında bir değişiklik oluşmuşsa, bu değişim, giyiminde, makyajında ve ayrıntılarda yansıtılmalıdır. Bu durum oyuncunun rahatlamasına katkı sağlayarak üzerindeki gerilimi yok eder ve rolü içinde daha canlı bir duruma getirmektedir (Nutku, 2013, s. 391- 392).

Resim 2.92. ADOB Peruka Atölyesi (Söyük, Ekim 2022).

İnsani halleri malzeme edinen sahne sanatlarının ileticisi oyuncunun, yazara ve yönetmene ait metinde var olan ya da yorumlanmış/tasarlanmış mesajları iletmede kullandığı araçlardan olan makyaj, metinlerde verilen ipuçlarını kullanarak alıcının (seyircinin) zihninde yeni biçimler kurar. Oyuncunun boyasız, doğal yüzünün

yazarın tasarladığı biçimde işlemiden geçmesi ile seyirci, oyunun kurgusal alanına girmekte ve bunu kabul etmektedir (Gündüz, 2016, s. 157).

Resim 2.93. ADOB Peruka Atölyesi (Söyük, Ekim 2022).

Tiyatroda dış görünüşe ait göstergelerden en önemlilerini kostüm, saç ve makyaj oluşturmaktadır. Makyaj; insanlığın ilk çağlarından bu yana, farklı ihtiyaç ve amaçlar doğrultusunda çeşitlilikler göstererek, varlığını günümüze dek sürdürebilmiş bir yüz yapma sanatıdır. Bir ressamın üstüne resim yaptığı tuvali ne ise, makyaj yapan oyuncunun yüzü de onun tuvalidir. Karakter yaratmanın kaçınılmaz bir parçası olan makyajın yardımıyla; yaşlılık, iyilik, kötülük, hastalık gibi oyuncunun canlandıracağı rolün özelliklerine göre, kendi yüzünün görünüşünden çok daha farklı çeşitli görünüşler sağlanabilmektedir (Dolkay, 1997, s.1).

2.13. Depolama ve Arşivleme

Sahnelenen eserde kullanılan kostümler oyundan listeden kaldırıldıktan sonra kuru temizlemede temizlenip depoya kaldırılır. Şapkalar numaralandırılır ve özel olarak hazırlanan sandıklara yerleştirilir. Sayımlar yapıldıktan sonra eserde kullanılan bütün

ürünler envantere kaydedilip depoda saklanır. Eser ile ilgili bütün bilgiler tekrar sahnelenme ihtimaline karşı arşivlenir.

Resim 2.94. Depolama için kuru temizlemede hazırlanan kostümler (Söyük, Mayıs 2022).

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde evren ve örneklem, araştırmanın modeli, veri toplama teknikleri ve veri analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Ankara Devlet Opera ve Balesi atölyesinde bulunan şapka örnekleri oluştururken, çalışmanın örneklemine Ankara Devlet opera ve balesi oyuncularının 2018-2022 tarihleri arasında sahnelenen eserlerde giydiği şapkalar oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında literatür taraması ve uzman görüşü sonucunda elde edilen veriler değerlendirilmiş ve bilgi formları ile açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Baş süsleme ürünlerinin incelenmesinde izlenen model şudur;

Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyelerinde üretilen baş süsleme örneklerinin incelenmesinde betimsel çalışma modeli izlenmiştir.

Araştırmanın materyalini, yazılı kaynaklar, kaynak kişiler ve Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyelerinde üretilen 100 adet başlık örnekleri oluşturmuştur.

Araştırmada veriler, Ankara opera ve bale şapka atölyelerinde bulunan başlık örneklerinden elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında 2021 Temmuz ayında Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyelerinde seçilen 100 adet başlık süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model özelliğine göre değerlendirilmiş ve elde edilen bilgiler doğrultusunda oyunlardan esinlenerek, turistik ürün tasarımı deneme modeli kullanılmıştır.

Betimsel (Tarama) modellen araştırma, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2007 s.77).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara Devlet Opera ve Balesi, Araştırmanın örneklemine ise Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka-çiçek atölyesinde bulunan 2018-2022 yılları arasında 15 farklı oyunda kullanılan 100 adet baş süsleme örnekleri oluşturmaktadır.

3.3 Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada birden fazla veri toplama tekniği kullanılmıştır. Bunlar sırasıyla şöyle ilerlemiştir;

Çalışmada öncelikle araştırmaya kaynak oluşturan verilerin toplanması amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında; (sözlü, yazılı, online ve basılı kitap, dergi, sempozyum, konferans, makale, rapor vb. kaynaklar). YÖK kütüphanesindeki ilgili tez taramaları ve ulaşılan müze, sergi, Devlet Opera ve Balesi Atölyeleri ve gerekli kaynaklar araştırılmıştır. Çalışma konusunun gerekliliği ve tespitinde, literatür taramasından elde edilen veriler gerekli bölümlerde kullanılmıştır

Çalışmanın örneklerini oluşturan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka-çiçek Atölyesinden elde edilen veriler, atölyede görev yapan şapka sanatçıları ile görüşmeler yapıldıktan sonra ürünlerin fotoğrafları çekilmiş ve bilgi formları hazırlanmıştır.

Anlam ve konu bütünlüğünü sağlamak için, bilgi formlarında atölye başlık örneklerinin özelliklerine ve turistik ürün uygulamalarına yer verilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken uygulaması yapılan her ürünün süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model özellikleri bilgi formları üzerinde gösterilmiştir. Bu alanla ilgili yayınlanmış kaynaklar kitap, tez, dergi, makale ve elektronik kütüphanedeki kaynaklar taranmıştır. Çalışmada, konuyla ilgili yazılmış yayınlar, kitaplar ve fotoğraflar kullanılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen başlık örnekleri, ait oldukları döneme göre ele alınıp değerlendirilmiştir.

Çalışma araştırmacı tarafından fotoğraflanarak süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model belirlemek amacıyla ürün bilgi formlarında sunulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Literatür taraması sonucunda elde edilen kaynaklardan doğrudan ve dolaylı alıntılar yapılmış ve bulguların yorumlanmasında kullanılmıştır. Ürünlerin değerlendirilmesi ve belgelendirilmesi amacı ile bilgi formu hazırlanmıştır. Bilgi formlarında ürünlerin süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model ve ürün çeşitlerinin özellikleri verilmiştir. Araştırma kapsamına alınan başlıkların fotoğrafları

bilgi formlarında yer almıştır. Araştırma kapsamında hazırlanan tasarımlar bilgi formları düzenlenmiştir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan ürün bilgi formlarından elde edilen veriler ölçüm için cetvel kullanılarak ve daha önce yapılan araştırmalar esas alınarak başlıkların boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model özelliklerine göre istatistiksel yöntemle değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda tablolar hazırlanıp yorumlanmıştır.

Araştırma raporları Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre yazılmıştır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde Ankara Devlet Opera ve Balesinde 2018-2022 yılları arasında sahnelenen 15 farklı oyunda giyilen 100 adet başlığa ait görsellere ve bu başlıklarla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Çalışmalar süslemelerinin boyut, teknik, malzeme, renk, desen ve kompozisyon-model açısından incelenmiştir.

4.1. Ankara Devlet Opera ve Balesi Şapka Atölyesinde Bulunan Başlıkların Özellikleri

Çizelge 4.1. Başlıkların boyutuna ilişkin dağılım.

Boyut / En	Başlık	f	%
0-25 cm	38	37	37,76
25-35 cm	32	32	32,65
35-45 cm	15	15	15,31
45-50 cm	12	11	11,22
50-65 cm	3	3	3,06
Toplam	100	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.1 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklar % 37,76 0-25 cm, % 32,65 25-35 cm, % 15,31 35-45 cm, % 11,22, % 3,06 45-50 cm ve % 3,06 50-65 cm en aralığındadır.

Boyut / Boy	Başlık	f	%
0-25 cm	72	72	71,73
25-35 cm	13	13	13,13
35-45 cm	7	7	7,07
45-50 cm	7	7	7,07
50-65 cm	1	1	1,01
Toplam	100	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.1 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklar % 71,73 0-25 cm, % 13,13 25-35 cm, % 7,07 35-45 cm, % 7,07 50-65 cm ve 1,01 45-50 cm boyutları aralığındadır.

4.1.2. Başlık Yapımında Kullanılan Teknikler

Araştırma kapsamına alınan başlık örneklerinde uygulanan tekniklere ilişkin dağılım çizelge 4.1 de sunulmuştur.

Çizelge 4.2. Başlık yapımında kullanılan tekniğe göre dağılım.

Teknik	Başlık	f	%
Sarma	48	51	49,96
Dikiş	18	21	21,96
Yapıştırma	16	16	16,87
Tepe Germe	10	14	2,75
Kaplama	5	6	6,02
Kalıba Döküm	3	3	3,61
Toplam	100	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.2 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklarda %49.70 dikiş tekniği, % 16.87 yapıştırma tekniği % 21.96 sarma tekniği, % 6.02 kaplama tekniği %3.61 kalıba germe tekniği, ve % 2.75 tepe germe tekniği kullanılmıştır. En fazla dikiş tekniğinin kullanılması başlığın daha sağlam olması gerektiğinden düşünülebilir.

4.1.3. Başlık yapımında kullanılan malzemeler

Çizelge 4.3. Başlık yapımında kullanılan malzemeye göre dağılım.

Malzeme	Başlık	f	%
Kumaş	78	23	23,56
Keçe	36	10	10,88
Tel	24	7	7,25
Biye	23	6	6,95
Boncuk	19	5	5,74
Fort	19	5	5,74
Harç	17	5	5,14
Tüy	17	5	5,14
Yapma Çiçek	15	4	4,53
Deri	14	4	4,23
Tutkal	9	2	2,72
Sünger	9	2	2,72
Elyaf	8	2	2,42
Kurdele	7	2	2,11
Tarlatan	6	1	1,81
Lastik	6	1	1,81
Stras	6	1	1,81
Ahşap	5	1	1,51
Tül	5	1	1,51
Boya	4	1	1,21
Düğme	2	1	0,60
Püskül	1	1	0,30
Pul	1	1	0,30
Toplam	331	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.3 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklarda %23,56 kumaş, %10,88 keçe, % 7,25 tel, % 5,74 fort % 0,60 düğme, %2,11 kurdele, % 1,81 stras ve % 0,30 pul, % 6,95 biye %5,14 tüy, % 5,74 boncuk, % 5,14 % 4,23 deri, % 4,53 yapma çiçek, % % 2,72 tutkal, % 2,42 elyaf, % 1,51 ahşap, % 1,21 boya, %1,81 tarlatan, 1,81 lastik, % 2,72 sünger, harç, % 1,51 % ve 0,30 püskül, tül kullanılmıştır.

Çizelge 4.4. Başlık yapımında kullanılan renk dağılımı.

Renk	Başlık	f	%
Sarı	41	16	16,33
Kahverengi	36	14	14,34
Siyah	34	13	13,55
Kırmızı	25	9	9,96
Mavi	24	9	9,56
Beyaz	21	8	8,37
Bej	21	8	8,37
Yeşil	20	5 7	5,18
gri	13	5	7,97
Pembe	7	2	2,79
Turuncu	4	1	1,59
Mor	2	1	0,80
Bordo	4	1	1,59
Toplam	251	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.4 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara devlet opera ve balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklarda 16,33 sarı, % 14,34 kahverengi, % 9,56 % 9,96 kırmızı, mavi, 8,37 % beyaz, % 5,18 yeşil, % 1,59 turuncu, % 2,79 pembe, % 7,97 gri, % 13,55 siyah, % % 0,80 mor, % 8,37 bej ve % 1,59 bordo renk kullanılmıştır.

Çizelge 4.1.5. Başlık yapımında kullanılan desen dağılımı.

Desen	Başlık	f	%
Geometrik	48	46	46,28
Bitkisel	28	30	30,11
Figürlü	21	23	20,45
Nesneli	2	2	2,15
Yazılı	1	1	1,08
Toplam	100	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.5 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklarda % 46,28 geometrik, % 30,11 bitkisel, % 20,45, figürlü %1,08 yazılı ve % 2,15 nesneli desen kullanılmıştır.

Çizelge 4.6. Başlık yapımında kullanılan kompozisyon ve modele ilişkin dağılım.

Kompozisyon-Model	Başlık	f	%
Başlık Formu	41	42	42,27
Şapka Formu	38	39	39,18
Taç Formu	17	17	17,53
Türban Formu	4	5	1,05
Toplam	100	100	100.00

% hesaplamalar n=100 üzerinden yapılmıştır.

Çizelge 4.6 incelendiğinde araştırmada yer alan Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıkların% 42,27 başlık, %39,18 şapka % 17,53 taç ve % 1,05 türban şeklindedir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 01
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Göbekli tepe
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 28cm
Boy	: 30cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel deri görünümü oluşturan boya ile yapılan dallar, ahşap, yapma çiçek, boncuk, tüy.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, kırmızı, yeşil, sarı, bej.
Kullanılan Desen ve form	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Başlığın alt yapısını deri şerit oluşturmuştur. Üstündeki süslemelere, değişik kalınlıkları olan bakır teller, deri şeritler ile kaplandıktan sonra dal görünümü verilmiştir, başlık dağınık bir yapıda, taç görüntüsünde şekillendirilmiştir: Deri ile tellerin birbirine kaynaşmasını sağlamak amacı ile deri görünümü oluşturan boya kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 02
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Göbekli tepe
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 33cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel, kâğıt, kumaş, boncuk, kurutulmuş ot, deri, ahşap, köpük, sünger, iplik, tüy, lastik.
Kullanılan Renkler	: Siyah, kahverengi, bej, sarı, kırmızı, lacivert.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Kartal başlı, boynuz formu başlık modeli, dağınık bir kompozisyon olarak başın ense kısmını kaplayacak şekilde oluşturulmuştur. Tepe kısmına yerleştirilen boynuzlar deri ile desteklenmiştir. Alın kısmı çeşitli formları olan ahşap, doğal taş ve kemikler gibi malzemeler kullanılarak süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 03
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Göbekli Tepe Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 35cm
Boy	: 23cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel, plastik hazır tepe kalıbı, sünger, boya, tel, bant.
Kullanılan Renkler	: Bej, gri, siyah.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Boynuzlu kafa formulu başlık modeli sünger kullanılarak, hayvan iskeletinin ense kısmından sonrası şeklinde oluşturulmuştur. Tepe kısmına yerleştirilen boynuzlar tel ile desteklenmiştir. Oyuna göre hazırlanan kuru kafa başlık örneği boya kullanılarak kompozisyona uygun hale getirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 04
Ürün Türü	: Baş süsleme /Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Göbekli tepe
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 25cm
Boy	: 17cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Deri, hazır çiçek, dal ve meyve, boncuk.
Kullanılan Renkler	: Mor, kahverengi, bej.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Taç başlık, deri form yüzeyinin hazır malzemeler kullanılarak süslenmesi ile oluşturulmuştur. Dağınık ve geçmeli şekilde ince yapay dallar kullanılarak başlıkta doğal bir form oluşturulmuştur. Başlığın yan kısmına yapay meyve ve boncuk eklenerek süsleme işlemi yapılmıştır. Başlık genel olarak taç formundadır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 05
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Göbekli Tepe Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 28cm
Boy	: 25cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Deri, yapma çiçek, ahşap, doğal rafya.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, yeşil, bej, sarı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Taç şeklinde deri zemin üzerine, yapay dalların geçmeli ve dağınık bir şekilde tutturulması ile oluşturulmuştur. Kenarları süslemek için ahşap malzemeden yapılan ürün kullanılmıştır. Başlı saran dairesel form arka kısımdan doğal rafya eklenerek saç şekli ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 06
Ürün Türü	: Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Göbekli Tepe Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 26cm
Boy	: 27cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Ahşap, deri, tel, yapay çiçek, yapay dal.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, yeşil, bej, sarı, kırmızı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Deri malzeme kullanılarak kaplama tekniği ile zemin oluşturulmuştur. Tepe kısmına kemik görünümü vermek için ahşaptan yapılan yapay kemik kullanılmıştır. Bazı dallar hareketlilik detayı için yukarı doğru şekillendirilmiştir. Başlığın üzeri yapay çiçek tohumları ve dallar eklenerek süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 07
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Göbekli Tepe Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 38cm
Boy	: 37cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tel, yapay çiçek ve yaprak, talaş.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, yeşil, sarı, bordo, Turuncu.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Tel kullanılarak oluşturulan zemin, kumaş ile kaplanarak hazırlanmıştır. Üzerine yapay yapraklar ve çiçekler eklenerek doğal bir görünüm elde edilmiştir. Kenarını süslemek için uzun şekilli yapay çiçek motifleri kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 08
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Göbekli Tepe Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 25cm
Boy	: 23cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Deri, tel, yapay çiçek, yapay dal.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, sarı, yeşil, bej.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Alt zemin için kullanılan deri form yüzeyi hazır malzemeler kullanılarak oluşturulmuştur. Başlık, yoğun yapay süsleme malzemesi ile hazırlanmıştır. Dağınık ince dallar ve yapraklar başlığın tepe kısmını hareketlendirmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 09
Ürün Türü	: Klaft
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 55cm
Boy	: 62cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, boncuk taş, biye, astar, tel.
Kullanılan Renkler	: Sarı, yeşil, siyah, kırmızı.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Başlık kalıp çıkarıldıktan sonra kumaş üzerine geçirilip makinede astar ile dikilmiştir. Kenar kısımları uzun arka kısımlar ensede bitecek şekilde kesilmiştir. Başlığın ön tarafına süsleme için kenar malzeme geçirilmiştir. Aynı malzeme önden arkaya şerit şeklinde tekrar kullanılmıştır. Yılan motifi ile süslenmiştir. Başlık sembolik bir başlıktır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 10
Ürün Türü	: Klaft
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 55cm
Boy	: 62cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, biye, astar, tel.
Kullanılan Renkler	: Mavi, sarı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Başlık, kumaşın kalıbı çıkarılarak dikilmiştir. Türban formunda hazırlanan başlık ön kısımlardan uzun olarak tasarlanmıştır. Astarla kullanılarak çalışılmıştır. Yanlardan sarkıtılan kenarlar ve ön kısma yapıştırılan bitkisel motif ile süsleme işlemi yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 11
Ürün Türü	: Kluft
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 53cm
Boy	: 60cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, astar, deri, boya, biye, tel. Yapıştırıcı.
Kullanılan Renkler	: Mavi, beyaz, kahverengi, pembe.
Kullanılan Desen	: Nesneli desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Kadife kumaşın kalıpta kesilme işleminden sonra astar ile birleştirilmiştir. Kenar kısımlara süsleme için biye geçirildikten sonra ön kısımda at nalı motifi kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 12
Ürün Türü	: Klaft
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 26cm
Boy	: 55cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, deri, ahşap tutkalı, tela, metal halka.
Kullanılan Renkler	: Gri, Kahverengi, kırmızı,
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Başlığın üzerine geçirilen ince kumaş ile arka kasımdan sarkan estetik bir görünüm elde edilmiştir. Tepe kısmında tülbentli saran taç metallerle süslenmiştir. Başlık görünüm açısından sembolik bir başlıktır. Ön kısımda geometrik şekilli metal yerleştirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 13
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 25cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: kumaş, keçe, boncuk, tel, harç.
Kullanılan Renkler	: Sarı, mavi, kırmızı, yeşil.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Ön orta kısımda hayvan figürü kullanılmış sembolik bir başlıktır. Tepe kısmından alına doğru üçgen bir model olduğu için kenarlar taş ve boncuklarla süslenerek detaylandırılmıştır. Parçalı teknikle yapıldığı için iç kısımdan birleştirme yapılmıştır. Tepe kısmı dağınık ve gücü sembolize eden bir başlık örneğidir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 14
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 42cm
Boy	: 18cm
Kullanılan Teknikler	: Tepe germe tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, elyaf, keçe, tel, müslin, ahşap tutkalı.
Kullanılan Renkler	: Mavi, sarı, yeşil, gri, kırmızı.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Üç ana parçadan oluşan sembolik bir başlıktır. Ön tarafta kullanılan hayvan figürü gücü temsil etmektedir. Süsleme için kullanılan pul ve parlak kumaş parçaları başlığa yılan derisi görünümü katmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 15
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 24cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, tüy, yapıştırıcı.
Kullanılan Renkler	: Siyah, mavi, sarı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Çalışma biçim olarak incelendiğinde, fantezi bir başlık olduğu görülmektedir. Tek parça zemin keçe başlık üzerine bitkisel yaprak motifli tüyler birbirine tutturulmuştur. Başlığın zemini üzerine yapışkan sürülüp tüyler dairesel şekilde yapıştırılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 16
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 34cm
Boy	: 13cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, boncuk, tel, kumaş, biye.
Kullanılan Renkler	: Sarı, yeşil, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Çalışma iki parçadan oluşan sembolik bir başlıktır. Ön tarafta sembolik olarak yılan figürü kullanılmıştır. Başlık biçim olarak enseyi ve alnı kapatacak şekilde tasarlanmıştır. Tepe kısmı altı parçalı kalot olarak hazırlanmış ve yapıştırma tekniği ile tutturulmuştur.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 17
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık / Miğfer
Ürünün Giyildiği Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 29cm
Boy	: 33cm
Kullanılan Teknikler	: Kalıba döküm tekniği
Kullanılan Malzeme	: Plastik malzeme
Kullanılan Renkler	: Siyah, gri.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kalıp kullanılarak tek parça olarak hazırlanan başlık, arka ve yan kısımlara eklenen saç, kumaş ile desteklenmiştir. Sembolik olması için yapay saç kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 18
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 32cm
Boy	: 52cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Boncuk, iplik, keçe, fort.
Kullanılan Renkler	: Siyah, sarı, kırmızı, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Kadın baş süslemesi olarak kullanılan başlık, saç modelinden esinlenilmiş ve taç ile biçimlendirilmiştir. Bu uygulamada saç kısmı ve tepe kısmı birleştirilip taç ile şekillendirilmiştir. Tacın üzeri renkli boncuk taşlarla süslenmiştir. Başlıkta uygulanan saç modeli için iplik tercih edilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 19
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 30cm
Boy	: 54cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: İplik, keçe, kumaş, boncuk, plastik kalıp.
Kullanılan Renkler	: Siyah, sarı, pembe, yeşil, kırmızı, mavi.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Başlığın tepe kısmı sembolik anlam taşıyan yılan motifi ile şekillendirilmiştir. Başlığın temel özelliği olan saçlar ön ve arka kısımdan sarkacak şekilde uygulanmıştır. Baş çevreleyen taç eklenen boncuklar ile şekillendirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 20
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık / Miğfer
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 37cm
Kullanılan Teknikler	: Kalıba döküm tekniği
Kullanılan Malzeme	: Plastik malzeme
Kullanılan Renkler	: Kahverengi
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kalıba dökme tekniği ile hazırlanan başlık, sembolik bir başlıktır. Başlığın tepe kısmında ki kısım ayrı olarak hazırlanıp birleştirme işlemi yapılmıştır. Başlık kulak ve enseyi koruyacak şekilde tasarlanmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 21
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 29cm
Boy	: 18cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, astar, biye.
Kullanılan Renkler	: Sarı
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Başlık kulakları koruyacak şekilde asker başlığı olarak tasarlanmıştır. Başlık geometrik şekiller ile süslenmiştir. İki bölümden oluşturulan başlık temel kısmında kullanılan fort malzemesinin kumaş ile kaplanmasıyla biçimlendirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 22
Ürün Türü	: Tepe formunda Başlık / Miğfer
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 34cm
Boy	: 23cm
Kullanılan Teknikler	: Döküm tekniği
Kullanılan Malzeme	: Plastik Malzeme
Kullanılan Renkler	: Sarı
Kullanılan Desen	: Nesnel desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Miğfer şeklinde olan başlık, döküm tekniği ile yapılmıştır. Kalıba dökülen plastik malzeme bir süre bekletildikten sonra kalıptan çıkarılmıştır. Başlıkta süsleme için ayrı malzeme kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 23
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 21cm
Boy	: 13cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel, kumaş, boncuk.
Kullanılan Renkler	: Sarı, mavi, kırmızı.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Yılan figüründen esinlenilmiş olan bu çalışma sembolik bir başlık olarak tasarlanmıştır. Temel taç yapısının ana formunu oluşturan başlıkta, süsleme işlemi hayvansal motif ile şekillendirilmiştir. Çalışmada formun şekillendirmek için tel kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 24
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 26cm
Boy	: 17cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, fort, ayakkabı astarı, taş boncuk, yaprak.
Kullanılan Renkler	: Sarı, kırmızı, yeşil, beyaz, mavi.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Bu uygulamada taç başlığın ön kısmı yükseltilerek daire şeklinde biçimlendirilmiştir. Başlık taş boncuklarla ve bitkisel motif kullanılarak şekillendirilmiştir. Bu başlık kubbe biçiminde tasarlanmıştır

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 25
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 10cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, pul.
Kullanılan Renkler	: Sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Taç formu oluşturulduktan sonra üzeri örgü motifli harç ve pul ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 26
Ürün Türü	: Baş süslemesi / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, boncuk, fort, astar tel.
Kullanılan Renkler	: Sarı, beyaz.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Taç formunun ön yüzeyinde uygulanan yılan motifi başlığa sembolik bir anlam katmıştır. Başlığın ön kısmı yükseltilmiş ve sarkıt boncuk ile geometrik şekil oluşturulmuştur. Çalışma boncuk ve şekiller ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 27
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel, deri, spreyc boya.
Kullanılan Renkler	: Sarı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Anadolu başlıklarında sıklıkla kullanılan yaprak motifi kullanılmıştır. Başlık taç formatında hazırlanmış dikey formda yapraklarla süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 28
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Aida
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 47cm
Boy	: 38cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tüy.
Kullanılan Renkler	: Mavi, siyah, gri.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Hazır plastik kalıp üzerine kaplanan kumaş ile zemin hazırlandıktan sonra tüyler sıralı şekilde kumaşa yapıştırma tekniği ile tutturulmuştur.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 29
Ürün Türü	: Tepe Formunda Başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği Oyun	: Kavaliteli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 15cm
Boy	: 18cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, keçe, biye.
Kullanılan Renkler	: Siyah, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :İki parçadan oluşan başlık, keçe ile zemin hazırlandıktan sonra üzerine kumaş geçirildikten sonra birleştirme işlemi yapılmıştır. Süsleme için üzerine beyaz biye ile bant kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 30
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kavalıyeli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 15cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, fort, elyaf, tül.
Kullanılan Renkler	: Mavi, sarı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Fort kalıbı çıkarılan huni biçimli başlık, kumaş ile kaplandıktan sonra ponponlar eklenmiştir. Ön tarafına tül eklenerek süsleme işlemi yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 31
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kavaliteli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 30cm
Boy	: 32cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, Keçe, pamuk.
Kullanılan Renkler	: Siyah, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Başlık üç parça zemin ile oluşturulmuştur. Kadife kumaş ile keçe zemin kaplandıktan sonra kenar birleştirme yapılmıştır. Ön kısımda süsleme için beyaz ponpon kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 32
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kavalyeli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 29cm
Boy	: 12cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, elyaf, tül.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, sarı, mavi, yeşil, bej, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Başlık üç parça olarak kalıpla hazırlandıktan sonra dikiş ile birleştirme işlemi yapılmıştır. Süsleme için ponpon ve fiyonk ve renkli kumaş parçaları kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 33
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği Oyun	: Kavalıyeli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 42cm
Boy	: 8cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tela, iplik, biye.
Kullanılan Renkler	: Siyah, yeşil, kahverengi, sarı, bej.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Tek parça kesilen kumaş, kenarlar pileli olarak eşit şekilde iğnelendikten sonra farklı renk kumaş ile bant yapılmıştır. Üzeri küçük kesilen kumaş parçaları ve ponpon ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 34
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kavalyeli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 45cm
Boy	: 13cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, Broş, tüy.
Kullanılan Renkler	: Siyah, Sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kalıp çıkarılarak hazırlanan şapkanın kadife kumaştan zemini oluşturulmuştur. Tepe ve kenar olarak iki kısımdan oluşturulmuştur. Kenarlar parçalı şeklinde hazırlandıktan sonra yan kısımları taş ve metallerle (broş) süslenmiş üst kısımda dökümlü şekilde kalın tüyler kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 35
Ürün Türü	: Baş Süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kavalveli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 19cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel, boncuk, deri, tüy, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Siyah
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Tel ile oluşturulan iskeletin üzerine deri ve kumaş ile birleştirme işlemi yapılmıştır. Yukarı doğru yaprak motifli desenlerle oluşturulmuştur. Taç şeklinde hazırlanan başlık çeşitli aksesuarlar kullanılarak süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 36
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kavalyeli Palyacci Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 21cm
Boy	: 6cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tel, plastik kalıp, boncuk, tül. Tüy.
Kullanılan Renkler	: Turuncu, kahverengi, bej.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Müslin kumaş kalot üzerinde şekillendirilerek hazır plastik kalıp üzerine dikiş tekniği ile birleştirilmiştir. Başlığın tepe ortasına tül, kumaş ve boncuklardan hazırlanan aksesuar eklenerek süsleme işlemi yapılmıştır. Başlık tepeden salaş bir görünüme sahiptir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 37
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Kuğu Gölü Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 24cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Leton tel, kumaş, harç, çingirak, keçe.
Kullanılan Renkler	: Yeşil, krem, siyah, gri.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Keçe ile zemini üç parçalı kalot olarak hazırlanan başlık, boynuz formunda ki eklerin tel ile hazırlanmasından sonra kumaş ile kaplanarak birleştirme işlemi yapılmıştır. Boynuz uçlarına eklenen çingirak ile başlığa ses özelliği verilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 38
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 24cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Leton tel, kumaş, harç, çingirak, keçe.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, lacivert, gri.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Keçe ile zemini üç parçalı kalot olarak hazırlanan başlık, boynuz formunda ki eklerin tel ile hazırlanmasından sonra kumaş ile kaplanarak birleştirme işlemi yapılmıştır. Boynuz uçlarına eklenen çingirak ile başlığa ses özelliği verilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 39
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka / Kep
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 38cm
Boy	: 37cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tüy, astar, biye, harç.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, mor, yeşil, siyah.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Tek parça kadife kumaş, kenarlardan iğnelenerek pile formunda şekillendirildikten sonra bant eklenerek hazırlanmıştır. Tepe kısmından yanlara doğru harç kullanıldıktan sonra ön tarafa süsleme için tüy eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 40
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 10cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, Tüy, biye, harç, astar.
Kullanılan Renkler	: Siyah, kahverengi, mavi, sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri :Kep formunda hazırlanan başlık, kalıbı çıkartıldıktan sonra geometrik şekilde iğnelenerek alt kısmına bant geçirilerek hazırlanmıştır. Süsleme için tüy ve harç kullanılmıştır.	

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 41
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 10cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, biye, astar.
Kullanılan Renkler	: Lacivert, sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Tek parça kumaşın daire şeklinde kalıp çıkarılmasıyla zemin hazırlanmıştır. Astar ile desteklendikten sonra kenarlar pile şeklinde iğnelenip kenarlara bant geçilmiştir. Süsleme ve estetik görünüm için renkli ve desenli bant kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 42
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, astar, keçe, biye.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, siyah, sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kalıbı çıkarılan iki parçalı kalot dikildikten sonra ön kısım ve yanlara geometrik desenli şerit geçilmiştir. Tepe kısmında ise bitkisel motifli bant kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 43
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, tüy, astar.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, siyah, beyaz.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kep formunda ki şapkanın iki parça hazırlanan zemini tepeden yanlara doğru daraltıldıktan sonra saten kumaş ile ayrı ayrı kaplanmıştır. Başlığın ön kısmında renkli tüylerle süsleme işlemi yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 44
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka - Fötr
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, tüy, harç, biye.
Kullanılan Renkler	: Pembe, kahverengi, sar.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Tepe ve kenar kısımdan oluşan şapka birleştirme işlemi yapıldıktan sonra kumaş ile kaplanmıştır. Şapkanın alt kısmında farklı renk kumaş ile bant geçildikten sonra üzerine farklı bir malzemedan bant geçilmiştir. Süsleme için şapkanın önüne süsleme için tüy kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 45
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Kep - Şapka
Ürünün Giyildiği Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tüy, boncuk.
Kullanılan Renkler	: Siyah, sarı, turuncu.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Kadife kumaşın kalıbı çıkarıldıktan sonra kumaşa aktarılmıştır. Kep formunda ki başlık ,iki parça olarak hazırlanmıştır. Başlığın üst kısmı tüy ve broş ile süslenmiştir. Tepe ve kenar kısımlar dikiş tekniği ile birleştirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 46
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka - Kep
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tüy, harç.
Kullanılan Renkler	: Mavi, sarı, siyah.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kep formunda hazırlanmıştır başlık. Tek parça halinde hazırlanan kalıp, pileli şekilde iğnelendikten sonra kenarlara aynı kumaştan hazırlanan şerit ile birleştirilir. Kenar kısımlar harç eklenmiştir. Süsleme için yoğun tüy kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 47
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 33cm
Boy	: 13cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, biye, keçe, harç.
Kullanılan Renkler	: Siyah, kahverengi, bej.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Şapka iki parçadan oluşmuştur. Tepe kısmında kullanılan keçe ile şapkaya tepe şekli verilmiştir. Kenar kısımlara süsleme amaçlı şerit geçilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 48
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Sarık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Derviş Operası
Kullanım Yeri	: Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Boyutları	
En	: 49cm
Boy	: 18cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Sünger, kumaş, astar, keçe.
Kullanılan Renkler	: Siyah, yeşil, gri.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Keçe ve kenar için ayrı hazırlanan kısımlar birleştirildikten sonra tepe kısmın üzeri sünger ile kaplanmıştır. Yan kısımlara kumaş dolama işlemi yapılmıştır. Çalışma sembolik bir başlıktır.

ÜRÜN BİLGİ FORM

Örnek No	: 49
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Sarık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Derviş Operası
Kullanım Yeri	: Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Boyutları	
En	: 55cm
Boy	: 12cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Sünger, deri, kumaş, elyaf.
Kullanılan Renkler	: Bej, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Başlık iki parça halinde hazırlanmıştır. Tepe germe işlemi yapıldıktan sonra üzeri elyaf ve tarlatan ile kaplanmıştır. Daha sonra deri ile yüzey kapatılmıştır. Kenar kısımlarda sünger ve keçe kullanılarak üzerine kumaş ile dolama işlemi yapılmıştır. Başlık sembolik bir başlıktır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 50
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Sarık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Derviş Operası
Kullanım Yeri	: Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Boyutları	
En	: 34cm
Boy	: 23cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Sünger, kumaş, elyaf, tarlatan, ahşap tutkalı.
Kullanılan Renkler	: Bej, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Başlık tepe ve yan olarak iki parça halinde hazırlanmıştır. Dış yüzey sünger ile kaplandıktan sonra kumaş eklenip parçalı olarak dikilmiştir. Kenar kısımlara eklenen kumaş ile dolama işlemi yapıldıktan sonra arkadan bırakılan kumaş parçası ile başlık süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 51
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Derviş Operası
Kullanım Yeri	: Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Boyutları	
En	: 26cm
Boy	: 29cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, astar, kumaş, sprej.
Kullanılan Renkler	: Krem
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Tepe kısmı yüksek olduğu için sembolik bir başlıktır. Üç parçadan oluşmaktadır. Fort ile hazırlanan zemine kumaş geçirildikten sonra birleştirme işlemi yapılmıştır. Kirli bir görünüm vermek için sprej kullanılmıştır. Başlıkta süsleme özelliği yoktur. Sade bir başlıktır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 52
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Derviş Operası
Kullanım Yeri	: Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 35cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, astar, keçe, sünger, harç.
Kullanılan Renkler	: Krem, Yeşil.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Üç parçadan oluşan başlık, sembolik bir başlıktır. Kullanılan renkler inanca göre anlamlandırılmıştır. Yüksek bir başlık olduğu için kaymaması için alt kısımlardan kumaş ile desteklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 53
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Börk
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Derviş Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 23cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Astar, deri, kumaş, harç, biye, keçe.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Dört parçalı kalot olarak hazırlanan keçe zemin, aynı şekilde deriden hazırlanan parçalar birleştirilerek keçenin üzerine geçirilir. Kenarlar ayrı şekilde kalıba göre hazırlanır dikiş tekniği ile birleştirilmiştir. Tepe kısımdan dikiş yerlerine süsleme için harç kullanılmıştır. Başlık sembolik Selçuklu askeri başlığıdır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 54
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Sarık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Yunus'un Yolu Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 25cm
Boy	: 13cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, elyaf, biye, harç, keçe.
Kullanılan Renkler	: Bej, mavi, kahverengi, beyaz, siyah.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri :Keçeden hazırlanan başlığın üzeri sünger ve elyaf ile kaplandıktan sonra kumaş ile sarma işlemi yapıldı. Yan kısımlarına kumaşlar birbiri içerisine geçirilerek kenarlar süsleme yapıldı.	

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 55
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Yunus'un Yolu Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 27cm
Boy	: 17cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tutkal, tarlatan.
Kullanılan Renkler	: Mavi, gri, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Tepe germe işlemi yapıldıktan sonra çeşitli renk kumaşlarla kumaş büzme tekniği ile başlık oluşturulmuştur. Süsleme için ön kısımda figürlü broş kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 56
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Yunus'un Yolu Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 24cm
Boy	: 22cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, tutkal, tarlatan, keçe, stras, boncuk.
Kullanılan Renkler	: Sarı, kahverengi, gri.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Tepe germe işleminden sonra kalıbın üzerine sarma tekniği ile kumaşlar eklenmiştir. Farklı renk ve boyutta kumaşlarla tepe kaplandıktan sonra, ön kısma süsleme amacıyla bitkisel motifli harç ve broş eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 57
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Turandot Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 52cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Plastik kalıp, kumaş, keçe, kurdele.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Şapka sekiz parçalı kalot halinde hazırlanmıştır. Hazır plastik kalıp üzerine dikilen şapkayı tutmak için alt taraftan kurdele ile bağ yapılmıştır. Süsleme için üst kısımlarda kumaş parçaları kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 58
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Turandot Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 64cm
Boy	: 19cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Plastik, kumaş, fort, keçe, harç.
Kullanılan Renkler	: Yeşil, kırmızı, gri, beyaz.
Kullanılan Desen	: Bitkisel desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Başlık tepe ve kenar kısımlardan oluşmaktadır. Hazır plastik kalıp üzerine kumaş kaplama yöntemi ile tepe kısım hazırlanmıştır. Başlığın yan kısımları sert bir malzeme ile kaplanan kumaş ile ekleme işlemi yapılmıştır. Başlığın kenarlarına bant geçilmiştir. Süsleme için kenar eklerde sarkan harç ve arka tarafa tül eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 59
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Turandot Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 37cm
Boy	: 19cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, tutkal, biye, astar, harç.
Kullanılan Renkler	: Pembe, siyah, kırmızı, sarı, yeşil, beyaz.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Görselde yer alan parçalı başlık örneği; içten kubbeli daire formunda tasarlanmıştır. Başlık parçalı formda hazırlanmış ve çiçek motifleriyle şekillendirilmiştir. İçten birleştirme yapılarak süsleme için çeşitli bantlar kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 60
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Türban
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Turandot Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, keçe, harç.
Kullanılan Renkler	: Mavi, Lacivert, Gri.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Başlık kumaş sarma tekniği ile yapılmıştır. Başlığın dış yüzeyinde kumaşlar birbirine geçirilerek form verilmiştir. Arka bölümden yan kısımlara sarkan kumaşlarla kenarlar uzatılmıştır. Dıştan kabartma şeklinde görülen başlığın yan kısımlarına süsleme için yuvarlak bitkisel motifli kenarlıklar dikilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 61
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 12cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, astar, biye, elyaf, sünger, keçe.
Kullanılan Renkler	: Siyah, pembe.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Keçe zemin üzerine kumaş kaplama işleminden sonra orta kenar kısımda daire formunda parça kullanılmıştır. İki parça ile hazırlanan başlık alt kenarlarına geçirilen şerit ile belirginleştirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 62
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 19cm
Boy	: 11cm
Kullanılan Teknikler	: Kaplama tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tarlatan, tutkal, kumaş, yapay çiçek.
Kullanılan Renkler	: Sarı, yeşil.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Tepe germe işleminden sonra oluşturulan kalıba, kumaş ile kaplama işlemi yapılmıştır. Boşluk kısmında şerit kullanılmıştır. Kenar kısmında boşluk bırakıldıktan sonra ön taraf ve arka kısımda yapay çiçek ile süsleme yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 63
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 22cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Kaplama tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tarlatan, tutkal, kumaş, tel.
Kullanılan Renkler	: Mavi, pembe.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Tarlatan ve tutkal ile yapılan tepe germe işleminden sonra oluşturulan zeminin üzeri kumaş ile kaplanmıştır. Tepe kısmının ortasına eklenen daire formu parça şapkayla birleştirilmiştir. Aynı kumaştan hazırlanan çiçek motifli parçalar aksesuar olarak kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 64
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 13cm
Boy	: 5cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tarlatan, tutkal, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Mavi, yeşil, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Kaplama işlemi ile hazırlanan başlık, kafa kısmının yarısını açıkta bırakacak şekilde tasarlanmıştır. Kenarlara bant geçildikten sonra fiyonk ile süsleme yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 65
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 13cm
Boy	: 7cm
Kullanılan Teknikler	: Kaplama tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, keçe.
Kullanılan Renkler	: Mavi
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Keçe ile hazırlanan zemin saten kumaş ile kaplanarak iki parça halinde hazırlanmıştır. Daire formunda ki başlık eni daralarak eklenen parça ile daire formu oluşturulmuştur. Şapkanın arka kısmında aksesuar olarak fiyonk kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 66
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 19cm
Boy	: 4cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Sarı, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Keçe ile iki parça halinde hazırlanan başlık, üzeri kumaş ile kaplandıktan sonra diğer parçanın arka kısımdan tutturulması ile yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 67
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 17cm
Boy	: 11cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Yeşil, sarı, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Keçe zeminde hazırlanan başlık, iki ayrı parçadan oluşmaktadır. Tepe kısmına kumaş geçirildikten sonra kenar kısımlarda kumaş ile kaplanmıştır. Daha sonra birleştirme işlemi yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 68
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 16cm
Boy	: 7cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Yeşil
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : keçe ile zemin hazırlandıktan sonra kumaş kaplama işlemi yapılmıştır. Birleştirme işleminden sonra arka kısımda süsleme için fiyonk kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 69
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 18cm
Boy	: 19cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Gri
Kullanılan Desen	: Geometrik desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Keçe ile hazırlanan başlık, üzeri kumaş ile kaplandıktan sonra, arka kısımda süsleme için aynı kumaştan fiyonk yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 70
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Cavalleria Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 16cm
Boy	: 7cm
Kullanılan Teknikler	: Kaplama tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, yapma çiçek.
Kullanılan Renkler	: Turuncu
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Keçe üzerine kumaş kaplandıktan sonra ön kısımda yapay çiçek kullanılarak süsleme yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 71
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği Oyun	: Tosca
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 26cm
Boy	: 7cm
Kullanılan Teknikler	: Kaplama tekniği
Kullanılan Malzeme	: Plastik, kumaş, lastik.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Hazır plastik tepe üzerine kumaş ile kaplama işlemi yapıldıktan sonra alt kısımdan birleştirme işlemi yapılmıştır. Tepe noktasına aynı kumaş ile hazırlanan ek ile süsleme işlemi yapılmıştır. Kenarlardan eklenen lastik ile çene altından geçecek şekilde şapka desteklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 72
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Tosca
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi

Boyutları

En : 65cm

Boy : 20cm

Kullanılan Teknikler : Dikiş tekniği

Kullanılan Malzeme : Keçe, kurdele, düğme, lastik, biye, tel.

Kullanılan Renkler : Siyah, mavi, gri.

Kullanılan Desen : Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : İki parça olarak hazırlanan şapka, tepe ve kenardan oluşmaktadır. Sembolik askeri şapka olan çalışma üç parçalı kalot şeklinde keçe ile yapılmıştır. Kenar ile birleştirme işlemi yapıldıktan sonra ön kısımdan katlanarak süsleme için kurdeleden hazırlanan çiçek motifli aksesuar eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 73
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Tosca
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 65cm
Boy	: 20cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kurdele, düğme, lastik, tüy, biye, tel.
Kullanılan Renkler	: Siyah, mavi, kırmızı, sarı, gri.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : İki parça olarak hazırlanan şapka, tepe ve kenardan oluşmaktadır. Sembolik askeri şapka olan çalışma üç parçalı kalot şeklinde keçe ile yapılmıştır. Kenar ile birleştirme işlemi yapıldıktan sonra ön kısımdan katlanarak süsleme için kenar kısma kurdeleden hazırlanan çiçek motifli aksesuar ve tüy eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 74
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Toka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Tosca
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 9cm
Boy	: 16cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Toka, yapma çiçek.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, kahverengi, yeşil.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Hazır toka üzerine yapıştırılan yapma çiçek ile yapılmıştır. Süsleme için yapma çiçek kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 75
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Gangster Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 19cm
Boy	: 27cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, Kumaş, kurdele.
Kullanılan Renkler	: Gri
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Şapka üç ayrı parçadan oluşmuştur. Tepe kısmı yüksek, kenar kısmı dar şeklindedir. Fort malzemesinin kumaşla kaplanmasıyla hazırlanmıştır. Kenar kısım kurdele ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 76
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Gangster Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 20cm
Boy	: 26cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, Kumaş, kurdele.
Kullanılan Renkler	: Yeşil
Kullanılan Desen	: Geometrik

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Şapka üç ayrı parçadan oluşmuştur. Tepe kısmı yüksek, kenar kısmı dar şeklindedir. Fort malzemesinin kumaşla kaplanmasıyla hazırlanmıştır. Kenar kısım kurdele ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 77
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği Oyun	: Gangster Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 37cm
Boy	: 32cm
Kullanılan Teknikler	: Kalıp tekniği
Kullanılan Malzeme	: Süet kumaşı, biye.
Kullanılan Renkler	: Yeşil
Kullanılan Desen	: Geometrik

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Şapka iki ayrı parçadan oluşmuştur. Tepe kısmı yüksek, kenar kısmı geniş şeklindedir. Süet kumaş malzemesinin kalıba konulması ile hazırlanmıştır. Kenar kısım biye ile süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 78
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Gangster Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 21cm
Boy	: 60cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma
Kullanılan Malzeme	: Keçe, tüy, pul, boncuk, lastik.
Kullanılan Renkler	: Beyaz, gri.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü
Model ve Kompozisyon Özellikleri:	Keçeden hazırlanan alt zemin kumaş ve pul ile kaplandıktan sonra arka kısımdan tüy eklenmiştir. Süsleme için pul iplikler kenarlardan sarkıtılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 79
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Gangster Operası
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 36cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, tüy, boncuk, tül.
Kullanılan Renkler	: Siyah, beyaz.
Kullanılan Desen	: Hayvan Figürlü

Model ve Kompozisyon Özellikler: Keçeden hazırlanan zeminin kenar kısımlarına tül eklendikten sonra orta kısımda broş şeklinde boncuklu malzeme kullanılmıştır. Süsleme için arka kısımdan tüyler eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 80
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 28cm
Boy	: 34cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, kenar harcı.
Kullanılan Renkler	: Bordo, sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikler: Keçeden hazırlanan iki pensli kalotun dikiş tekniği ile birleştirilmesiyle hazırlanmıştır. Keçenin üzeri kumaş ile kaplandıktan sonra ense kısmına kumaş ile ek yapıldıktan sonra birleştirme kısmına harç yerleştirmiştir. Süsle için sarı renkli harç kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 81
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 35cm
Boy	: 22cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Bej, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Keçe ile üç parçalı kalot halinde hazırlanan zeminin üstü kumaş ile kaplandıktan sonra kenarlara aynı tür kumaş ile sarma işlemi yapılmıştır. Birbiri üzerine geçirilen kumaşlar dikiş tekniği ile arka kısımdan birleştirilmiştir

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 82
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 35cm
Boy	: 30cm
Kullanılan Teknikler	: Sarma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, Kumaş.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, bej.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Keçe ile hazırlanan zeminin üzeri kumaş ile kaplanmıştır. Alt kenarlara doğru iç içe geçirilen kumaş ile başlığın kenarı oluşturulmuştur. Tepe kısmına doğru başlık daralttırılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 83
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 35cm
Boy	: 22cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, gri, bej.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri :İki parçalı kalot halinde hazırlanan keçe dikim işleminden sonra alt kısımlara doğru kumaş ile kenarlar birbirine geçecek şekilde hazırlanmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 84
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 30cm
Boy	: 38cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş
Kullanılan Renkler	: Gri
Kullanılan Desen	: Figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: İki parça halinde kalıbı hazırlanan başlık için, kumaş kesildikten sonra dikim işlemi yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 85
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 34cm
Boy	: 26cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, sünger, kumaş.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, Bej.
Kullanılan Desen	: Geometrik

Model ve Kompozisyon Özellikleri :Keçe ile iki parça halinde hazırlanan zeminin üzeri kumaş ile kaplanmıştır. Sünger ile oluşturulan halkalar kumaş ile kaplandıktan sonra tepe, orta ve alt kısma gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Arkadan tepe kısmından başlayıp aşağıya doğru sarkan ek kumaş ile desteklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 86
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 32cm
Boy	: 30cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kurdele, tül.
Kullanılan Renkler	: Yeşil, sarı, kahverengi.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Taç şeklinde zemin hazırlanmıştır. Zeminin üzerine hazır çiçek yapıştırıldıktan sonra üzerine tekrar kurdele yapıştırılmıştır. Arka kısımlardan sarkıtılan tüller ile başlık süslenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 87
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 20cm
Boy	: 6cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, tül, kurdele, boncuk, harç.
Kullanılan Renkler	: Mavi, kahverengi, sarı.
Kullanılan Desen	: Geometrik
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Tepe germe işleminden sonra kalıbın üzerine kumaş kaplama yapılmıştır. Kurdele ve boncuk ile hazırlanan süsleme aksesuarı başlığın kenar ve orta kısımlarına eklenmiştir. Aynı kumaş ile fiyonk yapıldıktan sonra arka kısımdan sarkacak şekilde başlığın iç kenarından birleştirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 88
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Midas'ın Kulakları
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 54cm
Boy	: 38cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Örgü şerit, broş, taş, boncuk, fort, plastik bağ.
Kullanılan Renkler	: Beyaz, kahverengi, gri, bej.
Kullanılan Desen	: Nesneli

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Makrome iplik ile örgü yapıldıktan sonra daire formunda zemin hazırlanmıştır. Başı çevreleyen örgü formu, tepe kısmında köprü şeklinde arkaya doğru tutturulmuştur. Kenarlara eklenen örgüler ile saç şekli verilmeye çalışılmıştır. Ay şeklinde hazırlanan aksesuar çeşitli taş ve boncuklar eklenerek örgü zemin üzerine tutturulmuştur. Sembolik bir başlıktır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 89
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği Oyun	: Saraydan Kız Kaçırma
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 29cm
Boy	: 37cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, boncuk, tüy, astar, elyaf, sünger, broş.
Kullanılan Renkler	: Beyaz, kırmızı, yeşil, mavi, sarı.
Kullanılan Desen	: Hayvan Figürlü
Model ve Kompozisyon Özellikleri	:Fort ile dört parça hazırlanan başlığın üzeri elyaf, sünger ve kumaş ile kaplanmıştır. Ön kısımda süsleme için kullanılan aksesuarlardan sonra yan kısımlara hazırlanan kenarlıklar eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 90
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Saraydan Kız Kaçırma
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 29cm
Boy	: 34cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, keçe, harç, deri.
Kullanılan Renkler	: Beyaz, kırmızı, kahverengi, sarı.
Kullanılan Desen	: Figürlü

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kalıba göre hazırlanan kumaşların dikim işleminden sonra ek kumaş ve derinin ekleme işlemi yapılmıştır. Süsleme için deriden hazırlanan kısım kenar harç eklendikten sonra birleştirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 91
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Saraydan Kız Kaçırma
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 35cm
Boy	: 24cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş, taş, boncuk, tüy.
Kullanılan Renkler	: Bordo, sarı, kırmızı.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Keçe ile alt zemin hazırlandıktan sonra üzeri iki farklı kumaşın birbirine geçirilmesi ile hazırlanmıştır. Süsleme için ön kısımda tüy ve taş kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 92
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Saraydan Kız Kaçırma
Kullanım Yeri	: Ankara Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 35cm
Boy	: 24cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, broş, boncuk, keçe.
Kullanılan Renkler	: Yeşil, siyah, sarı.
Kullanılan Desen	: Hayvan figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Keçe ile alt zemin hazırlandıktan sonra üzeri iki farklı kumaşın birbirine geçirilmesi ile hazırlanmıştır. Süsleme için ön kısımda tüy ve taş kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 93
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: La Tiraviata
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 43cm
Boy	: 17cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş
Kullanılan Renkler	: Siyah, sarı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : İki parça halinde hazırlanan başlığın zemini tül kumaş ile oluşturulmuştur. Arkadan açık kısım bırakıldıktan sonra ön kısım ile birleştirme işlemi yapılmıştır. Ön kısım oldukça geniş hazırlandıktan sonra uçlara biye geçilmiştir. Süsleme için kenar ve tepe kısmının birleştirme noktasına tül ile kurdele yapılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 96
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği Oyun	: La Tiraviata
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 61cm
Boy	: 37cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş, biye.
Kullanılan Renkler	: Bordo
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri: İki parça ile hazırlanan başlığın alt zemini keçe ile hazırlanmaktadır. Üzeri kadife kumaş ile kaplandıktan sonra tepe ve kenar kısmı birleştirilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 95
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Sihirli Flüt
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 28cm
Boy	: 14cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tel, plastik, kumaş, boncuk, taş, deri.
Kullanılan Renkler	: Mavi, kırmızı, beyaz, siyah.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kalın tel ile daire şeklinde zemin oluşturulur. Plastik çubuklar tel ile birleştirildikten sonra üzerine kumaş eklenmiştir. Kumaşın ön kısmında kullanılan deri parçaları ile başlığa estetik görünüm verilmiştir. Süsleme için çeşitli boylarda boncuklar ve taşlar kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 94
Ürün Türü	: Baş süsleme / Taç
Ürünün Giyildiği Oyun	: Fındıkkıran
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 45cm
Boy	: 22cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, boncuk, püskül, harç, lastik.
Kullanılan Renkler	: Sarı, beyaz, kırmızı.
Kullanılan Desen	: Bitkisel figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Geniş taç formunda hazırlanan başlığın üzeri kumaş ile kaplandıktan sonra kenar kısımlara harç eklenmiştir. Arka kısımda başı tutması için lastik kullanılmıştır. Ön kısımda çeşitli boncuk ve püskül süsleme maçı ile kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 97
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Fındıkkıran
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 56cm
Boy	: 27cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, kumaş, biye.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, siyah.
Kullanılan Desen	: Yazılı desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: Keçe ile iki parça halinde hazırlanan şapkanın üzeri kumaş ile kaplanmıştır. Kenar kısımlara biye dikilmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 98
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık / Şapka
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Fındıkkıran
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 42cm
Boy	: 35cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, kumaş, lastik.
Kullanılan Renkler	: Siyah, beyaz.
Kullanılan Desen	: Geometrik desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : İki parça olarak hazırlanan başlığın zemini fort ile oluşturulduktan sonra kumaş ile kaplanmıştır. Ön kenar kısım eklendikten sonra süsleme için kumaş ile süsleme yapılmıştır. Alt kısımlardan lastik eklenmiştir.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 99
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Fındıkkıran
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 45cm
Boy	: 55cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, keçe.
Kullanılan Renkler	: Gri, pembe, beyaz, siyah.
Kullanılan Desen	: Hayvan Figürlü desen

Model ve Kompozisyon Özellikleri : Kadife kumaş ile hazırlanan başlık için özel kalıp hazırlanmıştır. Hazırlanan kalıba göre kesilen kumaş dikildikten sonra ağız ve kulak için ekleme yapılmıştır. Keçe ile göz yapıldıktan sonra alt kısımda tül kullanılmıştır.

ÜRÜN BİLGİ FORMU

Örnek No	: 100
Ürün Türü	: Tepe formunda başlık
Ürünün Giyildiği	
Oyun	: Yunus Emre: Gel Gör Beni Aşk Neyledi.
Kullanım Yeri	: İzmir Devlet Opera ve Balesi
Boyutları	
En	: 23cm
Boy	: 10cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, sünger, fort.
Kullanılan Renkler	: Gri, pembe, beyaz, kahverengi, siyah.
Kullanılan Desen	: Hayvan Figürlü desen
Model ve Kompozisyon Özellikleri	: İki parça halinde zemin hazırlandıktan sonra kumaş ile kaplanmıştır. Arka kısımdan sarkacak şekilde kumaş eklenmiştir.

5. TURİSTİK ÜRÜN UYGULAMALARI

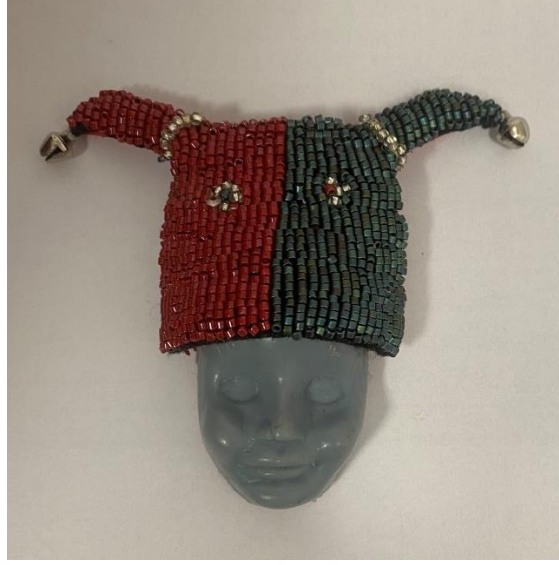
Ürün No	: 01
Ürün Türü	: Magnet
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Derviş Oyunu
Boyut (En x Boy)	: 6x5cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, deri, mıknatıs.

Ürün No	: 02
Ürün Türü	: Anahtarlık
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Derviş Oyunu
Boyut (En x Boy)	: 6x12cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, deri, mıknatıs.

Ürün No	: 03
Ürün Türü	: Magnet
Ürünün Tasarlandığı	
Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Boyut (En x Boy)	: 6x7cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, boncuk, çan, harç, eva.

Ürün No	: 04
Ürün Türü	: Magnet
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Kuğu Gölü Balesi
Boyut (En x Boy)	: 7x9cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, boncuk, çan, harç, eva.

Ürün No	: 05
Ürün Türü	: Takı aparatı
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Cavalleria Palyacci
Boyut (En x Boy)	: 14x11cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, fort, kurdele, kopça.

Ürün No	: 06
Ürün Türü	: Kitre Bebek
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Tosca
Boyut (En x Boy)	: 7x32cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kitre, leton tel, kumaş, tül, boncuk, saç.

Ürün No	: 07
Ürün Türü	: Çanta
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Yunus Emre: Gel Gör Beni Aşk Neyledi.
Boyut (En x Boy)	: 12x34cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kumaş, fort, zincir, harç.

Ürün No	: 08
Ürün Türü	: Magnet
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Yunus'un Yolu
Boyut (En x Boy)	: 10x10cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Fort, tüy, harç, plastik, kumaş.

Ürün No	: 09
Ürün Türü	: Toka
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Cavalleria
Boyut (En x Boy)	: 8x3cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Keçe, tül, kumaş.

Ürün No	: 10
Ürün Türü	: Minyatür Miğfer
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Tosca
Boyut (En x Boy)	: 10x06cm
Kullanılan Teknikler	: Kitre tekniği
Kullanılan Malzeme	: Kitre, tüy, boya.

Ürün No	: 11
Ürün Türü	: Toka
Ürünün Tasarlandığı Oyun	: Yunus'un Yolu.
Boyut (En x Boy)	: 10x15cm
Kullanılan Teknikler	: Yapıştırma tekniği
Kullanılan Malzeme	: Tarlatan, tutkalı, kumaş, astar.

Ürün No	: 12
Ürün Türü	: Telefon Çantası
Ürünün Tasarlandığı	
Oyun	: Gangster
Boyut (En x Boy)	: 10x20cm
Kullanılan Teknikler	: Dikiş tekniği
Kullanılan Malzeme	: Boncuk, kumaş, astar.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Araştırma kapsamında belirlenen alt amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma verilerini, şapka çiçek atölyesinde bulunan başlıklar, bu atölyelerde çalışan şapka sanatçılarından elde edilen bilgiler ve literatür taramasından sağlanan veriler oluşturmuştur.

Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde sahnelenen 15 farklı oyunda kullanılan 100 adet başlık araştırma kapsamına alınmıştır. Şapka ve Çiçek atölyesinde üretilen şapka ve baş süslemeleri kullanılan boyut, teknik, malzeme, renk, desen-form ve kompozisyon-model açısından incelenmiştir.

Araştırma sonucunda üretilen başlıklar için bilgi formları oluşturulmuştur. Araştırmanın konusu olan malzeme, teknik, renk, desen, boyut ve kompozisyon-model için gözlem yapılarak ulaşılan bilgilerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinde üretilen başlıklarda en çok dikiş tekniğinin kullanıldığı görülmüştür.

Malzeme olarak en çok kumaş, renk olarak en çok sarı, kahverengi ve beyaz kullanılmıştır. Desen-form tercihinin en çok geometrik desenler olduğu ve oyunun konusuna göre tercih edildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca, başlıkların boyutunun oyuna göre değiştiği ve en-boy ölçüsünde genel olarak en çok 0-25 ve 25-50 aralığında ürün olduğu tespit edilmiştir.

Ankara Devlet Opera ve Balesi şapka atölyesinin geniş bir şapka yelpazesi bulunmaktadır. Özellikle tepe kısmını saran başlık çeşidinin en çok tercih edilen şapka çeşidi olduğu görülmüştür. Bazı özel şapkalar için, özellikle oyunda ana karakteri canlandıran oyuncuya göre farklı şehirlerden ya da yurtdışından şapka getirildiği belirlenmiştir.

Şapka sanatçıları ile yapılan görüşmelerde, bütün şapka ve baş süslemelerinin atölyede üretildiği, dışarıdan temin edilen şapkaların çok az olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, başlık yapımında dikkat ettikleri hususlar olduğunu, örneğin başlıklar yapılırken

özellikle ait olduğu döneme uygun malzeme kullanıldığı ve oyuncunun saç ve tenine zarar vermeyecek, oyuncuyu sahnede terletmeyecek şekilde olması, oyuncunun herhangi bir alerjik rahatsızlığını tetikleyecek ürün kullanılmadığı ve baş ölçüsüne birebir uygunluğuna dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Bu çalışma sonucunda, sahnede giyilen başlıkların seyirciye rolün gerektirdiği şekilde uygun teknik ve malzeme ile üretildiği ve sanatçı tarafından sahnelenen oyunun izleyiciye her anlamda bütünlüğe göre sunulması oldukça önemsendiği görülmüştür. Buna ek olarak, görsel etkiyi artırmak için başlıkların sahne ışıklarıyla desteklendiği gözlemlenmiştir.

6.2 Öneriler

Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde sahnelenen oyunlardan tasarlanan turistik objeler satışları yapılması için opera binasının ana çıkış kapısına satış standı olarak hizmet verebilir. Operaya gelen izleyiciler opera eserini izledikten sonra yanlarında operadan hatıra bir şey götürmek isteyeceklerdir. Operaya özgü minyatür veya normal boyutlarda turistik ürün objeleri üretilip satılabilir. Buna ek olarak Ankara Devlet Opera ve Balesini anımsatacak kitaplar ve şapkalar burada satılabilir. Ayrıca kurumlar arası işbirliği sağlanarak, ileriye dönük planlamalar yapılabilir. Aynı zamanda yarışmalar düzenlenerek ürün konusunda çeşitlilik sağlanabilir. Bazı oyunların kostümleri sergilenebilir ve bir opera müzesi açılabilir.

KAYNAKÇA

- Abalı, N. (2009). *188. Geleneksellik ve Modernizm Açısından Kılık Kıyafet*. İstanbul: İlke yayınevi.
- Akarsu, B. (1998). *Felsefe Terimleri sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aksel, E. (1988). *Tiyatro dekoru ve kostüm tasarımı gelişimi*. Ankara: Türk Güzel Sanatlar Vakfı.
- Akyıldız, Çilem. 2020,s.29 *Farklı Sanat disiplinleri ile Moda aksesuar Tasarımı ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Alphan, M.(2008). *“Moda Moda” dedikleri*. Ankara: Ayraç Kitabevi.
- Altar, C. M. (1987b). *Opera Tarihi II*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 465, Kültür Eserleri Dizisi:23.
- Ambrose, G., Harris, P. (2012). *Görsel moda tasarımı sözlüğü*. (Ç. Sirkeci, Çev.) İstanbul: Literatür.
- And, M. (1973). *Tiyatro kılavuzu*. Ankara: Milliyet Yayınları.
- Artun, E. (2008). *Adana ve Osmaniye Halk Kültüründe Giyim Kuşam Geleneği. Halk Kültüründe Giyim Kuşam ve Süsleme Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Atasoy, N. (1971). *Selçuklu kıyafetleri üzerine bir deneme*. İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Yıllığı, 4 (4), 111-151.
- Attepe, İsmihan. (2021) s.4 *Opera, operet ve müzikal tiyatronun tarihsel gelişimi ve seçme klasik müzikal tiyatro eserlerinin seçme operetlerle karşılaştırılarak incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Avcı, M. (2013). *On dokuzuncu yüzyıl Harput vilayetinde giyim-kuşam kültürü*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Aygenç, H. (2007). *Ders Notları*. İstanbul,
- Aysal, N. (2011). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e giyim ve kuşamda çağdaşlaşma hareketleri*. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 10(22), 3-32.
- Balta, N. (2014). *Anadolu kadın başlıkları*. Ankara: Erek Matbaacılık.
- Başar Ergenekon, C. (1999). *Tepme keçelerin tarihsel gelişimi renk desen teknik ve kullanım özellikleri*. Ankara: Kılıçaslan Matbaacılık.
- Becker, N.M, Sapmaz, N., Polat, A. (1964). *Moda Teknolojisi*. Ankara: Mili Eğitim Bakanlığı Yayınları. 240-246.
- Begic, H. N., & Çelebilik, G. (2015). *Kültürel zenginliklerimizin posta pullarıyla tanıtılmasına dair bir çalışma; pul sanatçısı Pınar Olgaç'ın" Türk Kadın Başlıkları"*. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(12).
- Begic, H.N. (2014). *Gelenekteki Değişim ve Keçecilik Sanatı*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Benedetto, S. D. (2012). *Tiyatro tasarımı*. (T. Sağlam, Çev.). Ankara.
- Bernard Lewis ve Halil İnalcık, *Kemal Atatürk Değişim ve Uluslaşma Süreci*, Milano: Ertuğ & Kocabıyık Yayını, 1998, s. 93.
- Bozkurt, Nejat (1995). *Sanat ve Estetik Kuramları*. İstanbul: Sarmal Yayınevi,
- Brockett, O. (2000). *Tiyatro Tarihi*. (Çev: S.Sokullu, S. Dinçel, T. Sağlam, S. Çelenk, S. B. Öndül, B. Güçbilmez). S.19, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Barışta, H. Ö.(1998). *Türk el sanatları* s. 155. Kültür Bakanlığı Yayınları Ankara.

- Cevdet K. (Nisan 1981). *Alafranga Dedikleri*. Tarih ve Toplum, 4, 27-31.
- Çalışlar, A. (1993). *Tiyatronun ABC'si*. İstanbul: Simavi Yayınları.
- Çoruhlu, Y. (2007). *Erken devir Türk sanatı*, s. 77-105. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Çulcuoğlu, S. (2007). *Divriği Yöresinin Kıyafetleri Takı ve Aksesuarları*. Sivas: Esko ofset. ISBN: 975-585-724-4.
- Demirbağ, İ.B. (2016). *Türk geleneksel giyiminde takı ve aksesuarlar*. (Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. İstanbul.
- Dodd, C. (1998). *Blöfçünün rehberi bale*. İstanbul: Tempo Yaz Yayınları No:13.
- Dolkay, Z. (1997). *Sahne sanatlarında makyajın tipik uygulama modelleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dölen, E. (1992). *Tekstil tarihi-Dünya'da ve Türkiye'de tekstil teknolojisinin ve sanayiinin tarihsel gelişimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Erbay, M. (2014). *Kültür ve toplum üzerinden sanat ve bilim arasındaki ilişki*, Art-Sanat Dergisi.
- Erdem, Ş. (2003). *İlde Geleneksel Kadın Erkek Kıyafetleri*.563-574,Ankara, II Kastamonu Kültür Sempozyumu 18-20 Eylül 2003.
- Gargi, Z. (2007). *Ege bölgesi geleneksel kadın giyiminde bel aksesuarları (İzmir. Aydın, Manisa)* (Sanatta Yeterlilik) Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü. İzmir.
- Genziton, a.g.e., s. 83; Afet İnan, *A History of Turkish Revolution and Turkish Republic [Türkiye Cumhuriyetinin ve Türk Devriminin Tarihi]*. Çeviren: A. E. Uysal (Ankara: 1981), s. 177.
- Gezer, Ü. “*Çağdaş Sanat ve Tasarım Eğitiminde Görsel Tasarım Öğeleri ve İlkeleri*”. Ulak bilge, 40 (2019 Eylül): s. 595-614. doi: 10,7816/ulakbilge-07-40-02.
- Görgünay, N. (1989). *Şavak Türkmenlerinde geleneksel kadın giyimi*. Fırat Havzası II. Folklor ve Etnografya Sempozyumunda sunuldu, Elazığ.
- Görgünay, N. (1992). *Giyim sanatı ve kişisel görünüm*. Ankara: s. 75.
- Güler, Z. *İşletme Olarak Tiyatro Örgütleri*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1997.6kl
- Gündüz, A. (2016). *Boyanmanın toplumsal işlevi*. Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 6(1), 147-167.
- <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-93952/mimar-vedat-tek-kultur-ve-sanat-merkezi-75-yil-cumhuriy-.html>.
- Huizinga, J., Homo, L. (2010). *Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme*. İstanbul: Ayrıntı.
- İlbeyi, Ö. (2014). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Yaşam ve Moda*. İstanbul: Truva Yayınları, 2014, s. 327.
- İslam, R. (2010). “*Keriye Ayallirining Kçük Telpiki ve Uningda Eks Etken Medeniyet İznasi Hakkida*”. Hoten Pedagogika Mektipi Ilmiy Jurnalı, S.3, s.18-26.
- Kanışkan, E. (2011). *Anadolu'da Türk devri çini ve seramik sanatına giyim kültürünün yansımaları*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 77.
- Kazıcıoğlu, N. (1994). *Üzümlü örneğinde yaşanan el dokumalarındaki bozulma nedenleri ve çözüm önerileri*. ”Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde

- Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri” 18-20 Kasım. İzmir: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Keskin, Y. (2008). *Tiyatronun İlkeleri*. İstanbul. Doruk, Yayınları.
- Kırmızıoğlu, N. (1989). *Anadolu Türkmen Kadınlarında Baş Süslemeleri*, Türkiye İş Bankası, Kültür ve Sanat Dergisi. S.21 Yıl:1 Sayı:3 Ağustos.
- Kırtunç, E. (1990). *Anadolu kuyumculuğu ürünlerinden kemer ve tepelikler*. *Kültür ve Sanat Dergisi*, 8, 76-78.
- Koca, E., Koç, F., & Kaya, Ö. (2011). *Kostüm tasarımcılarının tasarım sürecinde karşılaştıkları problemler*. E-Journal of New World Sciences Academy, 6(2), 53-65.
- Koca, E. (2008). “*Kültürlerarası Etkileşimde Giyim Kuşam*”. 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi), s.793-808.
- Koçu, R.E.(1967) *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*. s.54-93. Sümerbank Kültür Yayınları. İstanbul.
- Kurtuluş, H. (1974). *Türk tiyatrosu*. İstanbul: Toker Yayınevi.
- Kurtuluş, T. (2017). *Osmanlı saray kadınının kökleri Orta Asya’ya dayanan baş giyimi üzerine bir değerlendirme ve yeni tespitler*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, (63), 452-469.
- Kütükoğlu, M. *Asakir-i Mansûre-i Muhammediye Kıyafeti ve Malzemesinin Temini Meselesi*, Atatürk’e Armağan, İstanbul 1981, s. 519-605.
- Lebrón, A. (2013). What is culture? *Merit Research Journal of Education and Review*, 1(6), 126-132.
- Levinson, J. (2011). *Beauty and Universality*. Ed. Schellekens, Elisabeth. and Goldie, Peter. *The Aesthetic Mind, Philosophy and Psychology*. New York: Oxford University Press, 2011. 190-207.
- Maralı, H. (1993). *Mimik- Rol alıştırıcıları ve temel tiyatro bilgisi*, İzmir: Sergi Yayınevi, Belge Bilgi Dizisi: s.6.,
- Mercimek, K. (2014). *Kahramanmaraş geleneksel giyim kuşamında görülen kadın tepelikleri, başlıkları ve fesleri*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.
- Çapa, M. “*Giyim Kuşamda Medeni Kıyafetlerin Benimsenmesi ve Trabzon Örneği*,” *Toplumsal Tarih*, Cilt no 5, Sayı no 30: 22-28, (Haziran 1996), s.22.
- Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri, Kültür Bakanlığı yayınları, Ankara, Cilt: I.
- Nutku, Ö. (1971). *Dünya Tiyatrosu Tarihi: Başlangıçtan 18. Yüzyıl Sonundan Günümüze Kadar*, 2.Cilt, Ankara Üniversitesi Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi s. 18. Ankara.
- Nutku, Ö. (1985). *Dünya Tiyatrosu Tarihi II*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları, Büyük Fikir Kitapları dizisi: 67,
- Nutku, Ö. (1998). *Gösterim terimleri sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayınları.
- Nutku, Ö. (2013). *Sahne bilgisi*. İstanbul: Kabalcı Kitabevi.
- Onuk, T. ve Akpınarlı, H. F. (2005). *Cumhuriyetten günümüze el sanatlarının doğuşu, gelişimi, sosyal kültürel eğitim ve ekonomik ilişkileri bakımından bugünkü durumu ve geleceği*. V. Türk Kültürü Kongresi Cumhuriyetten Günümüze Türk Kültürünün Dünü, Bugünü ve Geleceği (s. 27-60) içinde. Ankara.
- Oktay, Ö. J. (2012). *Göktürk Devri Pişmiş Toprak Figürinleri*. I. Uluslararası Avrasya Türk Sanatları Kongresi Bildiri Kitabı, 19-34.

- Önder, M. (1985). *Türkiye müzelerindeki şaheserlerden örnekler*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Öter, Z. (2010). *Türk el sanatlarının kültür turizmi bağlamında değerlendirilmesi*. Milli Folklor, 22(86), s. 174-185.
- Özbaşı, T. (1989). *Ankara il merkezinde yaşayan kadınlarda bulunan geleneksel gümüş takılar üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özbaşı, T., Kurt, G. (18-20 Eylül 2003). *Kastamonu İli Azdavay İlçesinde Kullanılan Kadın Takkeleri (Başlıkları)*. s.549, İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri. Ankara.
- Özdemir, M. (2009). *Traditional woman headwear in Göynük county of bolu province*. Social Sciences, 4(1), 92-104.
- Özder, L. (1995). *İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın başlıkları ve çeşitli özellikleri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özder, L. (1999). *İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın başlıkları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özel, M. (1992). *Folklorik Türk kıyafetleri*, Ankara: Ünal Ofset. s. 17-19.
- Özkeçeci, İ. (2008). *Türk Sanatında Kompozisyon*, İstanbul: Pasifik Ofset.
- Özsoy, F. (2009). *Karadeniz bölgesi Türk kadın başlıklarının incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: s.2.
- Payne, B. (1965). *History of Costume From the Ancient Egyptians to the Twentieth Century*. New York: Harper & Row Publishers, USA.
- Polat, F.S. (2019). *T.C Posta pullarında geleneksel sanatlar teması*. Yüksek lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Russel,D,A.(1983). *Costume History and Style*. Standford University. s.286 Printed in the United States of America.
- Semerçioğlu, B. (2020). Tarihsel Gelişim Sürecinde Tiyatronun İşlevi ve Yöntemi. *Görünüm*, 8(8), 21-33.
- Sözen, H. N. (2010). *Sanata disiplinlerarası bir yaklaşım: enstalasyon sanatı ve genco gülan örnekleme*. Sanat ve Tasarım Dergisi, 1(6), 147-162.
- Süslü, Ö. (1989). *Tasvirilere göre Anadolu Selçuklu kıyafetleri*. Atatürk Kültür Merkezi Yayını-Sayı:35 s. 102-179-249-152. Ankara.
- Sevin, N. (1990). *OnÜç Asırlık Türk Kıyafet Tarihine bir Bakış*. Kültür Bakanlığı Yayınları, s. 25. Seviç Matbaası Ankara.
- Şahin Y. (1978). *Türk el dokumacılığı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Tanrıkulu, M. *Türkiye Coğrafyasında Genel Kültür, Alt Kültür ve Mozaik Kültür. TÜCAUM VIII. Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 2015.473-480.
- Tansuğ, S. (1986). *Geleneksel Köylü Takılar ve Başlıkları, Türkiye'miz*, s.13. sayı: 48.
- Tansuğ, S. (1992). *Anadolu Halk Dilinde Türkçe Çiçek Adlar*, IV.
- Timuçin, A. (2002). s.70. *Felsefe Sözlüğü*, Bulut Yayınları, İstanbul.
- Türkoğlu, S. (2002). *Tarih Boyunca Anadolu'da giyim- kuşam*. İstanbul. S. 148.
- Türkoğlu, S.(2002). *Tarih Boyunca Anadolu'da Giyim- Kuşam*. s.146, 147, İstanbul.
- Usta, A. (2019). *Türk Sanatları Keçe*. İstanbul: Seçil Ofset, s.64.
- Uysal, M. (2011). *Şapka Devriminden Günümüze Türkiye'de Kadın Şapkalarının Giysi Tasarımındaki Yeri ve Önemi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Prof. Dilek Alpan), İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ünal, D. (2008). *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinde Okutulan Şapka Yapım Teknikleri I ve II' nin Ders Programının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünsal, H. (1975). *Şapka*. Mektupla Öğretim Merkezi. Ankara.
- Yalçın, S. (2019). *Geleneksel Giyim Kuşamda gelin kıyafetlerinin günümüze erişmesi ve yöresel belgeleme*. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli. Sanatta Yeterlilik Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. İstanbul.
- Yaldız, M. (1993). Atatürk ve müzecilik. *Kültür Dergisi*, 102, 20-28
- Yerdelen, S.K. (2009). *Kostüm tasarımcısının dramaturgi çalışmasından sonra karakter eskizlerinin oluşumu*. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 6, 134-135-136-140.
- Yerdelen, S.K. (2010). *Tiyatro sanatında oyuncu için kostümün anlamı*. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, (16), 143-149.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : SÖYÜK, Mihrinaz
Uyruğu : T.C.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Sanatta Yeterlilik	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2022
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi	2019
Lisans	Gazi Üniversitesi	2010
Lise	Ağrı Kız Meslek Lisesi	2002

Yabancı Dil

İngilizce

